

Годишен консолидиран доклад за дейността
Доклад на независимия одитор
Консолидиран финансов отчет

ХИМИМПОРТ АД

31 декември 2013 г.

Съдържание

	Страница
Годишен консолидиран доклад за дейността	-
Доклад на независимия одитор	-
Консолидиран отчет за финансовото състояние	1
Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход	3
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	4
Консолидиран отчет за паричните потоци	6
Пояснения към консолидирания финансов отчет	7

Консолидиран отчет за финансовото състояние
 към 31 декември

Пояснение	31.12.2013 '000 лв.	31.12.2012 '000 лв.
Активи		
Нетекущи активи		
Имоти, машини и съоръжения	8 430 341	480 458
Инвестиционни имоти	10 248 368	146 069
Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	6 131 321	128 503
Репутация	11 37 766	39 416
Други нематериални активи	12 64 681	70 726
Дългосрочни финансови активи	13 1 676 397	1 430 610
Дългосрочни вземания от свързани лица	45 8 815	14 879
Отсрочени данъчни активи	14 5 221	5 027
Нетекущи активи	2 602 910	2 315 688
Текущи активи		
Материални запаси	15 37 155	36 998
Краткосрочни финансови активи	16 2 003 906	1 795 708
Краткосрочни вземания от свързани лица	45 277 805	239 108
Търговски вземания	17 181 048	163 591
Данъчни вземания	18 4 346	2 828
Други вземания	19 112 111	136 133
Презастрахователни активи	23.1 20 330	17 445
Пари и парични еквиваленти	20 1 317 412	1 212 020
Текущи активи	3 954 113	3 603 831
Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба	21 45 184	72 827
Общо активи	6 602 207	5 992 346

Изготвил:
 /А. Керзов/

Изпълнителен директор:
 /И. Каменов/

Дата: 26 април 2014 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2014 г.:

Консолидиран отчет за финансовото състояние
 към 31 декември (продължение)

Собствен капитал и пасиви	Пояснение	31.12.2013 '000 лв.	31.12.2012 '000 лв.
Собствен капитал			
Акционерен капитал	22.1	228 183	229 388
Премисен резерв	22.2	219 929	220 012
Други резерви	22.3	91 001	80 175
Неразпределена печалба		676 036	603 113
Печалба за годината		86 892	104 312
Собствен капитал, отнасящ се до акционерите на Химимпорт АД		1 302 041	1 237 000
Неконтролиращо участие		235 990	224 012
Общо собствен капитал		1 538 031	1 461 012
Специализирани резерви	23	208 829	181 821
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Дългосрочни финансови задължения	24	1 018 502	994 640
Задължения към осигурени лица	25	659 806	539 948
Дългосрочни търговски задължения	26.1	16 043	21 337
Дългосрочни задължения към свързани лица	45	4 123	4 153
Задължения по финансов лизинг	9.1	10 394	15 462
Пенсионни и други задължения към персонала	27.2	2 254	2 019
Други дългосрочни задължения	29	1 288	3 276
Други провизии		466	438
Отсрочени данъчни пасиви	14	31 547	28 564
Нетекущи пасиви		1 744 423	1 609 837
Текущи пасиви			
Краткосрочни финансови задължения	24	2 836 163	2 476 312
Търговски задължения	26.2	123 212	109 895
Краткосрочни задължения към свързани лица	45	33 634	36 959
Задължения по финансов лизинг	9.1	5 068	5 417
Пенсионни и други задължения към персонала	27.2	12 828	12 932
Данъчни задължения	28	9 518	8 767
Други задължения	29	90 501	89 394
Текущи пасиви		3 110 924	2 739 676
Общо пасиви		4 855 347	4 349 513
Общо собствен капитал, резерви и пасиви		6 602 207	5 992 346

Изготвил: _____
 /А. Керезов/

Изпълнителен директор: _____
 /И. Каменов/

Дата: 26 април 2014 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2014 г.:

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 134 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия
 всеобхватния доход за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2013	2012
		'000 лв.	'000 лв.
Приходи от нефинансова дейност	30	519 811	485 252
Разходи за нефинансова дейност	31	(455 498)	(483 249)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	10	15 259	7 926
Печалба от продажба на нетекущи активи	32	7 155	24 300
Нетен резултат от нефинансова дейност		86 727	34 229
Приходи от застраховане	33	387 451	352 938
Разходи по застраховане	34	(365 980)	(338 849)
Нетен резултат от застраховане		21 471	14 089
Приходи от лихви	35	235 102	234 560
Разходи за лихви	36	(142 115)	(159 113)
Нетни приходи от лихви		92 987	75 447
Печалба от операции с финансови инструменти	37	419 342	370 966
Загуба от операции с финансови инструменти	38	(346 739)	(200 364)
Нетен резултат от операции с финансови инструменти		72 603	170 602
Административни разходи	39	(212 367)	(190 406)
Печалба от придобивания	40	724	346
Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	6	13 845	11 902
Други финансови приходи	41	65 674	51 913
Доход за разпределяне по осигурителни партии		(32 530)	(42 150)
Печалба за периода преди данъци		109 134	125 972
Разходи за данъци	42	(9 277)	(10 794)
Нетна печалба за годината		99 857	115 178
Друг всеобхватен доход			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	27.2	(24)	235
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	14	3	(22)
Компоненти, които се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценка на финансови активи		414	4,570
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които се рекласифицират в печалбата или загубата	14	(41)	(457)
Общо всеобхватен доход за годината		100 209	119 504
Печалба за годината, принадлежаща на:			
Акционерите на Химимпорт АД		86 892	104 312
Неконтролиращо участие		12 965	10 866
Общо всеобхватен доход за годината, принадлежащ на:			
Акционерите на Химимпорт АД		87 306	107 842
Неконтролиращо участие		12 903	11 662
Основен доход на акция в лв.	43	0.58	0.72
Доход на акция с намалена стойност в лв.	43	0.40	0.48

Изготвил: _____
 /А. Керезов/

Изпълнителен директор: _____
 /И. Каменов/

Дата: 26 април 2014 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2014 г.

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 134 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
 за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са в '000 лв.

	Собствен капитал, принадлежащ на акционерите на Химимпорт АД					Неконтролиращо участие	Общо капитал
	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Общо		
Салдо към 1 януари 2013 г.	229 388	220 012	80 175	707 425	1 237 000	224 012	1 461 012
Намаление на акционерния капитал и резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(1 205)	(83)	-	-	(1 288)	-	(1 288)
Бизнес комбинации	-	-	(8 539)	(10 979)	(19 518)	(987)	(20 505)
Транзакции със собствениците	(1 205)	(83)	(8 539)	(10 979)	(20 806)	(987)	(21 793)
Печалба за годината	-	-	-	86 892	86 892	12 965	99 857
Друг всеобхватен доход	-	-	352	-	352	-	352
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	352	86 892	87 244	12 965	100 209
Разпределение на печалба от предходни периоди	-	-	19 013	(19 013)	-	-	-
Дял от изменение на инвестициите, отчитани по метода на собствения капитал	-	-	-	(1 389)	(1 389)	-	(1 389)
Други промени	-	-	-	(8)	(8)	-	(8)
Салдо към 31 декември 2013 г.	228 183	219 929	91 001	762 928	1 302 041	235 990	1 538 031

Изготвил:

/А. Керезов/

Дата: 26 април 2014 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2014 г.:

Изпълнителен директор:

/И. Каменов/

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 134 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
 за годината, приключваща на 31 декември (продължение)

Всички суми са в '000 лв.

	Собствен капитал, принадлежащ на акционерите на Химимпорт АД					Неконтролиращо участие	Общо капитал
	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Общо		
Салдо към 1 януари 2012 г.	230 345	225 643	70 917	670 484	1 197 389	216 844	1 414 233
Ефект от промени в счетоводната политика – МСС 19 (ревизиран) – пояснение 3.1	-	-	449	(277)	172	-	172
Коригирано салдо към 1 януари 2012 г.	230 345	225 643	71 366	670 207	1 197 561	216 844	1 414 405
Намаление на акционерния капитал и резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(957)	(5 631)	-	-	(6 588)	-	(6 588)
Бизнес комбинации	-	-	(13 577)	(48 204)	(61 781)	(4 494)	(66 275)
Транзакции със собствениците	(957)	(5 631)	(13 577)	(48 204)	(68 369)	(4 494)	(72 863)
Печалба за годината	-	-	-	104 312	104 312	10 866	115 178
Друг всеобхватен доход	-	-	3 500	-	3 500	796	4 296
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	3 500	104 312	107 812	11 662	119 474
Разпределение на печалба от предходни периоди	-	-	18 886	(18 886)	-	-	-
Други промени	-	-	-	(4)	(4)	-	(4)
Салдо към 31 декември 2012 г.	229 388	220 012	80 175	707 425	1 237 000	224 012	1 461 012

Изготвил: _____

/А. Керезов/

Дата: 26 април 2014 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2014 г.:

Изпълнителен директор: _____

/И. Каменов/

Пояснения за промените в собствения капитал от стр. 7 до стр. 134 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за паричните потоци
 за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2013	2012
	'000 лв.	'000 лв.
Постъпления от краткосрочни заеми	243 888	97 911
Плащания по краткосрочни заеми	(218 844)	(109 541)
Продажба на текущи финансови активи	328 237	628 504
Придобиване на текущи финансови активи	(329 360)	(634 464)
Постъпления от клиенти	533 872	600 443
Плащания на доставчици	(488 224)	(544 065)
Постъпления от осигурени лица	117 640	95 481
Плащания на осигурени лица	(20 162)	(13 527)
Плащания към персонала и осигурителни институции	(102 924)	(109 232)
Постъпления от банкова дейност	50 156 916	44 377 883
Плащания за банкова дейност	(50 031 803)	(44 191 561)
Постъпления от застрахователна дейност	168 461	163 098
Плащания за застрахователна дейност	(122 210)	(91 595)
Платени данъци върху печалбата	(7 848)	(7 547)
Други плащания	(32 328)	(29 980)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	195 311	231 808
Инвестиционна дейност		
Продажба/(придобиване) на асоциирани и дъщерни предприятия, нетно	1 881	4 437
Получени дивиденди от финансови активи	4 163	5 976
Продажба на имоти, машини и съоръжения	33 372	9 260
Придобиване на имоти, машини и съоръжения	(51 514)	(35 990)
Придобиване на нематериални активи	(2 247)	(1 148)
Продажба на инвестиционни имоти	131	-
Придобиване на инвестиционни имоти	(1 395)	(3 168)
Продажба на нетекущи финансови активи	479 610	488 949
Придобиване на нетекущи финансови активи	(601 496)	(533 742)
Получени лихви	54 130	43 770
Постъпления от предоставени заеми	33 986	127 809
Плащания по предоставени заеми	(76 203)	(152 238)
Други постъпления/(плащания)	8 212	(19 248)
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(117 370)	(65 333)
Финансова дейност		
Изплатен гарантиран дивидент по привилегирвани акции (Покупка)/продажба на собствени акции	24.2 (4 122)	(2 924)
Постъпления от получени заеми	192 465	219 856
Плащания по получени заеми	(116 651)	(168 142)
Платени лихви	(15 560)	(19 477)
Плащания по финансов лизинг	(5 420)	(4 939)
Други плащания	(14 785)	(604)
Нетен паричен поток от финансова дейност	34 714	23 827
Нетно увеличение на пари и парични еквиваленти	112 655	190 302
Пари и парични еквиваленти в началото на периода (Загуба)/ печалба от валутна преоценка	1 212 020	1 021 696
Пари и парични еквиваленти в края на периода	20 1 317 412	1 212 020

Изготвил:

/А. Керезов/

Упълномощен директор:

/И. Каменов/

Дата: 26 април 2014 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2014 г.:

Паричният отчет за финансовия отчет от стр. 7 до стр. 134 представяват неразделна част от него.

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Химимпорт АД е регистрирано като акционерно дружество от Софийски градски съд на 24.01.1990 г. Седалището и адресът на управление на Дружеството е ул. Стефан Караджа №2, гр. София.

Дружеството е регистрирано на Българска Фондова Борса – София на 30 октомври 2006 г. с борсови кодове БС4 за обикновени акции на дружеството и БС4Р за привилегирани акции.

Химимпорт АД (Групата) включва дружеството-майка и всички дъщерни дружества, посочени в пояснение 5.1. Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 5.1.

Основната дейност на Групата се състои в:

- Придобиване, управление и продажба на участия в български и чуждестранни дружества;
- Финансиране на дружества, в които Групата участва;
- Банкови услуги, финанси, застраховане и пенсионно осигуряване;
- Секюритизация на недвижими имоти и вземания;
- Добив на нефт и газ;
- Изграждане на мощности в областта на нефтопреработвателната промишленост, производството на биогорива и производство на изделия от каучук;
- Производство и търговия с петролни и химически продукти;
- Производство на растителни масла, изкупуване, преработка и търговия със зърнени храни;
- Авиационен транспорт и наземни дейности по обслужване и ремонт на самолети и самолетни двигатели;
- Речен и морски транспорт и пристанищна инфраструктура;
- Търговско представителство и посредничество;
- Комисионна, спедиционна и складова дейност.

Дружеството-майка се управлява чрез двустепенна система на управление, включваща Надзорен съвет и Управителен съвет.

Членове на Надзорния съвет на дружеството-майка са:

Химимпорт Инвест АД
ЦКБ Груп ЕАД
Марияна Баждарова

Членове на Управителния съвет на дружеството-майка са:

Александър Керезов
Иво Каменов
Марин Митев
Никола Мишев
Миролюб Иванов
Цветан Ботев

Дружеството-майка се представлява от изпълнителните директори Иво Каменов и Марин Митев, заедно и поотделно.

Броят на служителите на Групата към 31 декември 2013 г. е 6 432 (2012 г.: 6 207).

Крайният собственик на Групата, който изготвя консолидирани финансови отчети, е Химимпорт Инвест АД, регистрирано в България, чиито инструменти на собствения капитал не се котираат на фондова борса.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС.

Финансовият отчет е консолидиран отчет на дружеството. Дружеството-майка е публикувало и одитиран индивидуален отчет на 31 март 2014 г.

Отделните елементи на консолидирания финансов отчет на Групата се оценяват във валутата на основната икономическа среда, в която предприятията от Групата извършват дейността си (“функционална валута”). Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева (лв.), което е функционалната валута на предприятието майка. Това е функционалната валута на дружеството-майка и на дъщерните дружества, с изключение на дъщерните дружества, опериращи в Холандия, Германия и Словакия, чиято функционална валута е евро; на дъщерното дружество, опериращо в Македония, чиято функционална валута е македонски денар и на дъщерните дружества в Русия, чиято функционална валута е руска рублина. Валутата на представяне на Групата е български лева.

Всички суми са представени в хиляди лева (‘000 лв.) (включително сравнителната информация за 2012 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството на Групата е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Групата ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Общи положения и нови стандарти, изменения и разяснения, които са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2013 г.

Групата прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Групата и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2013 г.:

МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване” – нетиране на финансови активи и финансови пасиви – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Новите оповестявания са свързани с количествена информация относно признати финансови инструменти, нетирани в отчета за финансово състояние, както и онези финансови инструменти, за които има споразумение за нетиране независимо от това дали те са нетирани. Приемането на тези изменения към съществуващи стандарти не е довело до промени в счетоводната политика на Групата.

МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност” в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност” дефинира справедливата стойност като цена, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Стандартът уточнява, че справедливата стойност се базира на сделка, сключвана на основния пазар за активи или пасива или при липса на такъв – на пазара с най-благоприятни условия. Основният пазар е пазарът с най-голям обем и дейност за съответния актив или пасив. Стандартът се прилага перспективно за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г.

МСС 1 „Представяне на финансови отчети” – друг всеобхватен доход – в сила от 1 юли 2012 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията изискват представянето на отделните компоненти на другия всеобхватен доход в две групи, в зависимост от това дали те ще се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Компоненти, които не се рекласифицират, напр. преоценки на имоти, машини и съоръжения, се представят отделно от компоненти, които ще се рекласифицират, напр. отсрочени печалби и загуби от хеджиране на парични потоци. Групата е избрала да представя компонентите на другия всеобхватен доход преди данъци и затова показва съответната сума на данъците за всяка една от групите по отделно. Наименованието на отчета за всеобхватния доход е променено на „отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход“. Измененията следва да се прилагат ретроспективно.

МСС 12 „Данъци върху доходи” – отсрочени данъци – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

Стандартът изисква дружествата да оценяват отсрочените данъци, свързани с активи, в зависимост от начина, по който се очаква да бъде възстановена тяхната балансова стойност чрез използване или продажба. Тъй като при инвестиционни имоти, отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 40 „Инвестиционни имоти”, е трудно и субективно да се определи каква част от възстановяването ще се извърши чрез последващо използване или продажба, се въвежда изключение от посочения принцип - опровержимото предположение, че балансовата стойност на посочените инвестиционни имоти ще бъде възстановена единствено чрез продажба. В резултат на изменението в стандарта са включени указанията на ПКР 21 „Данъци върху дохода – възстановяване на преоценените неамортизируеми активи” и разяснението е отменено.

МСС 19 „Доходи на наети лица” в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията на МСС 19 премахват метода на коридора и изискват представянето на финансовите разходи и приходи на нетна база. Актюерските печалби и загуби са преименувани на преоценки и следва да бъдат признати незабавно в другия всеобхватен доход. Те не се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Групата е приложила измененията ретроспективно съгласно преходните разпоредби и МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“. В резултат на това Групата е преизчислила финансовите резултати за преходните периоди и отчита общия ефект към 1 януари 2012 г. като корекция в началното салдо на собствения капитал.

Ефектите от прилагането на МСС 19 (ревизиран) и други несъществени корекции върху отчета за финансовото състояние към 1 януари 2012 г. и 31 декември 2012 г. са, както следва:

	Други резерви (Резерв от преоценки по планове с дефинирани доходи) ‘000 лв.	Неразпределена печалба за Групата ‘000 лв.	Собствен капитал ‘000 лв.
Салдо към 1 януари 2012 г.	-	670 484	1 414 233
Ефект от МСС 19 (ревизиран)	419	(277)	142
Салдо към 1 януари 2012 г. (преизчислено)	419	670 207	1 414 375
Салдо към 31 декември 2012 г.	-	707 489	1 460 443
Ефект от МСС 19 (ревизиран):			
- от преходни периоди	419	(277)	142
- общо всеобхватен доход за годината	213	213	427
Салдо към 31 декември 2012 г. (преизчислено)	632	707 425	1 461 012

Ефектите от прилагането на МСС 19 (ревизиран) върху отчета за финансовото състояние към 31 декември 2013 г. са, както следва:

	31 декември 2013 ‘000 лв.
Намаление на пенсионни и други задължения към персонала	672
Увеличение на отсрочени данъчни пасиви	(61)
Увеличение на собствения капитал	611

Ефектите от прилагането на МСС 19 (ревизиран) върху отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за 2012 г. и 2013 г. са както следва:

	За годината към 31 декември 2013 ‘000 лв.	За годината към 31 декември 2012 ‘000 лв.
Увеличение/(намаление) на разходите за персонала	24	(235)
(Намаление)/увеличения на разходите за данъци върху дохода	(3)	22
Увеличение /(намаление) на печалбата за годината	21	(213)
Друг всеобхватен доход:		
(Намаление)/увеличение на печалбата от преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	(24)	235
Увеличение/(намаление) на данъка върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата	3	(22)
(Намаление)/ увеличение на другия всеобхватен доход	(21)	213
Ефект общия всеобхватен доход	-	-

Промените нямат съществен ефект върху дохода на акция.

Годишни подобрения 2011 г. в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 27 март 2013 г.

-Изменението на МСС 1 пояснява, че отчет за финансовото състояние към началото на предходния период следва да се представи, само в случай че ретроспективните промени имат съществен ефект към тази дата. Предприятия, които представят два сравнителни периода в отчета за финансовото състояние съгласно изискванията на МСС 8, не следва да включват информация за началните салда на предходния период в поясненията. В случай че ръководството представя по собствено желание допълнителна сравнителна информация в отчета за финансовото състояние или отчета за печалбата или загубата, то и поясненията трябва да включват допълнителна информация. Ретроспективното прилагане на МСС 19 и МСС 1 през 2013 г. има съществен ефект върху отчета за финансовото състояние на Групата към 1 януари 2012 г. Затова Групата е представила отчет за финансовото състояние към 1 януари 2012 г. без съответната информация в поясненията с изключение на оповестяванията съгласно МСС 8 „Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки“.

-Изменението на МСС 16 пояснява, че резервни части и обслужващо оборудване се класифицират като имоти, машини и съоръжения, а не като материални запаси, когато е приложима дефиницията за имоти, машини и съоръжения и те се използват за повече от една година.

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2013 г., но нямат ефект върху финансовия отчет на Групата:

- МСФО 1 “Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане” - изменения относно свръхинфлация и фиксирани дати, в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 11 декември 2012 г.
- МСФО 1 “Прилагане за първи път на Международните стандарти за финансово отчитане”- изменение относно държавни заеми, в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 март 2013 г.
- КРМСФО 20 „Разходи за отстраняване и почистване на повърхността в производствената фаза на мините“ в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.
- Годишни подобрения 2011 г. в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 27 март 2013 г.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти са публикувани, но не са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2013 г. и не са били приложени от по-ранна дата от Групата:

МСФО 9 „Финансови инструменти” в сила от 1 януари 2015 г., все още не е приет от ЕС

МСФО 9 представлява първата част от проекта на Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване”. Той заменя четирите категории финансови активи при тяхното оценяване в МСС 39 с класификация на базата на един единствен принцип. МСФО 9 изисква всички финансови активи да се оценяват или по амортизирана стойност, или по справедлива стойност. Амортизираната стойност предоставя информация, която е полезна при вземането на решения, относно финансови активи, които се държат основно с цел получаването на парични потоци, състоящи се от плащане на главница и лихва. За всички други финансови активи включително тези, държани за търгуване, справедливата стойност представлява най-подходящата база за оценяване. МСФО 9 премахва необходимостта от няколко метода за обезценка, като предвижда метод за обезценка само за активите, отчитани по амортизирана стойност. Допълнителни раздели във връзка с обезценка и счетоводно отчитане на хеджиране са все още в процес на разработване. Ръководството на Групата не очаква измененията да бъдат приложени преди публикуването на всички раздели на стандарта и към момента не може да оцени техния цялостен ефект.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” въвежда нова дефиниция на контрола, базирана на определени принципи, която следва да се прилага за всички инвестиции при определянето на базата за консолидация. Съгласно предварителни анализи на ръководството МСФО 10 няма да доведе до промени в класификацията на съществуващите инвестиции на Групата към 31.12.2013 г. или през предходните периоди.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти” замества МСС 31 „Дялове в съвместни предприятия“ и заменя трите категории „съвместно контролирани предприятия“, „съвместно контролирани операции“ и „съвместно контролирани активи“ с две категории – „съвместни операции“ и „съвместни предприятия“. Изборът относно прилагането на метода на пропорционална

консолидация при отчитането на съвместни предприятия вече не е допустим. Методът на собствения капитал е задължителен за прилагане при отчитането на всички съвместни предприятия. Ръководството не очаква съществени промени в нетните активи или финансовия резултат на Групата.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия” е нов стандарт относно изискванията за оповестяване при всички форми на дялово участие в други предприятия, включително съвместни предприятия, асоциирани предприятия, дружества със специална цел и други неконсолидирани структурирани предприятия относно рисковете, на които е изложена Групата в резултат на инвестиции в структурирани предприятия. Ръководството очаква прилагането на МСФО 12 да доведе до разширяване на оповестяванията във финансовия отчет на Групата.

МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 – Преходни разпоредби, в сила от 1 януари 2014 г., приети от ЕС на 16 април 2013 г.

Преходните разпоредби позволяват на предприятията да не прилагат МСФО 10 ретроспективно при определени обстоятелства и да представят коригирана сравнителна информация съгласно МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 единствено за преходния сравнителен период. Разпоредбите освобождават предприятията от изискването да представят сравнителна информация в неконсолидирани финансови отчети за периоди, предхождащи първата финансова година, в която МСФО 12 е приложен за първи път.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) се отнася вече само за индивидуални финансови отчети, изискванията за които не са съществено променени.

МСФО 10, МСФО 12, МСС 27 (изменения) – Инвестиционни дружества, в сила от 1 януари 2014 г., все още не са приети от ЕС

Измененията изключват дружества, които отговорят на дефиницията „инвестиционни предприятия“ и имат определени характеристики, от изискването да консолидират своите дъщерни предприятия. Вместо това инвестициите в дъщерни предприятия следва да се отчитат от инвестиционните дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” (ревизиран) изисква прилагането на метода на собствения капитал при отчитането на асоциирани и съвместни предприятия. Промените в обхвата на стандарта са извършени поради публикуването на МСФО 11 „Съвместни ангажименти”.

МСС 32 „Финансови инструменти: представяне” (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Изменението уточнява, че правото на нетиране на финансови активи и пасиви трябва да бъде в сила към момента, а не да възниква в зависимост от бъдещо събитие. То също така трябва да може да бъде упражнявано от всички страни в рамките на обичайната дейност, както и в случаи на неизпълнение, несъстоятелност или банкрут.

МСС 36 „Обезценка на активи” (изменен) в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС
Измененията изискват оповестяване на информацията относно възстановимата стойност на обезценени нефинансови активи, в случай че тя е определена на базата на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. Те следва да се приложат ретроспективно. По-ранното прилагане е възможно само заедно с МСФО 13.

МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване” (изменен) в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Измененията позволяват да продължи отчитането на хеджиране в случай на новиране на деривативи в резултат на законови промени, които са определени като хеджиращи инструменти и които не се търгуват на борсата.

КРМСФО 21 „Данъци“, в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Разяснението засяга отчитането на задължения за плащане на данъци, различни от данъци върху дохода, наложени от държавата. Задължаващото събитие е дейността, в резултат на която следва да се плати данък съгласно законодателните норми. Дружествата нямат конструктивно задължение да заплащат данъци за бъдеща оперативна дейност, ако те са икономически принудени да продължат дейността си в бъдещи периоди.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети” (ревизиран 2007 г.). Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

През 2013 г. е представен един сравнителен период, тъй като няма корекции по отношение на представянето на елементи на финансовият отчет и съответните сравнителни данни. В случаите, в които има корекции по отношение на класифицирането на елементите на финансовите отчети, съответните сравнителни данни също са били рекласифицирани с оглед осигуряването на сравнимост между отчетните периоди.

4.3. База за консолидация

Във финансовия отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието-майка и дъщерните предприятия към 31 декември 2013 г. Дъщерните предприятия са всички предприятия, при които Групата упражнява контрол върху финансовата и оперативната им политика. Предприятието-майка придобива и упражнява контрол, като притежава повече от половината от общия брой права на глас. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка

от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращото участие като част от собствения капитал представлява дялът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата. Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в отчетната стойност се отразява в печалбата или загубата. Справедливата стойност на всяка инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие към датата на загуба на контрол се счита за справедлива стойност при първоначално признаване на финансов актив в съответствие с МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или, където е уместно, за себестойност при първоначално признаване на инвестиция в асоциирано или съвместно контролирано предприятие. В допълнение всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

4.4. Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката. Прехвърленото възнаграждение в бизнес комбинация се оценява по справедлива стойност, която се изчислява като сумата от справедливите стойности към датата на придобиване на активите, прехвърлени от придобиващия, поетите от придобиващия задължения към бившите собственици на придобиваното предприятие и капиталовите участия, емитирани от Групата. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на активи или пасиви, възникнали в резултат на възнаграждения под условие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата в периода на възникването им.

Методът на покупката включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното предприятие, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети на придобиваното предприятие преди бизнес комбинацията. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата.

За всяка бизнес комбинация Групата оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие, което представлява дял от собствения му капитал и дава право на ликвидационен дял, или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Другите видове неконтролиращо

участие се оценяват по справедлива стойност или, ако е приложимо, на база, определена в друг МСФО.

Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Тя представлява превишението на сумата от а) справедливата стойност на прехвърленото възнаграждение към датата на придобиване и б) размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и в) в бизнес комбинация, постигната на етапи, справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиваното предприятие, над справедливата стойност на разграничимите нетни активи на придобиваното дружество към датата на придобиване. Всяко превишение на справедливата стойност на разграничимите нетни активи над изчислената по-горе сума се признава в печалбата или загубата непосредствено след придобиването.

При бизнес комбинация, постигната на етапи, Групата преоценява държаното преди капиталово участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност към датата на придобиване (т.е. към датата на придобиване на контрол) и признава произтичащата печалбата или загубата, ако има такива, в печалбата или загубата. Сумите, признати в другия всеобхватен доход от дялово участие в придобиваното предприятие преди датата на придобиване на контрол, се признават на същата база, както ако Групата се е освободила директно от държаното преди капиталово участие.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинацията не е приключено до края на отчетния период, в който се осъществява комбинацията, Групата отчита провизорни суми за статиите, за които отчитането не е приключило. През периода на оценяване, който не може да надвишава една година от датата на придобиване, Групата коригира със задна дата тези провизорни суми или признава допълнителни активи или пасиви, за да отрази новата получена информация за фактите и обстоятелствата, които са съществували към датата на придобиване и, ако са били известни, щяха да повлияят на оценката на сумите, признати към тази дата.

Всяко възнаграждение под условие, дължимо от придобивания, се признава по справедлива стойност към датата на придобиване и се включва като част от прехвърленото възнаграждение в замяна на придобиваното предприятие. Последващи промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, което е класифицирано като актив или пасив, се признават в съответствие с изискванията на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или в печалбата или загубата или като промяна в другия всеобхватен доход. Ако възнаграждението под условие е класифицирано като собствен капитал, то не се преоценява до окончателното му уреждане в собствения капитал. Промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, които представляват провизорни суми през периода на оценяване, се отразяват ретроспективно за сметка на репутацията.

4.5. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на неконтролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени неконтролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието-майка.

4.6. Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия. Инвестициите в асоциирани предприятия се признават първоначално по себестойност, а впоследствие се отчитат по метода на собствения капитал. В себестойността на инвестицията се включват разходите по нейното придобиване.

Съвместни предприятия са договорни споразумения, по силата на които две или повече страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол. Те се отразяват счетоводно по метода на собствения капитал.

Репутация или корекции в справедливата стойност на дела на Групата в асоциираното предприятие, се включва в стойността на инвестицията.

Всички последващи промени в размера на участието на Групата в собствения капитал на асоциираното предприятие се признават в балансовата стойност на инвестицията. Промени, дължащи се на печалбата или загубата, реализирана от асоциираното предприятие, се отразяват в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред "Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал". Тези промени включват последваща амортизация или обезценка на определената при придобиването справедлива стойност на активи и пасиви на асоциираното предприятие.

Промените в другия всеобхватен доход на асоциираното предприятие, както и в позиции, признати директно в собствения капитал на асоциираното предприятие, се признават съответно в другия всеобхватен доход или в собствения капитал на Групата. В случаите, в които дялът на Групата в реализираните загуби на асоциираното предприятие надвиши размера на участието ѝ в асоциираното предприятие, включително и необезпечените вземания, Групата не признава своя дял в по-нататъшните загуби на асоциираното предприятие, освен ако Групата няма поети договорни или фактически задължения или е извършила плащания от името на асоциираното предприятие. Ако впоследствие асоциираното предприятие реализира печалби, Групата признава своя дял дотолкова, доколкото дялът на печалбата надвиши натрупания дял на загубите, които не са били признати по-рано.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между Групата и нейните асоциирани и съвместни предприятия се елиминират до размера на дела на Групата в тези предприятия. Когато се елиминират нереализирани загуби от продажби на активи, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

Сумите, отразени във финансовите отчети на асоциираните и съвместни предприятия, са преизчислени, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика на Групата.

При загуба на значително влияние над асоциирано дружество Групата оценява и признава всяка запазена инвестиция в него по справедлива стойност. Всяка разлика между отчетната стойност на инвестицията в асоциираното дружество при загуба на значителното влияние и сумата от справедливата стойност на запазеното участие и постъпленията при отписването се признава в печалбата или загубата.

Ако дяловото участие в асоциираното дружество е намалено, но без загуба на значително влияние, само пропорционална част от сумите, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицира в печалбата или загубата.

4.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

В консолидирания финансов отчет на Групата всички активи, задължения и трансакции на отделните дружества от Групата във функционална валута, различна от български лева (валутата на представяне на Групата), се преизчисляват в български лева при консолидацията. Функционалната валута на отделните дружества от Групата не е променяна в рамките на отчетния период.

При консолидация всички активи и пасиви се преизчисляват в български лева по заключителния курс към датата на консолидирания финансов отчет. Приходите и разходите са преизчислени във валутата на представяне на Групата по средния курс за отчетния период. Валутните курсови разлики водят до увеличение или намаление на другия всеобхватен доход и се признават в резерва от преизчисления в собствения капитал. При освобождаването от нетна инвестиция в чуждестранна дейност натрупаните валутни разлики от преизчисления, признати в собствения капитал, се рекласифицират в печалбата или загубата и се признават като част от печалбата или загубата от продажбата. Репутацията и корекциите, свързани с определянето на справедливи стойности към датата на придобиване, се третираат като активи и пасиви на чуждестранното предприятие и се преизчисляват в български лева по заключителния курс.

4.8. Отчитане по сегменти

Групата оперира в следните бизнес сегменти:

- Производство, търговия и услуги
- Финанси
- Транспорт
- Недвижими имоти
- Строителство и инженеринг

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка дейност се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповтаряеми събития. Финансовите приходи и разходи се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.9. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на стоки и предоставяне на услуги от всеки един бизнес сегмент на Групата. Приходите от основните дейности на групата са представени в пояснение 30 Приходи от нефинансова дейност, пояснение 32 Печалба от нетекущи активи, пояснение 33 Приходи от застраховане, пояснение 35 Приходи от лихви, пояснение 37 Положителни разлики от операции с финансови инструменти.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване плащане или възмездяване, като се отчита сумата на всички търговски отстъпки и количествени

работи, направени от Групата. При замяна на сходни активи, които имат сходна цена, размяната не се разглежда като сделка, която генерира приходи.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- Вероятно е икономическите изгоди от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

4.9.1. Продажба на стоки

При продажба на стоки, приходът се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените стоки. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

4.9.2. Приходи от предоставяне на услуги

Приходът, свързан със сделка по предоставяне на услуги, се признава, когато резултатът от сделката може надеждно да се оцени.

4.9.3. Приходи от банкова дейност

4.9.3.1. Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от и разходите за лихви се признават на пропорционална времева база, с използване на метода на ефективния лихвен процент, като се амортизира разликата между сумата при първоначалното признаване на съответния актив или задължение и сумата при настъпил падеж.

За кредити, предоставени от Банката и задължения към депозанти, където лихвата се изчислява ежедневно като се прилага договорения лихвен процент към неиздължената сума на кредита, ефективният лихвен процент се приема за приблизително равен на договорения, поради естеството на договорните отношения.

Натрупаните лихви в резултат на притежаване на ценни книжа за търгуване или за продажба се отчитат като приходи от лихви. Приходите от лихви включват сумата на амортизацията на дисконта, премията или друга разлика между началната отчетна сума на дълговите ценни книжа и сумата им на падежа.

При придобиване на лихвоносна инвестиция, натрупаната към момента на придобиването лихва се отчита като вземане.

4.9.3.2. Приходи от такси и комисиони

Таксите и комисионите се състоят основно от такси за разплащателни операции в лева и чуждестранна валута, такси за отпускане и управление на кредити, за откриване на акредитиви и издаване на гаранции. Таксите и комисионите се начисляват, когато са заработени или дължими.

Комисионите, възникващи от сделки в чуждестранна валута се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход при получаването им. Таксите и комисионите за отпускане и управление на кредити, когато са част от ефективния им доход, се разсрочват чрез амортизирането им за срока на действие на кредита и се признават като текущ финансов приход през този период чрез корекция на ефективния лихвен доход.

4.9.4. Приходи от застрахователна дейност

Признаването като приход на премиите по общо застраховане е на база сумата, дължима от застрахованото (застраховащото) лице за целия период на покритие, която застрахователят има право да получи по силата на сключени през отчетния период застрахователни договори, и в случаите, когато периодът на покритие обхваща изцяло или отчасти следващ отчетен период.

Презастрахователните премии от активно презастраховане се признават като приход на база дължимите през отчетния период премии от цеденти по силата на презастрахователни договори.

В случаите на съзастраховане само частта на застрахователя от общата сума на премиите се признава като приход.

В отстъпените премии на презастрахователи по общо застраховане се включват дължимите премии на презастрахователи по силата на презастрахователни договори във връзка с презастраховане на рискове по сключени през отчетния период договори по пряко застраховане и активно презастраховане. Отчетените презастрахователни премии, които не са платени към датата на баланса, се отразяват като задължение.

Сумите, които подлежат на възстановяване от презастрахователи във връзка с изплатените през същия период претенции от застрахователя, се отчитат като дял на презастрахователите и в случаите, когато уреждането на взаимоотношенията с презастрахователите е в следващ отчетен период.

В отстъпените премии към презастрахователи се включват дължимите през отчетния период премии на презастрахователите по силата на презастрахователни договори във връзка с презастраховане на рискове по сключени през отчетния период договори, както и презастраховане на рискове, относими към премиенни периоди с начало през отчетния период.

Отчетените презастрахователни премии, които не са платени към датата на баланса, се отразяват като задължение.

4.9.5. Приходи от авиационна дейност

Услугите, предоставяни от Групата, включват превоз на пътници, товари, багажи и поща със собствени и наети превозни средства, отдаване на самолети под наем, техническо поддържане на въздухоплавателни средства и инженеринг, продажба и резервации на билети, производствено-технически и посреднически дейности, подготовка и квалификация на кадри, вътрешна и външна търговия.

Приходите от продажба на самолетни билети се признават при реално извършване на превоза на пътници.

Когато продажбата на самолетни билети включва поощрения за лоялни клиенти, полученото възнаграждение се разпределя между отделните компоненти на договора за продажба на база на тяхната справедлива стойност. Приход от този вид продажби се признава, когато клиентът замени получените поощрения с услуги, предоставени от Групата.

4.9.6. Приходи от пенсионноосигурителна дейност

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение. Приход се признава при изпълнението на услугата или при прехвърлянето на риска върху клиента. Пенсионните дружества на Групата признават като приходи таксите от Доброволния пенсионен фонд (ДПФ), Универсалния пенсионен фонд (УПФ) и Професионалния пенсионен фонд (ППФ).

4.9.7. Приходи от безвъзмездни средства, предоставени от държавата

Приходите от безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се признават по справедлива стойност, когато е налице приемлива гаранция, че Групата ще изпълни условията, свързани с тях и помощта ще бъде получена.

Приходите от безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се признават през периодите, необходими за тяхната съпоставка със свързаните разходи, които те са предназначени да компенсират, при използване на систематична база.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с амортизируеми активи, се признават като приходи за срока на полезния живот на амортизируемия актив чрез намалени амортизационни отчисления.

4.9.8. Приходи от лихви и дивиденди

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди, различни от приходите от инвестиции в асоциирани предприятия, се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

4.10. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

4.11. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за лихви”.

4.12. Репутация

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати отделно. Вижте пояснение 4.4 за информацията относно първоначалното определяне на репутацията. За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 4.16 за информацията относно тестовете за обезценка.

При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

4.13. Нематериални активи

Нематериалните активи включват търговски марки, лицензи и патенти, програмни продукти, връзки с клиенти, продукти от развойна дейност, активи по проучване и оценка на минерални ресурси и други. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейния метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

• софтуер	2-5 години
• търговски марки	6-7 години
• права върху собственост	5-7 години
• лицензи	7 години
• сертификати	5 години
• права върху индустриална собственост	27 - 30 години
• други	7 - 10 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като Амортизация на нефинансови активи, част от ред Разходи за нефинансова дейност и Административни разходи.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

4.14. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имоти, машини и съоръжения се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата стойност на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	25 години
• Машини	3-5 години
• Съоръжения	от 4 до 25 години
• Транспортни средства	от 4 до 10 години
• Летателни апарати	20 години
• Двигатели	12 години
• Кораби	30 години
• Стопански инвентар	7 години
• Други	7 години

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

4.15. Отчитане на лизинговите договори

Групата като лизингополучател

В съответствие с изискванията на МСС 17 „Лизинг” правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и изгоди, произтичащи от собствеността върху наетия актив.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения” или МСС 38 „Нематериални активи”.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Групата като лизингодател

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения” или МСС 38 „Нематериални активи”. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в отчета за финансово състояние на Групата като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в консолидирания отчет за доходите за

съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.16. Тестове за обезценка на активи

При изчисляване размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.17. Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти сгради и земи, които се държат за получаване на приходи от наем и/или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всички разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или от продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата на ред Продажба на нетекущи активи.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати във финансовия отчет на Групата, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно на ред „Приходи от нефинансова дейност” и ред „Разходи за нефинансова дейност”, и се признават, както е описано в пояснение 4.9 и пояснение 10.

4.18. Активи по проучване и оценка на минерални ресурси

Проучването и оценката на минералните ресурси за Групата, се отнася до проучване и оценка на суров нефт и природен газ. След придобиване на права за проучване и оценка всички разходи, свързани с този процес, се капитализират първоначално по разходоопределящи звена – конкретен „Блок”.

Групата признава като активи по проучване и оценка всички пряко свързани разходи, доколкото те са свързани със специфични дейности по проучване и оценка, които може да се отнесат директно към точно определена площ за проучване „Блок”, за която Групата е получила права от съответните държавни институции. Такива разходи включват най-малко следните видове:

- Придобиване на права за проучвания
- Топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания
- Проучвателни сондажи
- Вземане на проби за анализ
- Дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси.

Всички разходи, направени преди получаването на права за проучване и оценка се отнасят в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

Активите по проучване и оценка на минерални ресурси могат да бъдат класифицирани като:

- Разрешения за търсене и проучване, издадени от МОСВ и МИЕ, съгласно Закона за подземните богатства и свързаните с тях такси;
- Всички разходи за топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания, проучвателни сондажи, изкопни работи, вземане на проби за анализ и други дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси, както и други разходи за проучване и оценка, които са направени за конкретна площ, за която Групата притежава разрешение за проучване. Тези разходи включват и разходите за възнаграждение на персонала, материали и използвано гориво, снабдителни разходи и плащания направени към доставчици.

Разходите по проучване и оценка на минерални ресурси се капитализират и представят като нематериални активи до момента, до който не бъде доказана възможността или невъзможността за техническа изпълнимост и търговска приложимост на минералния ресурс. След доказване на техническа изпълнимост и търговска приложимост на открития минерален ресурс, разходите по проучване и оценка се трансформират към „Имоти, машини и съоръжения”.

Активите по проучване и оценка се преглеждат технически, финансово и на управленско ниво поне веднъж годишно с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности и извличане на ползи от направеното откритие, както и за наличие на индикации за обезценка. В случай, че Групата няма намерение да продължава проучвателните дейности или има индикации за обезценка, разходите се отписват.

Оценяването на активите по проучване и оценка на минерални ресурси при тяхното първоначално признаване е по себестойност. Елементите на себестойността включват операции по проучване и оценяване.

“Операции по проучване” – означава операциите с цел проучване на акумулация от петрол. Това включва, без да се ограничава до, геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи, изучавания и изследвания, както и сондиране, удълбочаване, напускане или обсаждане и перфориране, както и изпитване на търсещи сондажи за откриването на петрол, и покупката, наемането или придобиването на такива суровини, материали, оборудване за тези дейности, каквито могат да бъдат включени в одобрените годишни работни проекти и бюджети.

“Операции по оценяване” – означава работите по оценяване (част от проучването) и работна програма за оценяване, извършвана след открития, с цел окупторяване на природния резервоар, към който се отнася откритието по отношение на дебелина и латерално разпространение, и оценяване на извлекаемите количества в него, и следва да включва, без да се ограничава от геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи.

4.19. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.19.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на консолидирания финансов отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”, „Финансови

приходи” или „Други финансови приходи” с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Разходи за нефинансова дейност”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка поотделно, когато са просрочени към датата на консолидирания финансов отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като други разходи, включени в „Разходи за нефинансова дейност”.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са активи, които са държани за търгуване или са определени при първоначалното им признаване като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Всички деривативни финансови активи, освен ако не са специално определени като хеджиращи инструменти, попадат в тази категория. Активите от тази категория се оценяват по справедлива стойност, чиито изменения се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба, произтичаща от деривативни финансови инструменти, е базирана на промени в справедливата стойност, която се определя от транзакции на активен пазар или посредством оценъчни методи при липсата на активен пазар.

Инвестиции, държани до падеж

Инвестиции, държани до падеж, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани или определяеми плащания и определена дата на падежа, различни от кредити и вземания. Инвестициите се определят като държани до падеж, ако намерението на ръководството на Групата е да ги държи до настъпване на падежа им. Инвестициите, държани до падеж, последващо се оценяват по амортизирана стойност чрез метода на ефективната лихва. При наличието на обективни доказателства за обезценка на инвестицията на базата на кредитен рейтинг, финансовите активи се оценяват по настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци. Всички промени в преносната стойност на инвестицията, включително загубата от обезценка, се признават в печалбата или загубата.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, които или са определени като финансови активи на разположение за продажба, или не спадат към нито една от останалите категории финансови активи. Финансовите активи от тази категория последващо се оценяват по справедлива стойност с изключение на тези, за които няма котировки на пазарната цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена. Последните се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент или по себестойност, в случай че нямат фиксиран падеж. Промените в справедливата им стойност се отразяват в другия всеобхватен доход и се представят в съответния резерв в консолидирания отчет за собствения капитал, нетно от данъци, с изключение на загубите от обезценка и валутни курсови

разлики на парични активи, които се признават в печалбата или загубата. Когато финансов актив на разположение за продажба бъде продаден или обезценен, натрупаните печалби и загуби, признати в другия всеобхватен доход, се прекласифицират от собствения капитал в печалбата или загубата за отчетния период и се представят като прекласифицираща корекция в другия всеобхватен доход. Лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, и дивиденди се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови приходи”. Възстановяването на загуби от обезценка се признава в другия всеобхватен доход с изключение на загубите от обезценка на дългови финансови инструменти, чието възстановяване се признава в печалбата или загубата, само ако то е обективно свързано със събитие, настъпило след момента на признаване на обезценката.

Обезценки за несъбираемост във връзка с банковата дейност на Групата

Финансовите активи се обезценяват при наличие на индикация за обезценка: има информация за финансови затруднения; има реални договорни нарушения; извършено е реструктуриране на дълга; изключване от фондовата борса на ценните книжа.

Финансовите активи на разположение за продажба и отчитани по справедлива стойност се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет, доколкото наличието на обезценка не е намерило отражение в извършената преценка към датата на годишния финансов отчет. При наличие на условия за обезценка се определя тяхната възстановима стойност. При условие, че очакваната възстановима стойност на финансовите активи е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка, както следва:

- при условие, че към момента на обезценката няма формиран преоценъчен резерв – разликата между отчетната стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовите активи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-малък от размера на обезценката – в този случай с частта от обезценката до размера на преоценъчния резерв се намалява отчетната стойност на активите и размера на преоценъчния резерв /който остава с нулева стойност/. Останалата част от обезценката се отнася като текущ финансов разход и намаление на отчетната стойност на активите;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е отрицателна величина – разликата между балансовата стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовия актив, а отрицателната величина на преоценъчния резерв се прехвърля и намира отражение в текущите финансови разходи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-голям от размера на обезценката – в този случай с размера на обезценката се намалява стойността на инвестицията и размера на преоценъчния резерв.

Финансовите активи, държани от Банките до настъпване на падеж се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за притежавани от Банките ценни книжа, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на ценните книжа е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на ценните книжа. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината.

Кредитите и авансите, възникнали първоначално в Банката с фиксиран падеж, се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за предоставени от Банката кредити, отчетени по амортизирана стойност, се

определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, ако това е необходимо. Ръководството определя очакваните бъдещи парични потоци след преглед на индивидуалните кредитополучатели, кредитните експозиции и други оказващи влияние фактори. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на кредитите е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на кредитите. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината. Несъбираемите кредити и аванси, които не могат да бъдат възстановени се отписват и се нетират от акумулираната обезценка за несъбираемост. Тези кредити се отписват след приключване на всички необходими правни процедури и след като сумата на загубата е окончателно определена.

Банките са възприели методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити базирана на МСФО и в съответствие с изискванията на банковото законодателство в България. Банките класифицира кредитите в няколко групи. Извън групата на редовните кредити се прилагат проценти, надвишаващи минимално изискванията от регулациите, като с тези проценти се намаляват договорните парични потоци с цел определяне на очакваните парични потоци, които след това се дисконтират с ефективния лихвен процент, както е посочено по-горе. Други специфични изисквания на регулациите са свързани с условия за прекласифициране на нередовни кредити обратно в групата на редовните и признаване на ликвидни обезпечения за целите на определяне на провизиите за обезценка на кредити.

Сумата на загубите, които не са конкретно идентифицирани, но на база предходен опит могат да бъдат очаквани за група от кредити с подобни рискови характеристики, също се начисляват като разход за провизии и намаляват отчетната стойност на кредитите. Загубите се оценяват на базата на исторически опит, кредитния рейтинг на клиентите и икономическата среда, в която са поставени кредитополучателите.

4.19.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови и други заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Разходи за лихви”, „Приходи от лихви” или „Други финансови приходи”.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите и други заеми са взети с цел дългосрочно и краткосрочно подпомагане на дейността на Групата. Те са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към балансовата стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите на дружеството-майка, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

4.20. Деривативи

Деривативите се отчитат по справедлива стойност и се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние като деривативи за търгуване. Справедливата стойност на деривативите се основава на пазарната цена или сходни модели за оценка. Деривативите активи се представят като част от финансовите активи държани за търгуване, а деривативите пасиви се представят като част от финансови задължения. Промяната в справедливата стойност на дериватите за търгуване се признава като част от нетния приход от търговски операции в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.21. Вземания и задължения по споразумения за обратно изкупуване

Вземанията и задълженията по споразумения за обратно изкупуване се отчитат по цена на придобиване, която е равна на справедливата стойност на пласираните/привлечените от Групата средства, обезпечени със стойността на ценните книжа. Дължимите лихви за предоставеното/полученото финансиране за срока на споразумението се осчетоводяват и признават като приходи/разходи за лихви в периода на възникването им.

Ценните книжа, заложи като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване не се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата в случаите, когато рисковете и ползите от собствеността им не са прехвърлени.

Ценните книжа, получени, като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване не се записват в консолидирания отчет за финансово състояние на Групата в случаите, когато рисковете и ползите от собствеността им не са прехвърлени.

4.22. Провизии за кредитни ангажименти

Размерът на провизии за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти се признава за разход и пасив, когато Групата има текущи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и когато е вероятно определен поток, включващ икономически ползи, да бъде необходим за покриване на задължението и може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението. Всички загуби в резултат от признаване на провизии за задължения се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

4.23. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, продукция, незавършено производство, резервни части и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай, че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на

материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.24. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.38.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.25. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, безсрочни депозити и депозити до 3 месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

Парични средства и парични еквиваленти, за целите на съставяне на консолидирания отчет за паричните потоци, включват паричните средства, салдата по сметките в Централната банка (БНБ) и ностро сметките, които представляват разплащателни сметки в други банки без ограничения при използването им, както и предоставени ресурси, кредити и аванси на други банки с падеж до 3 месеца.

4.26. Нетекущи активи и пасиви, класифицирани като държани за продажба и преустановени дейности

Когато Групата възнамерява да продаде нетекущ актив или група активи (група за освобождаване) и ако продажбата е много вероятно да бъде осъществена в 12-месечен срок, активът или групата за освобождаване се класифицират като държани за продажба и се представят отделно в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Пасиви се класифицират като държани за продажба и се представят като такива в консолидирания отчет за финансовото състояние, само ако са директно свързани с групата за освобождаване.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност непосредствено след тяхното определяне като държани за продажба и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите по продажбата им. Някои активи, държани за продажба, като финансови активи или активи по отсрочени данъци, продължават да се оценяват в съответствие със счетоводната политика относно тези активи на Групата. Активите, класифицирани като държани за продажба, не подлежат на амортизация след тяхното класифициране като държани за продажба.

Печалбите или загубите, възникнали от продажбата или преоценката на преустановени дейности, се представят, както е описано в пояснение 21.

4.27. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Акционерният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните акции на дружеството-майка.

Премийният резерв включва премии, получени при емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесенния капитал.

Когато дъщерни дружества на Групата купуват акции на дружеството-майка на Групата (изкупени собствени акции), платеното възнаграждение, включително всички присъщи такси, се намалява от собствения капитал на Групата, докато акциите не бъдат продадени извън Групата. В случай че такива акции се продадат извън Групата, полученото възнаграждение, нетно от необходимо присъщите такси, се включва в собствения капитал.

Другите резерви са формирани на база изискванията на Търговския закон за формиране на законови резерви.

Неразпределената печалба включва натрупаните печалби и непокрити загуби от минали периоди.

Всички транзакции със собствениците на Групата са представени отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.28. Осигурителни и пенсионни договори

Пенсионноосигурителното дружество на Групата управлява и представлява три пенсионни фонда за допълнително пенсионно осигуряване – Доброволен, Професионален и Универсален.

Доброволен пенсионен фонд (ДПФ) извършва допълнително доброволно пенсионно осигуряване за лична допълнителна доброволна пенсия. Покритите осигурителни случаи са: старост, инвалидност и смърт. Всяко физическо лице, навършило 16 години може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано.

Пенсионните схеми, които се предлагат, са разработени на предварително определени осигурителни вноски.

Осигурителните вноски за доброволно осигуряване могат да бъдат за сметка на самото лице и/или работодател и/или друг осигурител.

Отделните пенсионните схеми са:

- индивидуална пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на осигуреното лице;
- колективна пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на друг осигурител или работодател;

Допълнителните пенсии са пожизнени и срочни, по избор на осигуреното лице, като вида на пенсията и срока на нейното получаване се посочват в пенсионния договор при придобиване на право на допълнителна пенсия.

Плащанията са под формата на:

- допълнителни пенсии за старост и инвалидност;
- еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида;
- изплащане на наследствена пенсия;
- еднократно или разсрочено изплащане на наследниците на остатъка от средствата по индивидуалната партида на осигурените лица или пенсионера.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Право на допълнителна пенсия може да се придобие и чрез внасяне на еднократни вноски, като техният размер се определя на базата на актюерски разчети.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигурения;
- когато осигуреното лице прехвърли в полза на трето лице или друг пенсионен фонд цялата сума, натрупана в неговата индивидуална партида;
- при изтегляне на цялата сума, натрупана по неговата индивидуална партида.

Професионален пенсионен фонд (ППФ) осигурява срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране. Професионалната пенсия за ранно пенсиониране се получава до момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Осигурените лица във Фонда имат право на :

- срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на I и II категория труд съобразно категорията труд;
- еднократно изплащане до 50% от средствата натрупани по индивидуална партида сума при пожизнено загубена работоспособност над 70.99 на сто;
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследници на починал осигурен или на пенсионер на фонда.

Размерът на професионалната пенсия за ранно пенсиониране се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- срокът на получаване на пенсията;
- техническия лихвен процент, одобрен от зам. председателя на Комисията за финансов надзор.

При придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по дял Първи на КСО преди изтичане на срока, за който е отпусната професионалната пенсия, с последната пенсия на осигуреното лице се изплаща и остатъкът на средствата в индивидуалната осигурителна партида.

Осигурителният договор се прекратява при следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;

- при изтегляне на всички натрупани средства по индивидуалната партида на осигуреното лице при пенсиониране за осигурителен стаж и възраст по част първа от КСО, ако не е придобило право на професионална пенсия по условията на КСО;
- при подписване на действителен договор за осигуряване в професионален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, който е сключен след получаване съгласие от пенсионно-осигурителното дружество за промяна на участието на осигуреното лице.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им се определя в Кодекса за социалното осигуряване като процент от осигурителния доход.

Универсален пенсионен фонд (УПФ): Осигуряването за лична допълнителна пожизнена пенсия за старост се извършва въз основа на договор, сключен между Групата и осигурените лица за участие във фонда – при избор на УПФ от осигуреното лице, както и в резултат на служебно разпределение, осъществено от Национална агенция по приходите (НАП).

Право на придобиване на лична допълнителна пенсия за старост от Универсален пенсионен фонд възниква, когато лицето придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на част първа от Кодекса за социално осигуряване или 5 години преди навършване на възрастта за получаване на пенсия от Държавното обществено осигуряване по желание на осигуреното лице, при положение, че натрупаните средства по индивидуалната партида позволяват отпускането на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1-3.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- допълнителна пожизнена пенсия за старост след придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по Част първа на КСО;
- еднократно изплащане до 50 на сто от натрупаната по индивидуалната партида сума при пожизнено загубена работоспособност над 70,99%;
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследниците на починало осигурено лице и на пенсионер на Фонда.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се определя на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при подписване на действителен договор за осигуряване в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, който е сключен след получено съгласие от Групата за промяна на участието на осигуреното лице.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им е определен в Кодекса за социално осигуряване като процент от осигурителния доход.

4.29. Специализирани резерви за пенсионна дейност

Групата заделя пенсионни резерви за гарантиране на минимална доходност, свързана с дейността на фондовете по допълнително задължително пенсионно осигуряване, съгласно изискванията на Кодекса за социално осигуряване (КСО). Пенсионните резерви, които са формирани до момента, представляват 1.00% от активите на фондовете. Натрупаните резерви се инвестират, съгласно изискванията на КСО.

4.30. Здравноосигурителни резерви

Групата заделя здравноосигурителни резерви съгласно Закона за здравното осигуряване и свързаните с него подзаконовни нормативни актове. Натрупаните резерви следва да се инвестират съгласно изискванията на Закона за здравното осигуряване и при осигуряване на сигурност, доходност и съответна на здравноосигурителните договори ликвидност.

4.31. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсирани отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Групата дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи във връзка с изискванията на Кодекса на труда съгласно, които при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати.

Задължението, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Групата оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на дългосрочни ДЦК.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход. Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“. Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.32. Застрахователни операции

Групата прилага МСФО 4 „Застрахователни договори“. Този стандарт дефинира изисквания за оповестяването на счетоводната политика и представяне на сравнителна информация по отношение на застрахователните активи и пасиви, както и приходите и разходите свързани със застрахователната дейност. Счетоводната политика на Групата е съобразена със спецификата на предлаганите застрахователни услуги и съответните нормативни изисквания.

4.33. Застрахователни договори

Застрахователни договори са тези ангажименти, които към датата на тяхното действие прехвърлят съществени застрахователни рискове върху Групата. Приема се, че съществен застрахователен риск съществува тогава, когато има реална възможност Групата да изплати обезщетение в полза на застрахованото лице и/или трета страна по настъпили застрахователни събития, в размер надхвърлящ 10% от сумата, която би била изплатена, ако такова събитие не настъпи.

След първоначално признаване на застрахователните договори те продължават да се представят като такива за периода на тяхното действие, независимо че е възможно съществено намаляване на застрахователния риск за периода.

4.34. Презастрахователни договори

Групата отстъпва част от застрахователния риск, който носи по сключени застрахователни договори с презастрахователи. Очакваните ползи на Групата от презастрахователните договори по отношение на предстоящи плащания се признават като активи в консолидирания отчет за финансовото състояние в момента на тяхното възникване.

Групата периодично извършва преглед за обезценка на вземанията от презастрахователи. Ако са налице обстоятелства за такива обезценки, презастрахователните вземания се намаляват до размера на сумата, която се очаква да бъде събрана. Разликата се посочва като изменение в дела на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания в техническия отчет за застрахователната дейност.

Групата извършва и активно презастраховане. Премиите и обезщетенията по активно презастраховане се отчитат заедно със записаните застрахователни премии и изплатените брутни обезщетения по преки застрахователни операции.

4.35. Застрахователни резерви

Застрахователните резерви се създават от застрахователя за покриване на настоящи и бъдещи задължения към застрахованите въз основа на застрахователните договори, и не са елемент на собствения капитал. Застрахователните резерви се изчисляват от актюера на Групата чрез актюерски методи, които са съвкупност от математически и статистически методи и правила. Застрахователните резерви се посочват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата в брутен размер, както и частта на презастрахователя. Когато застраховането се извършва в чуждестранна валута, в същата валута се създават и резервите за него. Застрахователните резерви, заделени през предходния отчетен период, се посочват като приход от освободени резерви през текущия отчетен период, а заделените в края на периода - като разход за заделени резерви в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Застрахователните резерви, отнасящи се за частта на презастрахователя, заделени през предходния отчетен период, се посочват като разход от освободени резерви през текущия отчетен период, а заделените в края на периода - като приход от заделени резерви в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.36. Адекватност на резервите

Периодично актюерът на Групата прави оценка дали общо формираните резерви, са достатъчни, за да покрият евентуални бъдещи плащания. Съгласно изискванията на регулаторните органи сумата на така формираните резерви трябва да бъде обезпечена напълно с инвестиции във високоликвидни активи (в процентни съотношения, регламентирани в съответните нормативни актове).

При оценката за адекватност на резервите се взимат под внимание паричните потоци, насочени за плащане на обезщетения, парични потоци, генерирани от събрани премии, изплатени комисионни.

4.37. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред тези, които биха били засегнати. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се

вземат предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.38. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.39.

4.38.1. Лизинги

Съгласно МСС 17 „Лизинг“ ръководството класифицира лизинговите договори за самолети, автомобили, имоти и други активи като финансов лизинг. В някои случаи лизинговата транзакция не е еднозначна и ръководството преценява дали договорът е финансов лизинг, при който всички съществени рискове и ползи от собствеността върху актива се прехвърлят на лизингополучателя.

4.38.2. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.38.3. Инвестиции, държани до падеж

Ръководството е потвърдило намерението и възможността си да държи до настъпването на падежа им облигациите, които са класифицирани като инвестиции, държани до падеж. Това решение е съобразено с текущата ликвидност и капитала на Групата.

4.38.4. Липса на контрол над дъщерни дружества

В случаите, в които предприятието – майка притежава пряко или косвено чрез дъщерни предприятия повече от половината от правата на глас в дадено предприятие, но не притежава властта да управлява финансовата и оперативна политика на предприятието и/или е налице договорно споразумение по силата на което Групата не контролира предприятието, то

инвестицията в акциите/дялове на това предприятие се класифицира като финансов актив по реда на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“.

Предприятието майка притежава 100% от собствения капитал на дъщерното дружество Авиокомпания Хемус Ер ЕАД индиректно чрез дъщерни дружества. Дяловото участие не води до придобиване на контрол, съгласно договори за управление от 2009 г. за прехвърляне на правото на глас. Поради тази причина инвестицията в Авиокомпания Хемус Ер ЕАД е прекласифицирана във финансов актив съгласно МСС 39.

Предприятието майка притежава 90% от собствения капитал на дъщерното дружество Нико Комерс ООД индиректно чрез дъщерни дружества. Дяловото участие не води до придобиване на контрол, съгласно договори за управление от 2010 г. за прехвърляне на правото на глас. Поради тази причина инвестицията в Нико Комерс ООД е прекласифицирана във финансов актив съгласно МСС 39.

Предприятието майка притежава 97.32% от собствения капитал на дъщерното дружество ПФК Черно Море АД индиректно чрез дъщерни дружества. Дяловото участие не води до придобиване на контрол, съгласно договори за управление от 2012 г. за прехвърляне на правото на глас. Поради тази причина инвестицията в ПФК Черно Море АД е прекласифицирана във финансов актив съгласно МСС 39.

4.38.5. Приходи от продажба на самолетни билети, чийто срок на валидност е изтекъл

Групата основно предоставя услуги по превоз на пътници, които се осъществяват при настъпването на периода, за който е издаден самолетния билет. Прихода от услугата по превоз на пътниците се признава, когато превоза реално бъде извършен. В случаите, когато клиентите са закупили билети, но периода на валидност на самолетните билети е изтекъл и те не могат да бъдат ползвани от клиента, Групата отписва стойността на признатото задължение като друг приход. Съответната пропорционална част на летицните такси, припадащи се на стойността на продадените самолетни билети, за които превозът не е извършен поради изтичането на периода му на валидност, също се отписват от задълженията и се признават като други приходи. Отчитането на другите приходи от билети и летицни такси с изтекла валидност се базира на статистическа информация, извлечена от регистрите бази данни, поддържани от Групата. Ръководството смята, че изтичането на периода на валидност за всеки самолетен билет, когато той не е бил ползван дава основание за признаване на приходи. Това разбиране се основава на основния възприет принцип за признаване на приходи, а именно че те са базирани на фактически извършените услуги.

4.38.6. Приходи от продажба на самолетни билети в случаи на прекъсване на полета и/или премаршрутиране

Като член на Международната организация за въздушен транспорт (International Air Transport Association - IATA), Групата е обвързана със спазване на правила за въздушния транспорт, наложени от ИАТА. Съгласно ИАТА резолюции 735d и 735e, в случаите на недоброволно премаршрутиране и/или прекъсване на полета, авиокомпанията е задължена да издаде документа FIM (flight interruption manifest). FIM е валиден за определен полет на авиокомпанията-агент, която е различна от авиокомпанията, първоначално издала оригиналния билет за полета.

Съгласно правилата на глава А2, т. 2.6.1 от RAM (Revenue Accounting Manual) при наличието на издаден FIM, приемащата страна (авиокомпанията-агент) задължава издателя на FIM с приложимата пълна еднопосочна тарифа за съответните двойки градове, където е извършено пътуването. В един FIM могат да се включат много билети и задължението следва да бъде отчетено по тарифата, валидна за класата на пътуване на всеки пътник, приложима за датата на полета. След получаване на фактурата, приемащата авиокомпания (извършила полета) има право

според правилата на глава А2, т. 2.6.2 и глава А10, т. 4.1. на РМ, в рамките на шест месеца от датата на издаване на фактурата да направи редибит на база прорейтната стойност. При получаване на редибитната фактура се закрива възникналият разчет. След изтичане на шестмесечния срок за възражения /редибити/, непредадените суми се признават като приход.

Отчитането на приходите се базира на предипен опит и Ръководството смята, че 90 % от стойността на всички издадени и непредадени ФМ дава основание за признаване на приходи, базирани на фактически извършените услуги.

4.38.7. Приходи от продажба на самолетни билети при ползване на бонус точки по програми за лоялни клиенти

Групата има действащи програми за лоялни клиенти, при които клиентите могат да набират бонус точки (наградни кредити), които след това могат да заменят за безплатни билети за полетите на България Ер АД, могат да получат право за безплатен превоз на допълнителен багаж, превоз в бизнес-класа при закупен билет за икономична класа, ваучери за бизнес-салона на летището и други подобни поощрения за лоялни клиенти.

Групата отчита наградните кредити като отделно разграничим компонент на сделката за продажба, в която поощрението са дадени. Справедливата стойност на полученото възнаграждение или вземането по отношение на първоначалната продажба се разпределя между бонус точките (наградните кредити) и другите компоненти на продажбата. Възнаграждението, разпределено към бонус точките се оценява чрез позоваване на тяхната справедлива стойност, т.е. сумата, по която наградните кредити могат да се продадат отделно. Групата само предоставя поощрението за лоялните клиенти и признава възнаграждението, разпределено към поощрението като приход, когато тези поощрения под формата на бонус точки бъдат заменени и Групата изпълни задължението си за доставката им. Сумата на признатия приход се основава на броя на наградните кредити, които са заменени за награди, в съотношение с общия брой, който се очаква да бъде заменен.

4.39. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информацията относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.39.1. Обезценка

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.16). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Групата е претърпяла загуби от обезценка на репутацията в размер на 728 хил. лв. (2012 г.: 1 123 хил. лв.), за да се намали балансовата стойност на репутацията до възстановимата им стойност (вж. пояснение 11).

4.39.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2013 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 12 и 8. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.39.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 37 155 хил. лв. (2011 г.: 36 998 хил. лв.) се влияе от бъдещото предоставяне на услуги и пазарната реализация на материалните запаси, пояснение 15.

4.39.4. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на вероятност за оттегляне и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на държавни ценни книжа.

4.39.5. Провизии

Групата е ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чийто изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансовия отчет провизии. Провизиите нямат да бъдат разглеждани тук по-подробно, за да се избегнат предубеждения, свързани с позицията на Групата в горепосочените спорове.

4.39.6. Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобитите дружества са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтови фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията. Информацията относно придобитите активи и пасиви е представена в пояснение 5.

5. База за консолидация

5.1. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2012
			Консолидационен процент	Номинален процент	Консолидационен процент	Номинален процент
Централна Кооперативна Банка АД	България	Финансов сектор	82.31%	82.32%	82.31%	82.32%
Централна Кооперативна Банка АД - Скопие	Македония	Финансов сектор	71.90%	87.35%	71.90%	87.35%
ЗАО АКБ ТатИнвестБанк (преименувана на ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка от 27.04.2014 г.)	Руска	Финансов сектор	49.38%	59.75%	49.16%	59.48%
ЦКБ Груп ЕАД	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ЦКБ Асетс Мениджмънт ЕООД	България	Финансов сектор	82.31%	100.00%	82.31%	100.00%
ЗАД Армеен	България	Финансов сектор	96.34%	96.34%	87.90%	87.90%
ЗАЕД ЦКБ Живот	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ЗОК ЦКБ Здраве ЕАД	България	Финансов сектор	-	-	100.00%	100.00%
ПОАД ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	46.75%	46.75%
ДПФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	46.75%	46.75%
УПФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	46.75%	46.75%
ППФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	46.75%	46.75%
Химимпорт Холандия Б.В.	Холандия	Финансов сектор	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Зърнени Храни България АД	България	Производство, търговия и услуги	69.27%	69.27%	68.74%	68.74%
Проучване и добив на нефт и газ АД	България	Производство, търговия и услуги	42.98%	55.64%	42.71%	55.64%
Българска петролна рафинерия ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	42.98%	100.00%	42.71%	100.00%
Слънчеви лъчи Провадия ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	69.27%	100.00%	68.74%	100.00%
Асенова Крепост АД	България	Производство, търговия и услуги	69.20%	77.20%	76.58%	84.58%
ПДНГ –Сервиз ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	42.98%	100.00%	42.71%	100.00%

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2012
			Консолидационен процент	Номинален процент	Консолидационен процент	Номинален процент
Издателство геология и минерални ресурси ООД	България	Производство, търговия и услуги	30.09%	70.00%	29.90%	70.00%
Булхимтрейд ООД	България	Производство, търговия и услуги	45.72%	66.00%	45.37%	66.00%
Химойл Трейд ООД	България	Производство, търговия и услуги	41.56%	60.00%	41.24%	60.00%
Рабър Трейд ООД	България	Производство, търговия и услуги	41.56%	60.00%	41.24%	60.00%
Петрохим Трейд ЕАД	България	Производство, търговия и услуги	-	-	68.74%	100.00%
Оргахим Трейдинг 2008 ООД	България	Производство, търговия и услуги	-	-	41.24%	60.00%
Химцелтекс ООД	България	Производство, търговия и услуги	41.65%	60.13%	41.33%	60.13%
Тексим Трейдинг ООД	България	Производство, търговия и услуги	35.33%	51.00%	35.06%	51.00%
Химойл БГ ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	69.27%	100.00%	68.74%	100.00%
Зърнени храни грейн АД	България	Производство, търговия и услуги	69.27%	100.00%	68.74%	100.00%
Диализа България ООД	България	Производство, търговия и услуги	34.64%	50.00%	34.37%	50.00%
Химимпорт Фарма АД	България	Производство, търговия и услуги	47.10%	68.00%	46.74%	68.00%
Пловдивска стокова борса АД	България	Производство, търговия и услуги	75.00%	75.00%	75.00%	75.00%
Асела АД	България	Производство, търговия и услуги	35.56%	51.39%	39.35%	51.39%
АК Пластик ООД	България	Производство, търговия и услуги	68.51%	99.00%	75.81%	99.00%
Прайм Лега Консулт ООД	България	Производство, търговия и услуги	70.00%	70.00%	70.00%	70.00%
СК ХГХ Консулт ООД	България	Производство, търговия и услуги	59.34%	59.34%	59.34%	59.34%
Омега Финанс ООД	България	Производство, търговия и услуги	61.80%	96.00%	61.80%	96.00%
Медицински център Хелт Медика ООД	България	Производство, търговия и услуги	90.00%	90.00%	60.00%	90.00%
Ай Ти Системс Консулт ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	66.74%	100.00%	68.74%	100.00%
Анитас 2003 ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	-	-	100.00%	100.00%
Беса Тур АД	България	Производство, търговия и услуги	-	-	56.62%	82.37%
Българска Корабна Компания ЕАД	България	Морски и речен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2012
			Консолидационен процент	Номинален процент	Консолидационен процент	Номинален процент
Параходство Българско Речно Плаване АД	България	Морски и речен транспорт	82.21%	83.72%	82.20%	83.72%
Порт Балчик АД	България	Морски и речен транспорт	74.27%	100.00%	73.74%	100.00%
Пристанище Леспорт АД	България	Морски и речен транспорт	99.00%	99.00%	99.00%	99.00%
Леспорт Проджект Мениджмънт ЕООД	България	Морски и речен транспорт	99.00%	100.00%	99.00%	100.00%
МАЯК КМ АД	България	Морски и речен транспорт	77.49%	94.25%	77.47%	94.25%
Българска Логистична Компания ЕООД	България	Морски и речен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Порт Пристис ООД	България	Морски и речен транспорт	45.22%	55.00%	45.21%	55.00%
Портстрой Инвест ЕООД	България	Морски и речен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Порт Инвест ЕООД	България	Морски и речен транспорт	82.21%	100.00%	82.20%	100.00%
Блу сий хорайзън корп	Сейшел	Морски и речен транспорт	82.21%	100.00%	82.20%	100.00%
Интерлихтер ЕООД	Словакия	Морски и речен транспорт	82.21%	100.00%	82.20%	100.00%
Бългериан Еървейз Груп ЕАД	България	Въздушен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
България Ер АД	България	Въздушен транспорт	99.99%	99.99%	99.99%	99.99%
Еърпорт Сървисиз България ЕАД	България	Въздушен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
България Ер Техник ЕООД	България	Въздушен транспорт	99.99%	100.00%	99.99%	100.00%
Еърпорт Консулт ЕООД	България	Въздушен транспорт	100.00%	100.00%	-	-
Транс интеркар ЕООД	България	Транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Енергопроект АД	България	Строителен и инженерен сектор	83.20%	83.20%	83.20%	83.20%
Триплан Архитектс ЕООД	България	Строителен и инженерен сектор	83.20%	100.00%	83.20%	100.00%
Енергопроект Ютилитис ООД	България	Строителен и инженерен сектор	42.43%	51.00%	42.43%	51.00%
Голф Шабла АД	България	Недвижими имоти	27.94%	65.00%	27.76%	65.00%
Спортен Комплекс Варна АД	България	Недвижими имоти	65.00%	65.00%	65.00%	65.00%
Спортен мениджмънт АД	България	Недвижими имоти	65.00%	100.00%	65.00%	100.00%
Булхимекс ГмБХ	Германия	Недвижими имоти	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%

На 17.12.2012 г. управителният съвет на ЗАД Армеец е взел решение за увеличаване на капитала на Дружеството с 18 000 хил. лв. чрез издаване на 180 000 нови безналични поименни акции, всяка с номинална стойност 100 лв. , вписано в Търговския регистър на 08.05.2013 г.

5.2. Придобиване на Еърпорт Консулт ЕАД

През 2013 г. Групата придобил контрол над дружество Еърпорт Консулт ООД със седалище в гр. София, България чрез покупка на дялове на дружеството, в резултат на което притежава 100 % от капитала на дружеството.

Общата цена на придобиване за Групата възлиза на 2 738 хил. лв. Разпределението на покупната цена към придобитите активи и пасиви на дружество Еърпорт Консулт ООД е извършено през 2013 г. Стойността на всяка група придобити активи, пасиви и условни задължения, признати към датата на придобиване, е както следва:

	Призната стойност към датата на придобиване
	‘000 лв.
Инвестиции	2 737
Парични средства	1
Нетна стойност на активите	2 738
Справедлива стойност на придобитите разграничени нетни активи от Групата	2 738
	‘000 лв.
Общо възнаграждение	2 738
Справедлива стойност на придобитите разграничени нетни активи от Групата	(2 738)
Репутация	-
	‘000 лв.
Прехвърлено възнаграждение, платено с парични средства	-
Сума на придобитите пари и парични еквиваленти	1
Нетен входящ паричен поток при придобиването	1

5.3. Продажба на ЗОК ЦКБ Здраве

През 2013 г. Групата продаде 100% от дела си в собствения капитал на дъщерното предприятие ЗОК ЦКБ Здраве във връзка с настъпили промени в изискванията на КФН, относно наложени рестрикции за инвестиции в повече от едно застрахователно дружество от една застрахователна дейност от едно и също юридическо лице.

5.4. Загуба на контролиращо участие на Анитас 2003 ООД през 2013 г.

На 06 февруари 2013 г. Химимпорт Инвест АД, мажоритарен собственик на Химимпорт АД, направи апортна вноска на нетекущи активи в капитала на Анитас 2003 ООД, чрез която капиталът на дружеството се увеличи с 41 676 дяла по 100 лв. всеки до 41 726 дяла по 100 лв. за дял. Вследствие на извършеното увеличение, притежавания от Групата на Химимпорт АД дял е в размер на 0.12%.

5.5. Продажба на Петрохим трейд АД и Беса тур АД през 2013 г.

През 2013 г. Групата продава своето участие в Петрохим трейд АД, чрез което губи и контрол в Беса тур АД - дъщерно. Ефектът от продажбата е отчетен за сметка на печалбата за периода и е включен на ред "Печалба от операции с финансови инструменти" в консолидирания отчет за печалбата или загубата на Групата.

5.6. Ликвидация на Орграхим трейдинг 2008 ООД през 2013 г.

През 2013 г. дъщерното дружество за Групата Орграхим Трејдинг 2008 ООД е прекратено чрез ликвидация. Сумата на инвестициите в размер на 220 хил. лв. за Групата е била възстановена чрез ликвидационни дялове.

5.7. Промени на контролиращото участие в дъщерни дружества

5.7.1. Придобиване на неконтролиращо участие през 2013 г. ПОАД ЦКБ Сила

През декември 2013 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 4.51% на в своето дъщерно дружество ПОАД ЦКБ СИЛА за сума в размер на 7 200 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие от 46.75 % на 51.26 %.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество ПОАД ЦКБ СИЛА, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 603 хил. лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 839 хил. лв. и намаление на неразпределената печалба в размер на 6 597 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(7 200)
Допълнително придобит дял в нетните активи на ПОАД ЦКБ Сила	603
Намаление на неразпределената печалба	(6 597)

5.7.2. Придобиване на неконтролиращо участие през 2013 г. в ЗАД Армеец

През декември 2013 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 8.44% в своето дъщерно дружество ЗАД Армеец за сума в размер на 696 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие от 87.90 % на 96.34%.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество ЗАД Армеец, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 5 082 хил. лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 5 119 хил. лв. и увеличение на неразпределената печалба в размер на 4 386 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(696)
Допълнително придобит дял в нетните активи на дружество ЗАД Армеец	5 082
Увеличение на неразпределената печалба	4 386

5.7.3. Придобиване на неконтролиращо участие през 2013 г. Зърнени храни България АД

През декември 2013 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 0.53% в своето дъщерно дружество Зърнени Храни България ЕАД за сума в размер на 2 255 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие от 68.74 % на 69.27%.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество Зърнени Храни България ЕАД, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 1 358 хил. лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 1 357 хил. лв. и намаление на неразпределената печалба в размер на 898 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(2 255)
Допълнително придобит дял в нетните активи на дружество Зърнени Храни България ЕАД	1 357
Намаление на неразпределената печалба	(898)

5.7.4. Придобиване на неконтролиращо участие в Татинвестбанк – Русия, преименувана на ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка от 27.04.2014 г.

През декември 2013 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 0.22% в своето дъщерно дружество Татинвестбанк – Русия (преименувана на ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка от 27.04.2014 г.) за сума в размер на 49 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие от 49.16 % на 49.38%.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество Татинвестбанк - Русия, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 47 хил. лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 51 хил. лв. и намаление на неразпределената печалба в размер на 2 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(49)
Допълнително придобит дял в нетните активи на дружество Татинвестбанк – Русия	47
Намаление на неразпределената печалба	(2)

5.7.5. Продажба на част от контролиращото участие в Асенова крепост АД

През 2013 г. Групата продаде дялово участие 7.38 % в своето дъщерно дружество Асенова Крепост АД за парична сума в размер на 2 265 хил. лв., като по този начин намали своето контролиращо участие от 76.58 % на 69.20 %.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество Асенова Крепост АД, признати към датата на продажбата в консолидирания финансов отчет, възлиза на 1 738 хил. лв. Групата е признала увеличение на неконтролиращото участие в размер на 1 749 хил. лв., намаление на положителната репутация в размер на 527 хил. лв. за сметка на неразпределената печалба.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	2 265
Продаден дял в нетните активи на дружество Асенова Крепост АД	(1 738)
Намаление на репутация	527
Ефект върху неразпределената печалба	-

6. Инвестиции, отчетани по метода на собствения капитал

6.1. Инвестиции в асоциирани предприятия

Групата притежава акции или дялове от капитала на следните асоциирани предприятия:

Име	2013	Участие	2012	Участие
	'000 лв.	%	'000 лв.	%
Фрапорт ТСЕМ АД	107 726	40.00%	97 033	40.00%
Луфтханза Техник София ООД	7 971	24.90%	4 840	24.90%
ВиТиСи АД	3 886	41.00%	2 801	41.00%
Амадеус България ООД	3 762	45.00%	3 627	45.00%
Алфа Еърпорт Сървисиз ООД	3 468	42.50%	-	-
Суиспорт България АД	1 565	49.00%	-	-
Добрички панаир АД	1 320	37.92%	1 214	37.92%
Каварна Газ ООД	583	35.00%	581	35.00%
ПОК Съгласие АД	-	-	18 157	49.43%
	130 281		128 253	

Инвестициите в асоциирани предприятия са отчетени във финансовия отчет на Групата по метода на собствения капитал. Датата на финансовите отчети на асоциираните предприятия е 31 декември.

Финансовата информация за асоциираните предприятия може да бъде обобщена както следва:

	2013	2012
	'000 лв.	'000 лв.
Активи	549 030	461 858
Пасиви	368 882	312 103
Приходи	196 878	217 839
Печалба за периода	37 091	31 012
Дял от печалбата за периода за Групата	13 809	11 902

През 2013 г. Групата е придобила 42.50% от капитала на Алфа Еърпорт Сървисиз ООД със седалище в гр. София, България, чрез покупка на дялове на дружеството. Общата цена на придобиване за Групата възлиза на 2 744 хил. лв. Стойността на придобитите нетни активи е в размер на 3 468 хил.лв. в резултат на което Групата е признала текуща печалба в размер на 724 хил.лв., отразена в Отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред " Печалба от придобивания".

През 2013 г. Групата е придобила 49% от капитала на Суиспорт България АД със седалище в гр. София, България, чрез покупка на дялове на дружеството. Общата цена на придобиване за Групата възлиза на 1 096 хил. лв. Стойността на придобитите нетни активи е в размер на 1 096 хил.лв. в резултат на което няма ефект от придобиването.

През 2013 г. Групата е продала 24.98% от инвестицията си в ПОК Съгласие АД, а за останалите 24.45% Групата е сключила предварителен договор за покупко-продажба на значителна част от дела си в ПОК Съгласие АД. Групата рекласифицира тази позиция в отчета за финансовото състояние като краткосрочен финансов актив, на разположение за продажба.

6.2. Инвестиции в съвместни предприятия

Групата притежава акции или дялове от капитала на следните съвместни предприятия:

Име	2013 '000 лв.	Участие %	2012 '000 лв.	Участие %
Нюанс БГ АД	727	50.00%	250	50.00%
Варнафери ООД	313	50.00%	-	50.00%
	1 040		250	

През 2013 г. Групата е внесла изцяло вноската си за участие в 50 % от правата на глас и собствения капитал на учреденото през 2012 г. дружество Нюанс БГ АД.

Инвестициите в съвместните предприятия са отразени във финансовия отчет на Групата по метода на собствения капитал. Датата на финансовите отчети на съвместните предприятия е 31 декември. Финансовата информация за съвместните предприятия може да бъде обобщена, както следва:

	2013 '000 лв.	2012 '000 лв.
Активи	32 285	16 702
Пасиви	30 742	17 482
Приходи	6 576	1 024
Печалба/(загуба)	72	(516)
Дял от печалбата/(загубата) за Групата	36	(258)

Загуба в размер на 258 хи.лева за 2012 г. не е призната в стойността на инвестициите по метода на собствения капитал, тъй като надвишава стойността на инвестицията.

Групата няма условни задължения или други поети ангажименти, свързани със съвместното предприятие.

7. Отчитане по сегменти

Ръководството, отговорно за вземане на оперативни решения, определя оперативните сегменти базирайки се на видовете дейности, основните продукти и услуги, които се осъществяват от Групата. Дейността на Групата се разглежда като съвкупност от единици – оперативни сегменти, които могат да варират в зависимост от естеството и развитието на конкретен сегмент, като се отчита влиянието на рисков фактори, парични потоци, продукти и пазарни изисквания.

Всеки от оперативните сегменти се управлява отделно, доколкото той изисква отделни технологии и ресурси, както и отделни маркетингови подходи. Прилагането на МСФО 8 не е повлияло при идентифициране на основните оперативни сегменти на Групата в сравнение с тези определени в последния годишен консолидиран финансов отчет.

Съгласно МСФО 8 обявените печалби по сегменти, се основават на информацията, която се използва за нуждите на вътрешно управленско отчитане и която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 Групата прилага същата политика на оценяване, както в последния годишен консолидиран финансов отчет. Всички трансфери между сегментите се оценяват и признават по пазарни цени и условия.

Основните оперативни сегменти на Групата са следните: Производство, търговия и услуги; Финанси; Транспорт; Недвижими имоти; Строителство и инженерни дейности.

Информацията за оперативните сегменти на Групата е обобщена, както следва:

Оперативни Сегменти 31 декември 2013 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Приходи от нефинансова дейност от външни клиенти	126 324	15 558	373 555	212	3 192	970	519 811
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	15 259	-	-	-	-	15 259
Печалба от продажба на нетекущи активи	1 220	4 943	1 143	-	-	(151)	7 155
Междусегментни приходи от нефинансова дейност	45 287	4 936	2 328	-	1 636	(54 187)	-
Общо приходи от нефинансова дейност	172 831	40 696	377 026	212	4 828	(53 368)	542 225
Резултат от нефинансова дейност	27 075	40 696	15 560	(33)	687	2 742	86 727
Приходи от застраховане от външни клиенти	-	387 451	-	-	-	-	387 451
Междусегментни приходи от застраховане	-	5 036	-	-	-	(5 036)	-
Общо приходи от застраховане	-	392 487	-	-	-	(5 036)	387 451
Резултат от застраховане	-	25 858	-	-	-	(4 387)	21 471
Приходи от лихви	9 682	254 961	12 960	506	230	(43 237)	235 102
Разходи за лихви	(14 573)	(153 355)	(16 233)	-	(718)	42 764	(142 115)
Резултат от лихви	(4 891)	101 606	(3 273)	506	(488)	(473)	92 987
Положителни разлики от операции с финансови инструменти от външни клиенти	11 263	414 093	2 025	-	-	(8 039)	419 342
Резултат от операции с финансови инструменти	11 235	66 929	2 022	-	-	(7 583)	72 603
Административни разходи	(12 980)	(192 238)	(11 744)	(204)	-	4 799	(212 367)
Печалба от придобивания	-	-	-	-	-	724	724
Печалба от инвестиции, отчетани по метода на собствения капитал	108	-	13 737	-	-	-	13 845
Други финансови приходи / (разходи)	(1 367)	68 309	(2 412)	-	(102)	1 246	65 674
Доход за разпределяне по осигурителни партии	-	(32 530)	-	-	-	-	(32 530)
Резултат за периода преди данъци	19 180	78 630	13 890	269	97	(2 932)	109 134
Разходи за данъци	(2 347)	(7 139)	14	(41)	(25)	261	(9 277)
Нетен резултат за периода	16 833	71 491	13 904	228	72	(2 671)	99 857

Оперативни Сегменти 31 декември 2013 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Активи на сегмента	832 173	7 130 404	808 453	46 561	17 747	(2 364 452)	6 470 886
Инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал	4 667	-	16 346	-	22	110 286	131 321
Общо консолидирани активи	836 840	7 130 404	824 799	46 561	17 769	(2 254 166)	6 602 207
Специализирани резерви	-	208 829	-	-	-	-	208 829
Пасиви на сегмента	394 721	5 020 915	373 321	235	14 222	(948 067)	4 855 347
Общо консолидирани пасиви	394 721	5 020 915	373 321	235	14 222	(948 067)	4 855 347

Оперативни Сегменти 31 декември 2012 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Приходи от нефинансова дейност от външни клиенти	108 724	10 727	360 578	210	4 526	487	485 252
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	8 047	(121)	-	-	-	7 926
Печалба от продажба на нетекущи активи	8 910	16 176	4 774	-	1 537	(7 097)	24 300
Междусегментни приходи от нефинансова дейност	29 582	4 957	5 005	-	673	(40 217)	-
Общо приходи от нефинансова дейност	147 216	39 907	370 236	210	6 736	(46 827)	517 478
Резултат от нефинансова дейност	12 534	39 907	(18 961)	(34)	1 090	(307)	34 229
Приходи от застраховане от външни клиенти	-	352 938	-	-	-	-	352 938
Междусегментни приходи от застраховане	-	6 924	-	-	-	(6 924)	-
Общо приходи от застраховане	-	359 862	-	-	-	(6 924)	352 938
Резултат от застраховане	-	19 698	-	-	-	(5 609)	14 089
Приходи от лихви	13 471	250 830	11 117	508	116	(41 482)	234 560
Разходи за лихви	(14 499)	(166 020)	(19 320)	-	(756)	41 482	(159 113)
Резултат от лихви	(1 028)	84 810	(8 203)	508	(640)	-	75 447
Положителни разлики от операции с финансови инструменти от външни клиенти	15 063	314 249	44 233	-	-	(2 579)	370 966
Резултат от операции с финансови инструменти	14 854	111 922	43 732	-	-	94	170 602
Административни разходи	(8 306)	(178 639)	(13 258)	(143)	(291)	10 231	(190 406)
Печалба от придобивания	346	-	-	-	-	-	346
Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	108	421	11 373	-	-	-	11 902
Други финансови приходи / (разходи)	(5 190)	58 104	(1 398)	(1)	(67)	465	51 913
Доход за разпределяне по осигурителни партии	-	(42 150)	-	-	-	-	(42 150)
Резултат за периода преди данъци	13 318	94 073	13 285	330	92	4 874	125 972
Разходи за данъци	(665)	(9 996)	(29)	(41)	(30)	(33)	(10 794)
Нетен резултат за периода	12 653	84 077	13 256	289	62	4 841	115 178

Оперативни Сегменти 31 декември 2012 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Активи на сегмента	769 484	6 508 345	816 910	47 052	16 450	(2 294 398)	5 863 843
Инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал	4 667	16 789	11 552	-	2	95 493	128 503
Общо консолидирани активи	774 151	6 525 134	828 462	47 052	16 452	(2 198 905)	5 992 346
Специализирани резерви	-	181 821	-	-	-	-	181 821
Пасиви на сегмента	345 804	4 498 224	377 521	108	12 990	(885 134)	4 349 513
Общо консолидирани пасиви	345 804	4 498 224	377 521	108	12 990	(885 134)	4 349 513

8. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земи, сгради, машини и съоръжения, оборудване, транспортни средства, ремонт на наети активи, разходи за придобиване на нетекущи активи и други. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

2013	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Оборудване и резервни части	Транспортни средства	Ремонт на наети активи	Други	Аванси и разходи по придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Салдо към 1 януари 2013 г.	85 245	96 540	96 083	162 936	125 952	27 099	55 226	81 057	730 138
Новопридобити активи:									
- отделно придобити	8 521	36 444	17 926	1 818	2 805	991	1 470	77 990	147 965
Отписани активи									
- отделно отписани	(436)	(13 324)	(2 784)	(743)	(3 369)	(150)	(150)	(76 532)	(97 488)
- рекласифицирани в инвестиционни имоти	(30 763)	(27 147)	(3 640)	(19 665)				(9 856)	(91 071)
- от бизнес комбинации	(6)	(504)	(39)	(76)	(157)		(8)		(790)
- активи, държани за продажба или включени в група за освобождаване		338	-	-	-	-	-	-	338
Салдо към 31 декември 2013 г.	62 561	92 347	107 546	144 270	125 231	27 940	56 538	72 659	689 092
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2013 г.	-	(28 084)	(78 991)	(35 039)	(55 526)	(24 189)	(27 851)	-	(249 680)
Отписана амортизация - активи, държани за продажба	-	69	-	-	-	-	-	-	69
Отписана амортизация от рекласификация в инвестиционни имоти	-	2 760	1 630	1 994	-	-	-	-	6 384
Отписана амортизация - други	-	4 110	1 116	482	3 108	150	73	-	9 039
Амортизация	-	(1 399)	(8 700)	(4 337)	(6 297)	(2 512)	(1 318)	-	(24 563)
Салдо към 31 декември 2013 г.	-	(22 544)	(84 945)	(36 900)	(58 715)	(26 551)	(29 096)	-	(258 751)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	62 561	69 803	22 601	107 370	66 516	1 389	27 442	72 659	430 341

- за периода, приключващ на 31 декември 2012 г.

2012	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Оборудване и резервни част	Транспортни средства	Ремонт на наети активи	Други	Разходи по придобиване и аванси	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Салдо към 1 януари 2012 г.	117 237	86 228	66 603	164 311	135 713	26 853	47 785	85 373	730 103
Новопридобити активи:									
- от бизнес комбинации	1 201	17 947	30 236	128	429	-	4 584	-	54 525
- отделно придобити	410	22 441	12 623	1 529	4 786	560	3 726	27 406	73 481
Отписани активи									
- от бизнес комбинации	-	(5 722)	(5 505)	(17)	-	(314)	-	(4 263)	(15 821)
- отделно отписани	(127)	(23 090)	(6 205)	(1 915)	(14 600)	-	(868)	(26 612)	(73 417)
- рекласификация в инвестиционни имоти	(18 329)	(823)	-	-	-	-	-	(847)	(19 999)
- активи, държани за продажба или включени в група за освобождаване	(15 147)	(441)	(1 669)	(1 100)	(376)	-	(1)	-	(18 734)
Салдо към 31 декември 2012 г.	85 245	96 540	96 083	162 936	125 952	27 099	55 226	81 057	730 138
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2012 г.	-	(25 826)	(51 095)	(30 772)	(52 155)	(21 282)	(25 265)	-	(206 395)
Новопридобити от бизнес комбинации, нетно	-	(4 228)	(22 356)	(207)	(384)	-	(909)	-	(28 084)
Отписана амортизация - активи, държани за продажба	-	470	846	89	307	-	-	-	1 712
Отписана амортизация	-	3 443	2 263	526	4 031	-	192	-	10 455
Амортизация	-	(1 943)	(8 649)	(4 675)	(7 325)	(2 907)	(1 869)	-	(27 368)
Салдо към 31 декември 2012 г.	-	(28 084)	(78 991)	(35 039)	(55 526)	(24 189)	(27 851)	-	(249 680)
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	85 245	68 456	17 092	127 897	70 426	2 910	27 375	81 057	480 458

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за нефинансова дейност” и ред „Административни разходи“.

Балансова стойност на заложените като обезпечение имоти, машини и съоръжения на Групата към 31 декември, е както следва:

	Земя	Сгради	Машини, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Други	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	2 114	13 546	51 657	25 111	1 620	94 048
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	18 906	30 741	62 550	30 121	1 110	143 428

9. Лизинг

9.1. Финансов лизинг като лизингополучател

Групата има сключени договори за финансов лизинг в качеството си на лизингополучател за придобиването на техника и оборудване за кораби, леки автомобили, производствени машини, компютърна техника и други. Активите са включени в консолидирания отчет за финансово състояние в „Имоти, машини и съоръжения” (вж. Пояснение 8). Нетната балансова стойност на активите, придобити по договори за финансов лизинг, възлиза на 35 668 хил. лв. (2012 г.: 41 800 хил. лв.).

Задълженията за финансов лизинг са обезпечени от съответните активи, придобити при условията на финансов лизинг.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени, както следва:

31 декември 2013 г.	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Лизингови плащания	5 460	10 748	16 208
Дисконтиране	(392)	(354)	(746)
Нетна настояща стойност	5 068	10 394	15 462
31 декември 2012 г.	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Лизингови плащания	5 965	16 160	22 125
Дисконтиране	(548)	(698)	(1 246)
Нетна настояща стойност	5 417	15 462	20 879

Лизинговите договори включват фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване в последната година от срока на лизинга. Лизинговите договори са неотменяеми, но не съдържат други ограничения. Не са признавани разходи от условни наеми и не се очакват разходи от сублизинг, тъй като всички активи, за които са сключени лизингови договори, се използват само от Групата.

9.2. Оперативен лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални плащания по оперативния лизинг на Групата са както следва:

	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Над 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Към 31 декември 2013 г.	53 477	131 239	28 597	213 313
Към 31 декември 2012 г.	62 002	146 841	48 369	257 212

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, са в размер на 58 319 хил. лв. (2012 г: 63 224 хил. лв.).

Значимите за Групата действащи договори за оперативен лизинг са свързани с наемането на самолети и недвижими имоти.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет, Групата е лизингополучател по договори за оперативен лизинг на 18 самолета (тип Боинг, тип Ербъс, тип БАЕ, тип Ембраер).

Групата е страна по договори за оперативен лизинг на масивна административна сграда намираща се в идеалния център на гр. София, която ще се използва за централа на Централна Кооперативна Банка АД. Правото за ползване върху сградата е учредено за срок до 2016 г. Групата е страна по договори за оперативен лизинг на други четиринадесет масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи града на територията на страната, които ще се използват за клонове на банката. Правата за ползване върху сградите са учредени за срок до 2020 г.

Договорите за оперативен лизинг не съдържат клаузи за условни плащания или последващо закупуване.

9.3. Оперативен лизинг като лизингодател

През 2013 г. и 2012 г. Групата предоставя под наем самолети на други компании при условията на оперативен лизинг. Реализираните приходи от отдаване на самолети под наем през 2013 г. са в размер на 17 663 хил. лв. (2012 г: 17 567 хил. лв.).

През 2013 г. и 2012 г. Групата отдава и недвижими имоти от групата на имоти, машини, съоръжения, както и инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг.

Приходите от наеми за 2013 г. възлизат на 6 909 хил. лв. (2012 г.: 5 311 хил. лв.).

Бъдещите минимални лизингови постъпления са представени, както следва:

	Минимални лизингови постъпления			
	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Над 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
	Към 31 декември 2013 г.	7 250	13 002	15 024
Към 31 декември 2012 г.	4 200	11 361	14 109	29 670

Договорите за оперативен лизинг на Групата не съдържат клаузи за условен наем. Нито един от договорите за оперативен лизинг не съдържа опция за подновяване или покупка, клаузи за увеличение или ограничения относно дивиденди, по-нататъшен лизинг или допълнителен дълг.

10. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи, сгради, хангари и обслужващи пристройки, които се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала. Инвестиционните имоти са представени в консолидираня финансов отчети на Групата, като е използван модел на справедливата стойност. Промени в балансовите стойности, отразени в консолидираня отчет за финансовото състояние, могат да бъдат представени както следва:

	Земя '000 лв.	Сгради '000 лв.	Машини и съоръжения '000 лв.	Общо '000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2012 г.	23 694	71 909	-	95 603
Новопридобити активи				
- отделно придобити	4 506	24 966	-	29 472
Рекласификация на инвестиционни имоти от Имоти, машини и съоръжения (Пояснение 8)	18 329	1 670	-	19 999
Печалба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	8 067	-	8 067
Загуба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	(141)	-	(141)
Отписани активи	-	(6 931)	-	(6 931)
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	46 529	99 540	-	146 069
Новопридобити активи				
- чрез разходи за придобиване	903	329	-	1 232
- отделно придобити	-	3 666	-	3 666
- рекласификация от Имоти, машини и съоръжения (Пояснение 8)	30 763	24 387	29 537	84 687
Печалба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	32	15 231	-	15 263
Загуба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	(4)	-	(4)
Отписани активи	(619)	(1 318)	-	(1 937)
Рекласифицирани в Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, пояснение 21	-	(608)	-	(608)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	77 608	141 223	29 537	248 368

Справедливата стойност на инвестиционните имоти на Групата е определена на база оценки от лицензирани оценители и от изготвени вътрешни доклади на експерти, които се позовават на актуалните пазарни нива.

През 2013 г. съгласно решение на ръководството на Групата активи от групата на имоти, машини и съоръжения са рекласифицирани като инвестиционни имоти, във връзка с прехвърлянето на основния обем търговия със зърнени култури към други дружества. Машини и съоръжения, генериращи приходи от наем, са рекласифицирани в група „Инвестиционни имоти”.

Инвестиционни имоти заложен като обезпечения на задължения са в общ размер на 78 414 хил.лв. (2012 г.: 17 344 хил.лв.)

Доходите от инвестиционни имоти за 2013 г. възлизат на 5 825 хил. лв. (2012 г.: 4 140 хил. лв.) и са включени в консолидираня отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред

„Приходи от нефинансова дейност”. Условни наеми не се признават. Преките оперативни разходи в размер на 409 хил. лв. са отчетени като „Разходи за нефинансова дейност” (2012 г.: 397 хил. лв.).

11. Репутация

Основните промени в балансовата стойност на репутацията произтичат от извършените годишни тестове за обезценка и от придобиването на дъщерни дружества в Групата през отчетния период.

	Репутация ‘000 лв.
За 2012 г.	
Салдо към 1 януари	42 140
Придобита репутация в резултат на бизнес комбинация	3 615
Отписана репутация при продажба на дъщерни дружества	(5 611)
Призната загуба от обезценка през периода	(728)
Салдо към 31 декември	39 416
За 2013 г.	
Салдо към 1 януари	39 416
Отписана репутация при продажба на дъщерни дружества	(527)
Призната загуба от обезценка през периода	(1 123)
Салдо към 31 декември	37 766

В следствие на извършения годишен тест за обезценка за 2013 г. балансовата стойност на репутацията е разпределена по следните обекти, генериращи парични потоци:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Зърнени Храни България АД	11 232	11 408
ЗАД Армеец	8 541	8 541
Централна Кооперативна Банка АД – Скопие	3 937	4 884
Централна Кооперативна Банка АД	5 311	5 311
ЦКБ Груп ЕАД	3 507	3 507
Асенова крепост АД	2 628	3 155
Пловдивска стокова борса АД	655	655
Параходство Българско Речно Плаване АД	580	580
Тексим Трейдинг ООД	460	460
Проучване и добив на нефт и газ АД	358	358
Булхимекс ООД	217	217
Пристанище Леспорт АД	164	164
Слънчеви лъчи Провадия ЕАД	83	83
Омега Финанс ООД	47	47
ПОАД ЦКБ Сила	46	46
	37 766	39 416

Възстановимата стойност на обектите, генериращи парични потоци е определена на база изчисляване на стойността в употреба. При изчисленията са използвани прогнозни стойности на паричните потоци въз основа на финансови бюджети, одобрени от ръководството, които обхващат петгодишен период. Паричните потоци след петгодишния период са екстраполирани с помощта на постоянни проценти на нарастване, които са характерни за сектора, в който оперира всеки от обектите, генериращ парични потоци. Използваните дисконтови проценти отразяват специфичните рискове, свързани със сектора, в който оперира всеки от обектите, генериращ парични потоци.

През 2013 г. е извършена обезценка на репутациите, свързани със Зърнени храни България АД, Централна Кооперативна Банка АД – Скопие в размер на общо 1 123 хил. лв. Обезценката на репутацията е включена на ред „Разходи за нефинансова дейност” в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

12. Други нематериални активи

Балансовите стойности на нематериалните активи на Групата за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Търговски марки	Лицензи и патенти	Програмни продукти	Връзки с клиенти	Продукти от развойна дейност	Разходи по проучване и оценка	Учредени Вещни права	Други	Общо
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2013 г.	44 885	8 396	5 517	6 742	1 145	6 031	43 631	906	117 253
Новопридобити активи:									
- отделно придобити	-	458	1 899			11 048	-	939	14 344
Отписани активи									
- от бизнес комбинации	-	(40)	(113)	(342)	-	-	(6 541)	-	(7 036)
- отделно придобити	-	(8)	(31)	-	-	(9 754)	-	(70)	(9 863)
Салдо към 31 декември 2013 г.	44 885	8 806	7 272	6 400	1 145	7 325	37 090	1 775	114 698
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2013 г.	(20 874)	(4 585)	(5 491)	(1 936)	(52)	-	(12 894)	(695)	(46 527)
Новопридобити от бизнес комбинации, нетно									
Отписани активи	-	36	77	-	-	-	2 459	19	2 591
Амортизация	(4 299)	(683)	(494)	(413)	-	-	(1)	(191)	(6 081)
Салдо към 31 декември 2013 г.	(25 173)	(5 232)	(5 908)	(2 349)	(52)	-	(10 436)	(867)	(50 017)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	19 712	3 574	1 364	4 051	1 093	7 325	26 654	908	64 681

- за периода, приключващ на 31 декември 2012 г.

	Търговски марки	Лицензи и патенти	Програмни продукти	Връзки с клиенти	Продукти от развойна дейност	Разходи по проучване и оценка	Учредени Вещни права	Други	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2012 г.	44 885	8 218	7 351	6 742	1 145	3 745	43 631	904	116 621
Новопридобити активи:									
- от бизнес комбинации	-	-	7	-	-	-	-	563	570
- отделно придобити	-	186	512	-	-	6 689	-	161	7 548
Отписани активи									
- отделно отписани	-	(8)	(2 353)	-	-	(4 403)	-	(722)	(7 486)
Салдо към 31 декември 2012 г.	44 885	8 396	5 517	6 742	1 145	6 031	43 631	906	117 253
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2012 г.	(16 568)	(3 941)	(5 070)	(1 258)	(52)	-	(8 003)	(508)	(35 400)
Новопридобити от бизнес комбинации, нетно	-	-	(3)	-	-	-	-	-	(3)
Отписани активи	-	8	576	-	-	-	-	-	584
Амортизация	(4 306)	(652)	(994)	(678)	-	-	(4 891)	(187)	(11 708)
Салдо към 31 декември 2012 г.	(20 874)	(4 585)	(5 491)	(1 936)	(52)	-	(12 894)	(695)	(46 527)
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	24 011	3 811	26	4 806	1 093	6 031	30 737	211	70 726

Учредени вещни права

Учредените вещни права за ползване на сгради се отнасят за двадесет и шест масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи града на територията на страната, които ще се използват за клонове на ЦКБ АД. Правата на ползване върху сградите са учредени през 2011 г. и 2012 г. за срокове до 2016 г., 2020 г. и 2022 г. за сума в размер на 37 090 хил. лв. (2012 г.: 43 631 хил. лв.) Балансовата стойност за всяко едно право на ползване се амортизира на равни части за съответния период на ползването на сградите.

Търговски марки

Търговските марки на Групата включват марка „България Ер“, национален превозвач и марка Арена-Армеец, представляваща име на мултифункционална зала в гр. София, България – Зала Арена Армеец.

Разходи по проучване и оценка

Разходите по проучване и оценка се състоят от предоставени права и капитализирани разходи по проучване и оценка.

Към 31.12.2013 г. са отчетени разходи за проучване и оценка в Блок 1-12 Кнежа, Блок 1-4 Каварна, Блок Шабла и Блок 1-17 Овча могила в размер на 7 325 хил. лв. (2012 г.: 6 031 хил. лв.).

	2013	2012
	‘000 лв.	‘000 лв.
Блок 1-12 Кнежа	7 232	5 954
Блок 1-4 Каварна	-	77
Блок 1-17 Овча могила	93	-
	7 325	6 031

Към края на отчетния период ръководството е направило технически и финансов преглед на активите по проучване и оценка с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности.

За някои от точките на проучване в края на годината- основно в Блок 1-4 Каварна са установени индикации за обезценка. В резултат на това разходи по проучване и оценка в размер на 971 хил. лв. са били обезценени (2012 г.: 4 403 хил. лв.). Същите са представени на ред „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход .

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за нефинансова дейност“ и ред „Административни разходи“.

Групата не е заложила нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

13. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории дългосрочни финансови активи:

	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Кредити и вземания	13.1	1 244 326	1 058 720
Финансови активи, държани до падеж	13.2	146 777	98 068
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	13.3	4 427	3 284
Финансови активи на разположение за продажба	13.4	280 867	270 538
		1 676 397	1 430 610

13.1. Кредити и вземания

	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Дългосрочни банкови кредити и аванси на клиенти	13.1.1	1 082 265	926 806
Намалени с обезценка		(17 116)	(10 801)
		1 065 149	916 005
Договори за други дългосрочни заеми	13.1.2	179 177	142 715
		1 244 326	1 058 720

13.1.1. Анализ на дългосрочни банкови кредити и аванси на клиенти

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Анализ по видове клиенти		
Физически лица		
-в лева	109 742	114 695
-в чуждестранна валута	68 110	18 316
Предприятия		
-в лева	423 047	380 691
-в чуждестранна валута	481 366	413 104
	1 082 265	926 806
Обезценка за несъбираемост	(17 116)	(10 801)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	1 065 149	916 005

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Анализ по икономически отрасли:		
Селско и горско стопанство	44 178	39 561
Промисленост	51 248	52 037
Строителство	59 239	49 198
Търговия и финанси	600 018	519 111
Транспорт и комуникации	95 760	77 330
Граждани	177 852	133 011
Други	53 970	56 558
	1 082 265	926 806
Обезценка за несъбираемост	(17 116)	(10 801)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	1 065 149	916 005

Лихвени проценти

Кредитите отпуснати в български лева и чуждестранна валута се олихвяват с променлив лихвен процент. Според условията по тези кредити, лихвеният процент се изчислява въз основа на базисен лихвен процент на Банката плюс надбавка. Надбавката по редовните кредити е в границите от 3 до 7 процента, в зависимост от кредитния риск, отнасящ се за съответния кредитополучател, а по просрочените кредити се начислява лихва, съответстваща на олихвяването на неразрешения овъдрафт, чийто размер е 35%.

13.1.2. Договори за други дългосрочни заеми

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Вземания по предоставени заеми	125 783	114 695
Вземания по цесионни договори	53 394	28 020
	179 177	142 715

Дългосрочните предоставени заеми от Групата, извън банковата дейност, представляват главница и натрупани лихви към тях, отнасящи се за заеми, предоставени на несвързани лица. Заемите са предоставени при лихвени нива в рамките на 8 % - 14 % годишна лихва. Крайният срок за погасяване на предоставените заеми е след 31.12.2014 г. Заемите не са обезпечени.

13.2. Финансови активи, държани до падеж

Финансовите активи, държани до падеж, включват облигации, издадени от българското правителство, облигации, издадени от чуждестранно търговско дружество и придобити държавни ценни книжа съгласно изискванията на Кодекса за застраховането за инвестиране на застрахователни резерви и собствени средства.

Балансовата стойност на финансовите активи, държани до падеж се отчитат по амортизирана стойност, включваща и размера на начислените лихви, на базата на техния оригинален матуритет. Балансовата стойност е както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Средносрочни български държавни облигации	65 417	50 143
Дългосрочни български държавни облигации	34 500	27 027
Средносрочни държавни облигации на Република Македония	26 394	-
Корпоративни облигации	20 466	20 898
Балансова стойност по амортизирана стойност	146 777	98 068

Български ценни книжа, заложиени като обезпечение

Към 31 декември 2013 г., държавни облигации, емитирани от българското правителство в размер на 87 886 хил. лв. (2012 г.: 47 361 хил. лв.), са заложиени като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

13.3. Финансови активи, отчетани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Дългосрочните финансови активи на Групата представляват инвестиране на собствени средства и специализирани резерви съгласно Кодекса за социалното осигуряване за покриване на минималната доходност на допълнителните задължителни пенсионни фондове. Финансовите активи са представени по справедлива стойност в печалбата или загубата, определени като такива при първоначално признаване.

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Капиталови инвестиции с пазарна стойност	4 175	3 014
Други	252	270
	4 427	3 284

Представените справедливи стойности на финансовите активи са определени на база публикувани пазарни цени на съответните ценни книжа на активен пазар или оценка на ценни книжа по експертна оценка, съгласно Правилата на Групата за оценка на активите и пасивите.

13.4. Финансови активи на разположение за продажба

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Български корпоративни облигации	98 567	108 377
Капиталови инвестиции с пазарна стойност	56 053	65 112
Капиталови инвестиции в акции и дялове, нерестрирани на публична борса	46 356	38 505
Дългосрочни български държавни облигации	14 172	32 860
Средносрочни български държавни облигации	27 854	24 278
Чуждестранни държавни облигации	37 865	1 406
	280 867	270 538

Всички финансовите активи на разположение за продажба са номинирани в български лева. Справедливата им стойност е определена въз основа на техните котирани цени към датата на консолидирания финансов отчет, с изключение на капиталовите инвестиции в акции и дялове на

дружества, които не се търгуват на публична фондова борса в България и чужбина. Те са оценени по себестойност, която към 31 декември 2013 г. възлиза на 46 356 хил.лв. (2012 г. : 38 505 хил.лв.).

Български ценни книжа, заложи като обезпечение

Към 31 декември 2013 г. държавни облигации, емитирани от българското правителство, в размер на 42 476 хил. лв. (2012 г.: 62 852 хил. лв.) са заложи като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

14. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на данъчни временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви/(активи)	1 януари 2013 г.	Признати в друг всеобхватен доход	Признати в резултат на бизнес комбинация	Признати в печалби и загуби	31 декември 2013 г.
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи					
Имоти, машини и съоръжения	14 478	-	(198)	(369)	13 911
Дългосрочни финансови активи	(671)	41	-	356	(274)
Инвестиционни имоти	3 379	-	-	1 528	4 907
Други	6 344	-	(6)	(234)	6 104
Текущи активи					
Търговски и други вземания	(1 183)	-	-	424	(759)
Финансови активи	4 363	-	-	2 262	6 625
Други	(23)	-	-	5	(18)
Нетекущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(202)	(3)	-	(20)	(225)
Провизии и търговски задължения	(526)	-	-	(38)	(564)
Текущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(403)	-	1	(49)	(451)
Други	(147)	-	-	(8)	(155)
Неизползвани данъчни загуби					
	(1 872)	-	-	(903)	(2 775)
	23 537	38	(203)	2 954	26 326
Признати като:					
Отсрочени данъчни активи	(5 027)				(5 221)
Отсрочени данъчни пасиви	28 564				31 547

Отсрочените данъци за сравнителния период 2012 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви/(активи)	1 януари 2012 г.	Признати в друг всеобхватен доход	Признати в резултат на бизнес комбинация	Признати в печалби и загуби	31 декември 2012 г.
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи					
Имоти, машини и съоръжения	14 059	-	1 047	(628)	14 478
Дългосрочни финансови активи и други инвестиции	(419)	81	-	(333)	(671)
Инвестиционни имоти	2 631	-	-	748	3 379
Други	7	-	-	6 337	6 344
Текущи активи					
Търговски и други вземания	(366)	-	(353)	(464)	(1 183)
Финансови активи	4 300	376	-	(313)	4 363
Други	(141)	-	-	118	(23)
Нетекущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(219)	22	(68)	63	(202)
Провизии и търговски задължения	(86)	-	-	(440)	(526)
Текущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(565)	-	(19)	181	(403)
Други	(140)	-	(1)	(6)	(147)
Неизползвани данъчни загуби	(474)	-	(625)	(773)	(1 872)
	18 587	479	(19)	4 490	23 537
Признати като:					
Отсрочени данъчни активи	(2 410)				(5 027)
Отсрочени данъчни пасиви	20 997				28 564

Всички отсрочени данъчни активи и пасиви са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

15. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Материали	13 218	13 608
Продукция	2 666	4 101
Стоки	15 280	11 811
Незавършено производство	992	1 427
Резервни части	4 968	4 474
Други	31	1 577
	37 155	36 998

През 2013 г. материални запаси на Групата в размер на 6 766 хил. лв. (2012 г.: 5 484 хил. лв.) са предоставени като обезпечения по задължения към банки.

16. Краткосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории краткосрочни финансови активи:

	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Кредити и вземания	16.1	902 886	818 160
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	16.2	860 544	714 361
Финансови активи, държани до падеж	16.3	156 458	191 281
Финансови активи на разположение за продажба	16.4	27 033	18 808
Вземания по застрахователни и презастрахователни договори	16.5	56 985	53 098
		2 003 906	1 795 708

16.1. Кредити и вземания

	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Банкови кредити и аванси на клиенти	16.1.1	564 494	563 985
Намалени с обезценка		(16 577)	(22 170)
		547 917	541 815
Договори за други краткосрочни заеми	16.1.2	311 610	240 954
Вземания по споразумения за обратно изкупуване	16.1.3	43 359	35 391
		902 886	818 160

16.1.1. Краткосрочни банкови кредити и аванси на клиенти

Краткосрочните банкови кредити и аванси на клиенти представляват заеми и аванси към клиенти, възникнали във връзка с банковата дейност на Групата.

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Анализ по видове клиенти:		
Физически лица		
-в лева	57 416	70 047
-в чуждестранна валута	35 635	11 185
Предприятия		
-в лева	221 337	230 467
-в чуждестранна валута	250 106	252 286
	564 494	563 985
Обезценка за несъбираемост	(16 577)	(22 170)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	547 917	541 815

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Анализ по икономически отрасли:		
Селско и горско стопанство	23 114	24 160
Промисленост	26 813	31 779
Строителство	30 994	30 046
Търговия и финанси	312 184	315 002
Транспорт и комуникации	50 101	47 226
Граждани	93 051	81 231
Други	28 237	34 541
	564 494	563 985
Обезценка за несъбираемост	(16 577)	(22 170)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	547 917	541 815

16.1.2. Договори за други краткосрочни заеми

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Вземания по предоставени краткосрочни заеми	242 792	177 530
Вземания по цессионни договори	68 818	63 424
	311 610	240 954

Краткосрочните заеми са предоставени при годишни лихвени равнища от 7% до 14% в зависимост от срочността на кредита.

Справедливата стойност на предоставените заеми не е определяна поотделно, тъй като ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

16.1.3. Вземания по споразумения за обратно изкупуване

Към 31 декември 2013 Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на обща стойност 43 359 хил. лв., в това число вземанията по лихви. Част от тях в размер на 15 489 хил. лв. са обезпечени със залог на български държавни ценни книжа на приблизително същата стойност. Останалата част в размер на 37 870 хил. лв. е обезпечена със залог на корпоративни ценни книжа на приблизително същата стойност. Падежът на тези споразумения е между януари и юни 2014.

Към 31 декември 2012 споразуменията с клауза за обратно изкупуване са на обща стойност 35 391 хил. лв., в това число вземанията по лихви.

16.2. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи, класифицирани в тази категория отговарят на условията за финансови активи, държани за търгуване.

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Български корпоративни ценни книжа	511 652	431 871
Ценни книжа от ЕС	192 072	104 568
Дългосрочни български държавни облигации	37 976	53 713
Средносрочни български държавни облигации	13 795	18 882
Краткосрочни български държавни облигации	30 499	13 539
Деривативи, държани за търгуване	13 097	12 252
Банкови депозити	41 662	76 931
Други	19 791	2 605
	860 544	714 361

Български корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2013 г. Групата притежава капиталови ценни книжа, издадени от общини, нефинансови и финансови предприятия на стойност 511 652 хил. лв. (2012 г.: 431 871 хил. лв.). Тези ценни книжа представляват част от капитала на публични търговски дружества, които се търгуват на Българска фондова борса и чуждестранни фондови борси, представени по справедлива стойност, тъй като те са ликвидни на капиталовия пазар, както и ценни книжа на дружества, които не се търгуват на Българска фондова борса и справедливата им стойност е оценена от лицензирани оценители.

Български държавни облигации

Инвестициите на Групата в български държавни облигации, са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство. Те са класифицирани като дългосрочни, средносрочни или краткосрочни в зависимост от техния падеж, считан от датата на издаването им.

Към 31 декември 2013 г. Групата държи инвестиции в български държавни облигации на обща стойност 82 270 хил.лв. (2012 г.: 86 134 хил.лв.).

Деривативи, държани за търгуване

Към 31 декември 2013 г. деривативите, държани за търгуване в размер на 13 097 хил. лв. (2012 г.: 12 252 хил. лв.) са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

Български ценни книжа, заложен като обезпечение

Към 31 декември 2013 г., държавни облигации, емитирани от българското правителство в размер на 35 068 хил. лв. (2012 г. : 33 472 хил. лв.), са заложен като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

16.3. Финансови активи, държани до падеж

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Краткосрочни облигации емитирани от правителството на Република Македония	89 954	101 412
Краткосрочни български държавни облигации	39 869	54 539
Краткосрочни облигации на Народна банка на Република Македония	2 572	7 943
Други	24 063	27 387
	156 458	191 281

Краткосрочни държавни облигации на Република Македония

Краткосрочни облигации емитирани от правителството и от Народна банка на Република Македония нямат пазарна цена и тяхната справедлива стойност не може да бъде определена.

Краткосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2013 г. краткосрочните държавни облигации в размер на 39 869 хил. лв. (2012 г.: 54 539 хил. лв.) са държани до падеж и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство.

16.4. Финансови активи на разположение за продажба

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Краткосрочни български държавни облигации	6 056	13 193
Чуждестранни капиталови инвестиции	5 391	3 359
Други	15 586	2 256
	27 033	18 808

16.5. Вземания по застрахователни и презастрахователни договори

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Вземания по начислени премии по застрахователни договори	55 478	52 042
Разчети по презастрахователни договори	1 378	902
Разчети по съзастрахователни договори	129	154
	56 985	53 098

17. Търговски вземания

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Търговски вземания, брутно	186 834	173 008
Обезценка	(5 786)	(9 417)
Търговски вземания	181 048	163 591

Търговските вземания към 31 декември са както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Аванси за придобиване на инвестиции	92 056	60 000
Вземания от продажба на полимерни и други опаковъчни продукти	8 526	16 834
Вземания от продажба на нефтени продукти	3 609	16 176
Вземания от продажба на самолетни билети и други авиационни услуги	51 210	15 216
Вземания от продажба на зърнени продукти	1 043	6 381
Застрахователни клиенти	8 311	6 602
Вземания от продажба на фармацевтични продукти	6 710	3 837
Банкови клиенти	4 743	1 261
Други	4 840	37 284
	181 048	163 591

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски вземания на Групата са прегледани относно индикации за обезценка. Някои търговски вземания са били отписани и съответната обезценка в размер на 1 608 хил. лв. (2012 г.: 12 330 хил. лв.) е била призната в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за нефинансова дейност“. Обезценените вземания са били дължими главно от търговски клиенти, които са имали финансови затруднения.

Изменението в обезценката на вземанията може да бъде представено по следния начин:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	9 417	575
Отписани суми от несъбираеми вземания	(5 156)	(3 485)
Загуба от обезценка	1 608	12 330
Възстановяване на загуба от обезценка	(83)	(3)
Салдо към 31 декември	5 786	9 417

18. Данъчни вземания

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Надвнесен корпоративен данък	800	1 488
ДДС за възстановяване	3 252	904
Акциз за възстановяване	91	88
Други надвнесени данъци	203	348
	4 346	2 828

19. Други вземания

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Съдебни и присъдени вземания	62 779	62 400
Краткосрочни депозити и гаранции	10 824	12 785
Предплатени разходи	10 486	11 282
Чуждестранна дейност	9 521	9 951
Авансови плащания	18 378	17 059
Други	123	22 656
	112 111	136 133

Значимата част от присъдените и съдебни вземания в размер на 60 326 хил. лв. от общо 62 779 хил. лв. (2012 г.: 62 400 хил. лв.) се отнасят до съдебно дело, заведено от Групата срещу длъжник, обявен в несъстоятелност във връзка с неизпълнени задължения по договори за приоритетно чартиране.

Значимата част от краткосрочните депозити и гаранции представляват парични гаранции в общ размер на 8 738 хил. лв. (2012 г.: 10 038 хил. лв.), които са платени гаранционни суми по сключените договори за оперативен лизинг на самолети, вземания по гаранции за обслужване на летища, гаранции за наем на помещения и други договори и гаранция за безмитно-валутна търговия към Митница София.

Предплатените разходи в общ размер на 10 486 хил. лв. (2012 г.: 11 282 хил. лв.) представляват предплатени разходи за реклама, наеми, застраховки и др.

Посочените салда в чуждестранна дейност в размер на 9 521 хил. лв. (2012 г.: 9 951 хил. лв.) представляват вземания от Геоком – сервиз Либия в резултат на изплатени от Групата задължения на посоченото дружество към персонала.

20. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Парични средства в брой и в банки:		
- български лева	766 896	791 429
- евро	318 250	329 932
- щатски долари	137 954	25 692
- други валути	94 312	64 967
	1 317 412	1 212 020
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Парични средства в Централната Банка	846 391	826 862
Краткосрочни инвестиции	370 752	232 240
Предоставени ресурси и аванси на банки и в брой	62 329	93 005
Депозити съгласно Кодекса по застраховането	33 726	50 234
Блокирани парични средства	4 214	9 679
	1 317 412	1 212 020

Блокирани парични средства извън банковата дейност на Групата са в размер на 334 хил. лв. (2012 г.: 5 993 хил. лв.).

Пари и парични еквиваленти на Групата, с изключение на паричните средства в централни банки и депозитите съгласно Кодекса за застраховане, могат да бъдат представени както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Парични средства в брой	136 321	105 500
Срочни депозити в местни банки		
-в лева	57 585	94 060
-в чуждестранна валута	69 765	63 664
Срочни депозити в чуждестранни банки в чуждестранна валута	106 458	10 037
Блокирани сметки в местни банки в лева	4 071	9 679
Ностро сметки в местни банки		
-в лева	33	12 668
-в чуждестранна валута	30 630	5 263
Ностро сметки в чужди банки в - в чуждестранна валута	32 432	34 053
Общо предоставени ресурси и аванси на банки	437 295	334 924

21. Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба

Балансовата стойност на активите, предназначени за продажба, може да бъде представена, както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Нетекущи активи		
Имоти, машини и съоръжения	44 576	72 827
Инвестиционни имоти	608	-
Активи, класифицирани като държани за продажба	45 184	72 827

Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, в размер на 37 615 хил. лв. (2012 г.: 39 743 хил. лв.) представляват зърнобази (сгради, машини), които не се използват от Групата и са предприети действия за продажба.

Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, в размер на 6 610 хил. лв. (2012 г.: 6 509 хил. лв.) представляват недвижими имоти, придобити от Банките на Групата като ипотечен кредитор по отпуснати и необслужвани кредити. Тези активи няма да бъдат използвани от Банката в дейността ѝ, поради което са предприети действия за тяхната продажба.

Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, в общ размер на 959 хил.лв. (2012 г.: 0 хил.лв.) представляват - сграда „Здравна служба“ и масивна сграда: столова с кухня и ресторант с балансова стойност 351 хил.лв. и инвестиционен имот, включващ сграда, представляваща клуб-ресторант и стол с балансова стойност от 608 хил. лв., която се намира в гр. Асеновград, през месец декември 2013 г. е сключен договор за предварителна продажба и цена по договора 1 205 хил. лв. Резултатът от сделката съгласно предварителния договор се очаква да бъде печалба от 597 хил. лв.Срокът за финализиране на условията и начина на продажба е 31.03.2014 г.

На 21 януари 2013 г. Групата е продала нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, в размер на 26 575 хил. лв., представляващи земя в гр. Казан, Русия.

22. Собствен капитал

22.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Химимпорт АД към 31 декември 2013 г. се състои от 150 875 596 на брой (2012 г.: 150 875 596 бр.) обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция и 88 770 671 на брой (2012 г.: 88 770 671 бр.) привилегирани акции с номинална стойност 1 лв., като те включват 6 197 175 броя (2012 г.: 5 962 675 бр.) обикновени акции и 5 265 899 броя (2012 г.: 4 295 449 бр.) привилегирани акции, придобити от дружества в Групата на Химимпорт. Обикновените акции на Химимпорт АД са безналични, поименни и свободно прехвърляеми и дават право на 1 (един) глас и ликвидационен дял. Привилегированите акции са без право на глас. Те дават право на своите притежатели на кумулативен гарантиран дивидент и на гарантиран ликвидационен дял от имуществото на Групата:

	2013	2012
	Брой акции	Брой акции
Издадени и напълно платени акции на 1 януари	229 388 143	230 344 603
Собствени акции /обикновени и привилегирани/, (продадени)/ придобити от дъщерни дружества през периода	(1 204 950)	(956 460)
Акции, издадени и напълно платени на 31 декември	228 183 193	229 388 143

На 12 юни 2009 г. Химимпорт АД издава задължително конвертируеми привилегирани акции с 9% гарантиран фиксиран годишен дивидент и гарантиран ликвидационен дял. По емисията са записани и заплатени 89 646 283 броя привилегирани акции при емисионна стойност 2.22 лв. всяка, представляващи 99.61% от предложените акции. Набраният при предлагането капитал възлиза на 199 015 хил. лв. Задължителното конвертиране на акциите настъпва в края на седмата година от вписването на увеличението на капитала в Търговския регистър.

Набраните на 12 юни 2009 г. средства над номиналната стойност на акционерния капитал в размер на 105 082 хил. лв. са разпределени както следва:

- 27 622 хил. лв. – премия от емисия
- (943) хил. лв. – намалена премия от емисия от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 8 348 хил. лв. – краткосрочни задължения за дивиденти
- (634) хил. лв. – намалени краткосрочни задължения за дивиденти от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 70 008 хил. лв. – дългосрочни задължения за дивиденти
- (2 710) хил. лв. – намалени дългосрочни задължения за дивиденти от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 3 391 хил. лв. – разходи по емисията

Задълженията за дивиденти и премии от емисия, вследствие изменение от конвертиране на 875 612 бр. привилегирани в обикновени акции и покупка на 1 204 950 бр. собствени привилегирани и обикновени акции, от дъщерни дружества за периода, са разпределени както следва:

- 28 271 хил. лв. – премия от емисия
- (1 677) хил. лв. – намалена премия от емисия от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 16 770 хил. лв. – краткосрочни задължения за дивиденти
- (1 226) хил. лв. – намалени краткосрочни задължения за дивиденти от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 34 851 хил. лв. – дългосрочни задължения за дивиденти
- (2 548) хил. лв. – намалени дългосрочни задължения за дивиденти от собствени акции, придобити от дъщерни дружества

Списъкът на основните акционери, притежаващи обикновени акции на Химимпорт АД, е представен както следва:

	2013 Брой обикновени акции	2013 %	2012 Брой обикновени акции	2012 %
Химимпорт Инвест АД	111 539 365	73.93%	108 957 067	72.22%
ЦКБ Груп ЕАД	5 160 005	3.42%	5 160 005	3.42%
Уникредит Банк Австрия	3 786 253	2.51%	5 208 127	3.45%
EFG EUROBANK ERGASIAS	2 878 750	1.91%	2 878 750	1.91%
The Bank of New York Mellon	1 796 988	1.19%	452 029	0.30%
Eaton Vance Tax-Managed Emerging Markets	825 588	0.55%	487 988	0.32%
ПОК "СЪГЛАСИЕ"	788 972	0.52%	788 972	0.52%
Банка Пиреос България	687 795	0.46%	-	-
Russell Institutional funds public limited	532 000	0.35%	-	-
Palmer capital emerging Europe Equity	504 088	0.33%	-	-
ПОАД ЦКБ Сила	483 070	0.32%	255 070	0.17%
ЗАД Армеец	463 100	0.31%	463 100	0.31%
Blackrock Frontier Markets Fund	399 270	0.26%	-	-
The Royal bank of Scotland	391 424	0.26%	-	-
Eaton Vance Structured Emerging Markets	329 922	0.22%	329 922	0.22%
Danske invest trans-balkan fund	292 639	0.19%	695 638	0.46%
ДСК – Фондове	230 526	0.15%	230 526	0.15%
EURIZON EASYFUND	217 567	0.14%	-	-
ЕФГ Еуробанк Клиентс АЦЦ	203 412	0.13%	272 057	0.18%
Raiffeisen Bank International AG	180 692	0.12%	-	-
Eaton Vance International (Ireland) FU	93 190	0.06%	-	-
Artio International Equity Fund	-	-	5 744 865	3.81%
Консолид Комерс АД	-	-	704 276	0.47%
Други юридически лица	8 564 045	5.68%	10 529 794	6.98%
Други физически лица	10 526 935	6.99%	7 717 410	5.12%
	150 875 596	100.00%	150 875 596	100.00%
Собствени акции, придобити от дъщерни дружества				
ЦКБ Груп АД	(5 160 005)	3.42%	(5 160 005)	3.42%
ЗАД Армеец	(463 100)	0.31%	(463 100)	0.31%
ЦКБ АД	(91 000)	0.06%	(84 500)	0.06%
ПОАД ЦКБ Сила	(483 070)	0.32%	(255 070)	0.17%
	(6 197 175)	4.11%	(5 962 675)	3.95%
Нетен брой акции	144 678 421		144 912 921	

Списъкът на основните акционери, притежаващи акции (обикновени и привилегирани акции) на Химимпорт АД, е представен както следва:

	2013	2013	2012	2012
	Брой акции	%	Брой акции	%
	/обикновени и		/обикновени и	
	привилегирани/		привилегирани/	
Химимпорт Инвест АД	182 480 887	76.15%	180 016 589	75.12%
ЦКБ Груп ЕАД	5 160 005	2.15%	8 233 658	3.44%
Уникредит Банк Аустрия	4 227 404	1.76%	5 750 082	2.40%
ЗАД Армеец	3 463 100	1.45%	463 100	0.19%
EFG EUROBANK ERGASIAS	2 878 750	1.20%	272 657	0.11%
ПОАД ЦКБ Сила	2 719 969	1.13%	1 476 866	0.62%
ДСК - Фондове	2 305 370	0.96%	610 746	0.25%
The Bank of New York Mellon	1 796 988	0.75%	452 029	0.19%
ПОК "СЪГЛАСИЕ"	943 171	0.39%	1 724 555	0.72%
Банка Пиреос България	909 135	0.38%	-	-
Eaton Vance Tax-Managed Emerging Markets	825 588	0.34%	-	-
Palmer capital emerging Europe Equity	574 088	0.24%	-	-
Russell Institutional funds public limited	532 000	0.22%	-	-
Blackrock Frontier Markets Fund	399 270	0.17%	-	-
The Royal bank of Scotland	391 424	0.16%	-	-
Eaton Vance Structured Emerging Markets	329 922	0.14%	-	-
Danske invest trans-balkan fund	292 639	0.12%	929 138	0.39%
EURIZON EASYFUND	217 567	0.09%	-	-
ЕФГ Еуробанк Клиентс АЦЦ	203 412	0.08%	-	-
Raiffeisen Bank International AG	180 692	0.08%	-	-
Eaton Vance International (Ireland) FU	93 190	0.04%	-	-
Artio International Equity Fund	-	-	12 093 007	5.05%
Консолид Комерс АД	-	-	704 276	0.29%
Ай Ен Джи Пенсионни фондове	-	-	244 605	0.10%
Други юридически лица	14 824 145	6.19%	12 717 127	5.31%
Други физически лица	13 897 551	5.81%	13 957 832	5.82%
	239 646 267	100.00%	239 646 267	100.00%
Собствени акции, придобити от дъщерни дружества				
ЦКБ Груп АД	(5 160 005)	2.15%	(8 233 658)	3.44%
ЗАД Армеец	(3 463 100)	1.45%	(463 100)	0.19%
ЦКБ АД	(120 000)	0.05%	(84 500)	0.03%
ПОАД ЦКБ Сила	(2 719 969)	1.13%	(1 476 866)	0.62%
	(11 463 074)	4.78%	(10 258 124)	4.28%
Нетен брой акции	228 183 193		229 388 143	

Данъкът върху дивидентите за физически лица и чуждестранни юридически лица извън ЕС е в размер на 5% за 2012 г. и 2013 г., като данъкът се удържа от брутната сума на дивидентите.

22.2. Премияен резерв

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Премийни резерви от 2009 г, 2007 г. и 2006 г.	257 674	257 674
Изменение в началото на периода от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(37 662)	(32 031)
Намаление на резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества за периода	(83)	(5 631)
	219 929	220 012

През 2013 г. премийните резерви са намалени с 83 хил. лв. в резултат на придобити собствени акции от дъщерни дружества на Групата (2012 г.: намаление от 5 631 хил. лв.).

Към 31 декември 2013 г. премийният резерв е в размер на 219 929 хил. лв. (2012 г.: 220 012 хил. лв.). Премийният резерв е формиран от следните емисии:

- Премияен резерв в брутен размер на 28 256 хил. лв. от емисията на привилегировани акции през 2009 г. Премията от емисии е намалена с частта от разходите по емисията, принадлежаща към собствения капитал, в размер на 2 033 хил. лв. През 2011 г. премията от емисии е увеличена с 16 хил. лв. във връзка с конвертираните през годината 16 787 броя привилегировани акции.
- Премияен резерв в брутен размер на 199 418 хил. лв. от вторично публично предлагане на акции на дружеството през 2007 г.. Премията от емисии е намалена с разходите по емисиите на акции в размер на 581 хил. лв.
- Премияен резерв в брутен размер на 32 925 хил. лв. от проведеното първично публично предлагане на акции на Дружеството от 07.09.2006 г. до 20.09.2006 г. Премията от емисии е намалена с разходите по емисиите на акции в размер на 327 хил. лв.

22.3. Други резерви

Към 31 декември 2013 г. другите резерви са в размер на 91 001 хил. лв. (2012 г.: 80 175 хил. лв.). Увеличението през 2013 г. в размер на 10 826 хил. лв. се дължи на основно на разпределение на натрупаната печалба от минали години.

Другите резерви включват и резерв от преоценки по планови дефинирани доходи е в размер на 611 хил. лв. към 31 декември 2013 г. (2012 г.: е в размер на 632 хил. лв.).

23. Специализирани резерви

	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Застрахователни резерви	23.1	202 819	176 966
Резерви от пенсионни фондове	23.2	6 010	4 855
		208 829	181 821

23.1. Застрахователни резерви и презастрахователни активи

Застрахователни резерви	Пояснение	2013	2012
		'000 лв.	'000 лв.
Пренос-премиен резерв	23.1.1	79 428	73 824
Резерв за висящи плащания	23.1.2	98 388	88 832
Резерв за бонуси и отстъпки	23.1.3	963	953
Допълнителен резерв за предявени, но неизплатени претенции	23.1.4	3 107	1 272
Допълнителен резерв по застраховка гражданска отговорност на автомобилистите	23.1.5	12 990	7 987
Запасен фонд	23.1.6	589	545
Математически резерв	23.1.7	1 082	627
Резерв за неизтекъл риск	23.1.8	6 272	2 926
		202 819	176 966
Презастрахователни активи		2013	2012
		'000 лв.	'000 лв.
Дял на презастрахователя в резерви пренос-премия		4 546	5 618
Дял на презастрахователя в резерви висящи плащания		13 903	11 371
Дял на презастрахователя в резерв за бонуси и отстъпки		273	398
Дял на презастрахователя в резерв по чл. 8а		1 608	58
		20 330	17 445

Застрахователните резерви към 31.12.2013 г. са заделени в хода на застрахователната дейност на Групата, извършвана чрез ЗАД Армеец и ЦКБ Живот ЕАД.

Адекватност на резервите

Периодично актоерът на Групата прави оценка дали общо формираните резерви, намалени с отсрочените аквизиционни разходи са достатъчни, за да покрият евентуални бъдещи плащания. Съгласно изискванията на регулаторните органи сумата на така формираните резерви трябва да бъде обезпечена напълно с инвестиции във високоликвидни активи.

При оценката за адекватност на резервите се взимат под внимание паричните потоци, насочени за плащане на обезщетения, парични потоци, генерирани от събрани премии, изплатени комисионни.

23.1.1. Пренос-премиен резерв

Пренос-премийният резерв към 31 декември 2013 г. е в размер на 79 428 хил. лв. (за 2012 г.: 73 824 хил. лв.). Групата формира пренос-премийния си резерв на база начислени застрахователни премии. Начисляват се всички дължими вноски по полици за целия срок на договора. За многогодишни застраховки с годишни премии се начислява дължимата годишна премия. Приложен е метод с отчитане на точната дата. Пренос-премийният резерв за застраховки "Карго" и "Отговорност на превозвача" се изчислява за срок на застраховката един месец. Базата за изчисляване е за всяка полица поотделно. Пресмятанията се извършват от програма заложена в информационната система ИНСИС.

Частта на презастрахователите в пренос-премията е изчислена пропорционално на педираната премия по всяка полица за сключените пропорционални договори и факултативи. За непропорционалните презастрахователни договори „excess of loss” и „stop loss” не се заделя дял на презастрахователя.

23.1.2. Резерв за висящи плащания

23.1.2.1. Резерв за възникнали и предявени претенции

Приложен е методът претенция по претенция. За предявените щети по съдебни искове по застраховки „Каско” и „Гражданска отговорност на автомобилиста” са приложени корекционни коефициенти съгл. 8, ал. 5 от НРМОТРЗЗР. Стойностите на тези коефициенти са 84% за застраховка „Каско”, 43% за неимуществени вреди и 63% за имуществени вреди по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста.

База за изчисляване е предварителна оценка и опис на щети. Пресмятанията се извършват на база данните, въведени в информационната система ИНСИС.

Частта на презастрахователите в резерва за възникнали и предявени претенции е изчислена съгласно клаузите на презастрахователния договор за полицата, по която е възникнала щетата.

Към 31 декември 2013 г. и 31 декември 2012 г. резервът за висящи плащания е съответно в размер на 98 388 хил. лв. и 88 832 хил. лв.

23.1.2.2. Резерв за възникнали, но непредявени претенции

За изчисляването на резерва за възникналите, но непредявени щети е използван верижно-стълбовидния метод с акумулирани стойности на предявените претенции и средно претеглени собствени коефициенти на развитие за всички видове застраховки, които Групата предлага. Методът е приложен за периода 2003-2013 г. с изключение на застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите.

За застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, резерва за възникнали, но непредявени щети е изчислен по верижно-стълбовидния метод на база акумулирани стойности на изплатени претенции поотделно за имуществени и неимуществени вреди, като са използвани собствени данни на Групата за изплатени претенции и средно претеглени коефициенти на развитие на базата на пазарни данни.

Периодът, взет като база за изчисление на резерва е единадесет години от началото на 2003 г. до края на 2013 г. Така описания метод е в съответствие с Наредба № 27 и е одобрен с Решение на КФН № 209 - ОЗ от 24.02.2014 г. Резервът е изчислен заедно за задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста и застраховка „Гранична гражданска отговорност на автомобилиста” и за застраховка „Зелена карта”.

При формирането на резерва, данните за предявените щети до 2006 г. включват освен данните по застраховки „Гражданска отговорност” на автомобилиста и „Гранична ГО” и данните за застраховка „Зелена карта”.

Резервът за възникнали, но непредявени щети, е изчислен отделно за застраховка „Зелена карта” за периода 2007 г. - 2013 г., като е използван верижно-стълбовиден метод на база акумулирани стойности на предявените претенции, при използване на средно претеглени коефициенти за развитие, получени по собствени данни на Групата отделно за имуществени и неимуществени вреди. Данните са за периода 2003 г. - 2013 г.

За застраховки, по които Групата предлага и активно презастраховане и има статистика на щетите от минимум 3 години, резерва за възникнали, но непредявени щети се изчислява отделно за директните застраховки и активното презастраховане. При активното презастраховане предявяването на щетите се забавя значително във времето, сравнено с предявяването им при директните застраховки и при наличието на достатъчно данни за прилагане на верижно-стълбовидния метод. За застраховки „Каско на летателни апарати” и „Пожар и природни

бедствия” Групата изчислява резерва за възникнали, но непредявени щети отделно за директните застраховки и за активното презастраховане.

Не се заделя резерв за възникнали, но непредявени щети за застраховки „Заболяване”, „Релсови превозни средства”, “Застраховка на гаранции” и застраховка „Правни разноски”, защото при използване на верижно-стълбовидния метод за изчисляване на резерва за възникнали, но непредявени щети по “Застраховка на гаранции” се получава резултат със стойност нула, а по застраховки „Заболяване”, „Релсови превозни средства” и „Правни разноски” няма реализиран премияен приход.

База за изчисляване – Статистика на заведените претенции в информационната система ИНСИС за периода 2003 г. - 2013 г.

Частта на презастрахователите в резерва за възникнали, но непредявени претенции е изчислена съгласно действащите презастрахователни договори през съответната година на възникване на щетата – за квотните договори това е процентът на цедиране, а при наличие основно на факултативни договори, дела на презастрахователя в резерва за непредявени щети е изчислен пропорционално на дела на презастрахователя в сбора на платените и висящи суми по предявени щети.

23.1.3. Резерв за бонуси и отстъпки

Резервът за бонуси и отстъпки на стойност 963 хил. лв. (2012 г.: 953 хил. лв.) се формира за всички договори, при които е предвидено връщане на премия при реализиран положителен резултат след изтичането им или финално уравниване на премията на базата на реализираните рискове през срока на застраховката (например планирани и реализирани брой летателни часа при авиационните застраховки).

Приложен е следният метод:

- За всички действащи застраховки с такива клаузи, спечелената премия по тях е умножена с осреднен коефициент за връщане на премията, изчислен на базата на всички приключили такива договори през последните години.
- За всички изтекли договори с клауза за участие в резултата е заделена сума дадена като оценка от съответната дирекция, обслужваща тези договори или заделената сума е получена като произведение на начислената сума по договорите и осреднения коефициент за връщане на премията, използван за изчисляване на резерва при действащи договори.

Базата за изчисляване е за всяка полица поотделно, по списък, изготвен от ресорните застрахователни дирекции.

Частта на презастрахователите в резерва за бонуси и отстъпки е изчислена пропорционално на цедираната премия на презастрахователи през текущата година.

23.1.4. Допълнителен резерв за предявени, но неизплатени претенции

Допълнителният резерв за предявени, но неизплатени претенции по чл. 8а от Наредба №27 се формира за тези видове застраховки, за които е установен недостиг на резерва за предявени щети към края на предходната година, съгласно ал. 2 на чл. 8а.

Приложен е метод на висящата сума по всички щети, предявени преди началото на 2013 г. и висящи към края на 2013 г. се умножава с коефициента на достатъчност на резерва за предявени, но неизплатени претенции, определен съгласно Приложение № 5 на Наредба №27, намален с единица. Коефициентът за достатъчност се изчислява по видове застраховки.

За застраховка „Каско” коефициентът за достатъчност на резерва е формиран на базата на данните за 2013 г., тъй като по тези застраховки има по-голям брой щети и можем да приемем коефициента за достоверен. За останалите застраховки с констатирана недостатъчност на резерва

за предявени, но неизплатени щети - „Каско на летателни апарати”, „Каско на плавателни съдове”, „Карго”, „Обща гражданска отговорност”, „Кредити” и „Помощ при пътуване” - коефициентът на достатъчност е формиран като осреднена стойност на коефициентите за последните 3 години, тъй като тези застраховки са с малък брой щети.

База за изчисляване – данните щета по щета за платените и висящи щети за последните три години, извлечени от ИНСИС в края на всяка година.

Частта на презастрахователите в допълнителния резерв за предявени, но неизплатени претенции по чл. 8а от Наредба №27 е изчислена пропорционално на частта на презастрахователя в сбора на изплатените през годината щети и висящите суми по предявени щети към края на годината.

Допълнителният резерв за предявени, но неизплатени претенции към 31 декември 2013 г. възлиза на 3 107 хил. лв. (2012 г.: 1 272 хил. лв.).

23.1.5. Допълнителен резерв по застраховка гражданска отговорност на автомобилите

Резервът по чл. 11а от Наредба № 27 се образува по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилите, в случай, че размерът на пренос-премийния резерв за всяко застраховано МПС към края на годината е по-нисък от минимално необходимата сума за покритие на риска за едно застраховано МПС, съгласно Заповед на КФН и очакваните разходи след края на отчетния период.

Приложен е методът на допълнителния резерв по чл. 11а на Наредба №27, който се формира съгласно Приложение № 8 на Наредба № 27, като разлика между необходимия резерв за покритие на риска и разходите по видове МПС, определен със Заповед на зам. председателя на КФН и заделения пренос-премийен резерв.

Изчислените административни разходи за една годишна полица по застраховка „ГО на автомобилиста” през 2013 г., използвани при формиране на допълнителния резерв по чл. 11а възлизат на 15.91 лв.

База за изчисляване – данните за сключените полици по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста, извлечени от ИНСИС.

Частта на презастрахователите в допълнителния резерв за предявени, но неизплатени претенции по чл. 8а от Наредба № 27 е изчислена пропорционално на частта на презастрахователя в пренос-премийния резерв.

Допълнителният резерв по застраховка гражданска отговорност на автомобилите към 31 декември 2013 г. възлиза на 12 990 хил. лв. (2012 г.: 7 987 хил. лв.).

23.1.6. Запасен фонд

Запасен фонд се заделя само по застраховка „Кредити” в съответствие с чл.6 ал.6 от Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите. Приложен е метод № 1 от Приложение № 1 на наредбата.

Общата стойност на запасния фонд на Групата е в размер на 589 хил. лв. (2012 г.: 545 хил. лв.).

23.1.7. Математически резерв

Математически резерв за действащите към 31 декември 2013 г. индивидуални спестовни полици - 73 на брой (2012 г.: 68 на брой) е заделен по проспективния метод съгласно чл. 13 от Наредба № 27. Приложена е Цилмерова поправка, която отразява настоящата стойност на непогасените аквизиционни разноски (чл. 13 ал. 8 от Наредба № 27). Размерът на математическия резерв е 1 082 хил. лв. (2012 г.: 627 хил. лв.).

23.1.8. Резерв за неизтекъл риск

Съгласно чл. 12 ал.2 от Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите, и на здравноосигурителните резерви Групата заделя допълнителен резерв за неизтекли рискове за застраховките, отчитащи три поредни години отрицателен резултат по Приложение № 3 на същата наредба. Към 31.12.2013 г. застраховки „Каско”, „Обща гражданска отговорност” и „Помощ при пътуване” приключиха с отрицателен резултат по Приложение №3 за три или повече поредни години и това наложи заделянето на резерв за неизтекли рискове по застраховките. Коефициентите на недостатъчност, изчислени съгласно Наредба №27 са съответно 14.3% за застраховка „Каско”, 24.7% за застраховка „Обща гражданска отговорност” и 60.1% за застраховка „Помощ при пътуване”. За първата застраховка е заделен резерв за неизтекли рискове в размер на 5 866 хил. лв., за втората резерва е в размер на 208 хил. лв., а за последната „Помощ при пътуване” резерва е в размер на 198 хил. лв.

23.2. Резерви от пенсионни фондове

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Резерв за гарантиране на минимална доходност УПФ	5 239	4 192
Резерв за гарантиране на минимална доходност ППФ	751	651
Пожизнен пенсионен резерв УПФ	20	12
	6 010	4 855

Резервите от пенсионни фондове са заделени за пенсионно-осигурителната дейност на Групата, извършвана чрез ПОАД Сила и управляваните от него пенсионни фондове.

24. Финансови задължения

Пояснение	Текущи		Нетекущи		
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.	
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:					
Задължения към депозанти	24.1	2 633 684	2 254 126	712 690	656 366
Задължения за дивиденди	24.2	15 544	15 935	32 303	43 834
Облигационни заеми	24.3	4 625	3 755	169 789	146 686
Банкови заеми	24.4	59 344	58 726	95 287	129 979
Други заеми	24.5	57 636	59 160	7 813	14 841
Задължения по договори за застраховане	24.6	15 639	14 980	-	-
Деривативи, държани за търгуване	24.7	10 860	8 265	-	-
Депозити от банки	24.8	22 722	36 013	620	2 934
Задължения по цесии		16 109	5 209	-	-
Задължения по споразумения за обратно изкупуване		-	20 143	-	-
Общо балансова стойност		2 836 163	2 476 312	1 018 502	994 640

24.1. Задължения към депозанти, дългосрочни и краткосрочни

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Анализ по срочност и вид валута:		
Безсрочни депозити		
В лева	552 574	483 449
В чуждестранна валута	182 833	230 860
	<u>735 407</u>	<u>714 309</u>
Срочни депозити		
В лева	1 042 318	1 035 879
В чуждестранна валута	1 048 102	973 912
	<u>2 090 420</u>	<u>2 009 791</u>
Спестовни влогове		
В лева	339 603	95 576
В чуждестранна валута	152 564	64 814
	<u>492 167</u>	<u>160 390</u>
Други депозити		
В лева	20 115	17 399
В чуждестранна валута	8 265	8 603
	<u>28 380</u>	<u>26 002</u>
Общо задължения към други депозанти	<u>3 346 374</u>	<u>2 910 492</u>

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Анализ по вид клиент и вид валута:		
Депозити на граждани		
В български лева	1 271 031	1 091 944
В чуждестранна валута	982 655	872 458
	<u>2 253 686</u>	<u>1 964 402</u>
Депозити на предприятия		
В български лева	611 320	517 539
В чуждестранна валута	450 595	399 791
	<u>1 061 915</u>	<u>917 330</u>
Депозити на други институции		
В български лева	20 983	18 439
В чуждестранна валута	9 790	10 321
	<u>30 773</u>	<u>28 760</u>
Общо задължения към други депозанти	<u>3 346 374</u>	<u>2 910 492</u>

24.2. Задължение за дивиденди

Към 31 декември задълженията за дивиденди по привилегированите акции са както следва:

	Текущи		Нетекущи	
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Задължение за дивиденди	15 544	15 935	32 303	43 834
	<u>15 544</u>	<u>15 935</u>	<u>32 303</u>	<u>43 834</u>

Задълженията за дивиденди на Групата са възникнали във връзка с емитираните през 2009 г. задължително конвертируеми привилегирани акции с 9% гарантиран фиксиран годишен дивидент. Всяка привилегирована акция в обръщение дава право на своя притежател на кумулативен гарантиран дивидент в размер 9% от емисионната стойност. Поради това, че дивидентът по привилегированите акции е гарантиран, същият е дължим от Групата, независимо от това дали през съответната година Общото събрание е взело решение за разпределение на дивидент. Поради това, че е кумулативен, гарантираният дивидент е дължим и независимо от това дали Групата е формирала разпределяема печалба за съответната година.

При конвертиране притежателите на привилегировани акции се считат за притежатели на обикновени акции от датата, на която Централният депозитар ги регистрира като такива.

През 2013 г. и 2012 г. Химимпорт АД разпредели на акционерите си, притежатели на привилегировани акции гарантиран дивидент в размер на 17 736 хил. лв. и за двете години или по 0.1998 лв. за една привилегирована акция.

24.3. Облигационни заеми

Облигационните заеми, получени от Групата, се отнасят за следните дружества:

	Текущи		Нетекущи	
	2013 '000 лв.	2012 '000 лв.	2013 '000 лв.	2012 '000 лв.
Химимпорт Холандия Б.В.	3 442	3 217	142 156	134 951
ЦКБ АД	-	-	15 898	-
Асенова Крепост АД	1 183	538	11 735	11 735
	4 625	3 755	169 789	146 686

Химимпорт Холандия Б.В.

На 22 август 2008 г. Групата чрез дъщерното си дружество Химимпорт Холандия Б.В. е пласирала емисия обезпечени заменяеми облигации на обща стойност 65 млн. евро със 7-годишен срок до падежа. Облигациите са с купон с фиксирана годишна лихва в размер на 7%, като купонните плащания се извършват два пъти годишно съответно на 22 февруари и 22 август на всяка година. По силата на договор за кол опция, подписан с Химимпорт Инвест АД, облигациите могат да бъдат заменени с обикновени акции на Химимпорт АД с номинална стойност 1 лв. Обратното изкупуване на облигациите ще се осъществи на 22 август 2015 г. на цена на обратно изкупуване в размер на 118.9% от общата стойност на облигационния заем.

Съгласно условията на договора за облигационен заем, всеки облигационер има възможност да предяви за изкупуване на емитента Химимпорт Холандия Б.В., всички или част от притежаваните от съответния облигационер облигации, като правото е можело да се упражни на 22 август 2012 г. На 22 август 2012 г. нито един облигационер не е упражнил правото да предяви облигациите за изкупуване. Следващата дата за упражняване на правото за предявяване за изкупуване е на 22 август 2015 г.

При първоначалното признаване на облигационния заем, той е признат по неговата справедлива стойност, която представлява разликата между цената на емисията към датата на издаване в размер на 65 млн. евро и разходите, които директно могат да бъдат отнесени към издаването на облигациите в размер на 2 737 хил. евро.

Последващото оценяване на облигационния заем по амортизирана стойност е на база ефективен лихвен процент от 9.787968312%, изчислен по метода на дисконтираните парични потоци.

В полза на облигационерите е учреден залог върху 11.6 милиона съществуващи обикновени акции на Химимпорт АД, притежавани от мажоритарния акционер „Химимпорт Инвест” АД.

Балансовата стойност на задължението на Групата по посочения облигационен заем към 31 декември 2013 г. е в размер на 145 598 хил. лв. (2012 г. : 138 168 хил. лв.), изчислена по метода на ефективния лихвен процент.

Асенова Крепост АД

На 02 февруари 2009 г. Дружеството е обявило съобщение за сключен облигационен заем в размер на 11 735 хил. лв. (6 млн. евро) за 6 000 броя облигации с номинална стойност 1 000 евро всяка една. Падежът на облигационния заем е 30 януари 2015 г. Датите на лихвените плащания са всяка година на 30 януари и 30 юли.

През отчетния период разходите за лихви по облигационния заем в размер на 1 291 хил.лв. и другите разходи свързани с него в размер на 101 хил. лв. са отразени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”.

Облигационният заем е обезпечен със застраховка ”Финансов риск” в полза на Банката довереник Юробанк и ЕФ Джи България. Рисковата експозиция в размер на 9 960 хил. евро, включваща единична рискова експозиция за купонна шестмесечна лихва в размер на 330 хил. евро за всеки падеж на лихвено плащане и единична експозиция на главница при падеж на Облигационна емисия на 30 януари 2015 г. в размер на 6 000 хил. евро.

Разходите по емисията на облигациите в размер на 3 хил. лв. са включени в първоначалната оценка на задължението, като са приспаднати от сумата на финансовия пасив. Същите се признават като текущ финансов разход на линейна база.

Балансовата стойност на облигационния заем към 31 декември 2013 г. е 12 918 хил.лв. (2012 г. : 12 273 хил. лв.), изчислена по метода на ефективната лихва.

24.4. Банкови заеми

Банковите заеми на Групата представляват получени средства от български банки, които са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти на Групата и за подпомагане на текущата оперативна дейност на дружествата в Групата. Банковите заеми са класифицирани според срока за тяхното погасяване, договорен при отпускането на съответния заем.

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	2013	2012	2013	2012
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Банкови заеми	59 344	58 726	95 287	129 979

24.4.1. Дългосрочни банкови заеми

	2013	2012
	‘000 лв.	‘000 лв.
Револвиращи и инвестиционни банкови кредити	88 215	87 676
Програма за целево рефинансиране на търговски банки	7 072	40 937
Други видове банкови кредити	-	1 366
	95 287	129 979

Инвестиционни кредити

Групата е получила следните банкови заеми с инвестиционна цел:

- Договор, сключен на 4 юли 2011 г. за сума в размер на 19 558 хил. лв. с краен срок на погасяване 25 юни 2017 г. и лихвен процент в размер на 7.375%. Плащанията по кредита се осъществяват в евро. Групата следва да прави годишни погасителни вноски по погасителен график до края на срока на договора. Заемът е необезпечен като при влошаване на финансовото състояние на Групата, то следва да предостави допълнително приемливо за банката обезпечение в определен от нея срок. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е 18 189 хил. лв. (9 300 хил. евро.), от които 16 820 хил. лв. дългосрочна част и 1 369 хил. лв. краткосрочна част.
- Банков заем по договор, сключен на 4 юли 2011 г. за сума в размер на 39 117 хил. лв., с краен срок на погасяване 25 юни 2017 г. и шест месечен лихвен процент в размер на 7.375%. Плащанията по кредита се осъществяват в евро. Групата следва да направи 5 погасителни вноски. Кредитът е обезпечен с първи по ред особен залог на всички настоящи и бъдещи вземания по договори за разплащателни сметки, сключени с Банката - контрагент. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е 46 353 хил. лв. (23 700 хил. евро.), от които 16 233 хил. лв. (8 300 хил. евро) краткосрочна част.
- Групата е получила заем от търговска банка по Договор за кредит 114, сключен на 06 юни 2006 г. с падеж: 25 април 2016 г. Лихвата е в размер на тримесечен EURIBOR плюс 4.50%. Обезпеченията по заема са Недвижим имот – „Дом на Геолога” – гр. Варна, к.к. Св. Св. Константин и Елена на стойност 6 293 хил. лв. – собственост на Парк Билд ООД. Валутата, в която се извършват плащанията, е евро. Съгласно погасителен план Групата погасява кредита с месечни вноски в размер на 189 хил. лв. (97 хил. евро). Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е в размер на 5 471 хил. лв. (2 797 хил. евро), от които дългосрочната част – 3 206 хил. лева и краткосрочна част - 2 265 хил. лв.
- Към 31 декември 2013г. Групата има инвестиционен кредит от търговска банка с падеж на 26 юли 2014 г. Плащанията се извършват в щатски долари, а лихвата по кредита е в размер на тримесечен LIBOR плюс 3.5 допълнителни пункта. Заемът е обезпечен със самолет BOING 737–300. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е в размер на 1 927 хил. лв. (1 358 хил. щ.д.), от които краткосрочна част – 1 927 хил. лв.
- Към 31 декември 2013 г. Групата има сключен договор за банков инвестиционен кредит, който е в сила до 31 декември 2015 г., за сума в размер до 1 437 хил. лв. при лихвен процент 3 месечен EUR Libor плюс 4 пункта надбавка. Плащанията по кредита се осъществяват в евро. Кредитът е обезпечен с ипотека върху втори и трети етаж на административна сграда, находяща се на ул. Кораб планина, и договор за поръчителство от Химимпорт АД. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е 599 хил. лв. (306 хил. евро), от които дългосрочна част – 292 хил. лв. и краткосрочна част - 307 хил. лв.
- Групата е страна по договор за инвестиционен банков кредит от Българска банка за развитие АД, сключен на 21 юни 2013 г., с падеж на 22 май 2023 г. Плащанията се извършват в лева, а лихвата по кредита е в размер на тримесечен SOFIBOR плюс 3 пункта надбавка, но не по-малко от 6.5%. Заемът е обезпечен с ипотека на недвижими имоти, залог на дълготрайни материални активи по реда на Закона за особените залози. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е 9 439 хил. лв., от които дългосрочна част – 9 439 хил. лв.

Револвиращи кредити

- Групата е страна по договор за банков револвиращ кредит, сключен на 16 март 2011 г. с Търговска банка, с падеж на 31 декември 2015 г. при лихвен процент – 12 месечен EURIBOR плюс 6 пункта надбавка. Валутата, в която се извършват плащанията, е евро. Погасяването на кредита се извършва на 7 равни вноски по 1 117 хил. евро всяка. Заемът е обезпечен с ипотечи на недвижими имоти, залог върху машини, съоръжения и оборудване, собственост на дъщерното предприятие, чиято дейност се финансира. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е в размер на 10 861 хил. лв. (5 553 хил. евро), (31 декември 2012 г. е в размер на 15 396 хил. лв. (7 872 хил. евро), от които

дългосрочна част – 4 344 хил. лв.(2012: 8 689 хил. лв.) и краткосрочна част – 6 517 хил. лв. (2012: 6 707 хил. лв.)

- Групата е сключила три договора за банкови револвиращи кредити с търговска банка съответно на 10 ноември 2006 г., 16 ноември 2006 г. и 29 август 2008 г. с падежи съответно 30 април 2015 г., 28 август 2017 г. и 28 август 2017 г. Лихвеният процент и по трите кредита е 6 месечен EURIBOR плюс 0,875 пункта надбавка. Плащанията се осъществяват в евро. Остатъкът по кредитите към 31 декември 2013 г. е в размер на 6 808 хил. лв. (3 481 хил. евро), от които дългосрочната част – 4 974 хил. лв. (2012: 6 814 хил. лв.) и краткосрочна част – 1 834 хил.лева (2012: 2 513 хил. лв.). Сконто по банкови заеми в размер на 522 хил. лв., от които 346 хил. лв. дългосрочна част и 176 хил. лв. краткосрочна част.

Програма за целево рефинансиране на търговски банки

Към 31 декември 2013 Групата е отразила задължение към Българска банка за развитие в размер на 7 072 хил.лв., в т.ч. задължения за лихви, произтичащо от сключен през 2013 Договор за прехвърляне на вземане. Крайната дата за изплащане на задължението е април 2015

През 2013 Групата е погасила предсрочно получените кредити от Българска банка за развитие в общ размер на 40 937 хил.лв., в т.ч. задължения за лихви, получени:

- по програма за целево рефинансиране на търговски банки за средносрочно и дългосрочно инвестиционно кредитиране и проектно финансиране, предназначено за техническо обновление, усвояване на нови технологии, ноу-хау, увеличение на конкурентоспособността и експортния потенциал, проекти по структурните фондове на ЕС и краткосрочно предекспортно финансиране на малки и средни предприятия, регистрирани по Търговския закон.
- по програма за предоставяне на целеви кредитни линии на търговските банки, предназначени за финансиране на селскостопански производители

24.4.2. Краткосрочни банкови заеми

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Краткосрочна част на револвиращи и инвестиционни банкови кредити	16 314	15 617
Краткосрочни револвиращи и инвестиционни банкови кредити	43 030	41 192
Други	-	1 917
	59 344	58 726

Инвестиционни кредити

Задължението на Групата към 31 декември 2013 г. включва следните задължения по инвестиционни банкови заеми:

- Групата е получила заем в размер на 3 000 хил. лева от търговска банка по договор, сключен на 05 октомври 2011 г., с падеж на 05 декември 2014 г. Лихвата е в размер на едномесечен SOFIBOR плюс 4.00%, като лихвата не може да бъде по-ниска от 8.5% и по-висока от 10%. Валутата, в която се извършват плащанията, е български лев. Заемът е обезпечен с недвижим имот – хотелски комплекс „Геолог” в к.к. Св. Св. Константин и Елена, собственост на Парк Билд ООД;

Револвиращ кредит

- Групата е получила заем в размер на 10 000 хил. лв. от търговска банка по договор, сключен на 28 януари 2008 г. с падеж на 25 януари 2017 г. Лихвата е в размер на 1 месечен SOFIBOR плюс 6 пункта надбавка. Валутата, в която се извършват плащанията е, български лев. Обезпечение по договора са ипотеките на недвижими имоти, залог на машини, съоръжения и оборудване, по реда на Закона за особените залози залог върху дълготрайни материални активи.
- През 2007 г. Групата е сключила 2 договора за банкови револвиращи кредити, които са в сила до 20 септември 2013 г. и 30 ноември 2013 г., за сума в общ размер на 18 195 хил. лв. при лихвени проценти както следва – 1 седмичен SOFIBOR плюс 3 пункта надбавка и 1 месечен SOFIBOR плюс 3,5 пункта надбавка. Плащанията и по двата кредита се осъществяват в български лев. Кредитите са обезпечени с ипотеките на недвижими имоти, машини и съоръжения по реда на Закона за особените залози, както и залог върху материални запаси и бъдещи вземания. Остатъкът по кредитите към 31 декември 2013 г. е 16 200 хил. лв. Ското по банкови заеми е в размер на 72 хил. лв.
Към 31 декември 2013 г. заемите са с изтекъл падеж. Към датата на изготвяне на финансовите отчети е подписан договор за поемане на кредитни задължения между Групата и банката - кредитор. През месец януари 2014 г. дългът на Групата (главници, лихви, такси, комисионни и разноски) по двата договора е изцяло погасен.
- На 12 май 2009 г. Групата е сключила договор за предоставяне на овърадрафт в размер на 6 135 хил. евро. Заемът е класифициран като краткосрочен, тъй като в рамките на финансовата година Групата има право да получи и върне средства до отпуснатия лимит. Размерът на усвоената сума към 31.12.2013 г. е 8 865 хил. лв. (2012 г.: 8 867 хил. лв.). Заемът се погасява в евро. Лихвеният процент по договора е тримесечен EURIBOR плюс 5 пункта, но не по-малко от 7.50%. Договорът е обезпечен с активи на Групата – хангар, залог на вземане по договор за наем сключен с Луфтханза Техник София ООД, залог на активи на свързано лице – Авиокомпания Хемус Ер ЕАД. Остатъкът по кредита към 31 декември 2013 г. е в размер на 8 865 хил. лв. (4 533 хил. евро).
- Три договори за банков кредит, сключени с търговска банка за предоставяне на оборотни средства. Сроковете по заемите са 31.03.2014 г., 28.06.2014 г. и 01.02.2021 г. Усвоената и дължимата сума към 31.12.2013 г. е в размер на 3 050 хил. лв. (2012 г. : 759 хил. лв.). Годишният лихвен процент по договорите е в рамките на 6.5 % – 8.00 % върху използваната част от отпуснатите заеми. Балансовата стойности на активите, предоставени като обезпечение по заема е представена в пояснение 15.

24.5. Други заеми

	Текущи		Нетекущи	
	2013 '000 лв.	2012 '000 лв.	2013 '000 лв.	2012 '000 лв.
Други заеми	57 636	59 160	7 813	14 841

24.5.1. Други дългосрочни заеми

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Финансирания от ДФ “Земеделие”	157	668
Дългосрочни заеми	7 656	14 173
	7 813	14 841

Други дългосрочни заеми са получени от трети лица – търговски дружества при годишни лихвени равнища от 8% до 12% в зависимост от срочността на кредита. Получените заеми не са обезпечени с активи на Групата. Плащанията по тях се извършват във валутата, в която са отпуснати.

24.5.2. Други краткосрочни заеми

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Краткосрочните заеми	57 636	59 160
	57 636	59 160

Краткосрочните заеми са получени при годишни лихвени равнища от 8% до 12% в зависимост от срочността на кредита. Заемите са без обезпечения. Справедливата стойност на получените заеми не е определяна по отделно, тъй като ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

24.6. Задължения по договори за застраховане

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Задължения по застраховане	8 717	7 799
Задължения по презастраховане	5 281	5 957
Разчети с Гаранционен фонд	1 640	1 206
Други	1	18
	15 639	14 980

24.7. Деривативи, държани за търгуване

Към 31 декември 2013 г. деривативите, държани за търгуване в размер на 10 860 хил. лв., (2012 г.: 8 265 хил. лв.) са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

24.8. Депозити от банки

	Текущи		Нетекущи	
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Безсрочни депозити от местни банки				
-В български лева	2 439	1 537	-	-
-В чуждестранна валута	430	793	-	-
Безсрочни депозити от чуждестранни банки в чуждестранна валута	789	6	-	-
Срочни депозити от местни банки в български лева	-	17 995	-	-
Срочни депозити от чуждестранни банки в чуждестранна валута	19 064	15 682	620	2 934
	22 722	36 013	620	2 934

25. Задължения към осигурени лица

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Привлечени средства на доброволен пенсионен фонд	59 824	54 697
Привлечени средства на професионален пенсионен фонд	75 232	65 158
Привлечени средства на универсален пенсионен фонд	524 750	420 093
	659 806	539 948

Чистата стойност на активите на фондовете, управлявани от ПОАД “ЦКБ-Сила” АД към 31 декември 2013 г. е 659 806 хил. лв. Увеличението в размер на 119 858 хил. лв. спрямо задълженията към 31 декември 2012 г. основно се дължат на постъпления от положителен доход от инвестирането на средствата на осигурените лица, реализиран през 2013 г., постъпления от осигурителни вноски и намаление на изплатените суми по осигурителни договори.

Изменението в нетните активи в наличност за доходи е в резултат на:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
В началото на периода	539 948	424 466
Постъпили осигурителни вноски	89 387	79 027
Постъпили суми от пенсионни фондове, управлявани от други ПОАД	41 220	22 506
Общо увеличение от осигурителни вноски	130 607	101 533
Доход от инвестиране средствата на фонда	32 530	42 150
Резултат от инвестиране на средствата на фонда	32 530	42 150
Изплатени пенсии	(105)	(109)
Еднократно изплатени суми на осигурени лица	(3 839)	(3 448)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица	(773)	(576)
Средства за превеждане в НОИ	(1 234)	(640)
Изплатени суми по осигурителни договори	(5 951)	(4 773)
Преведени суми на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(27 168)	(14 753)
Преведени суми на държавния бюджет	(91)	(98)
Прехвърлени средства в пенсионен резерв	(8)	(5)
Встъпителна такса	(5)	(5)
Такса за обслужване	(167)	(166)
9% такса от доходността	(359)	(355)
5% такса за обслужване	(4 177)	(3 650)
1% инвестиционна такса	(5 343)	(4 282)
Такса за прехвърляне	-	(105)
Такса за изтегляне	(10)	(9)
В края на периода	659 806	539 948

Нетните активи в наличност за доходи са разпределени както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Индивидуални партии	658 838	539 023
Резерв за гарантиране на мин. доходност	968	925
Нетни активи в наличност за доходи	659 806	539 948

26. Търговски задължения

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Търговски задължения	123 212	109 895	16 043	21 337

26.1. Дългосрочни търговски задължения

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Публични задължения	16 024	21 318
Други	19	19
	16 043	21 337

Нетната балансова стойност на търговските задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Публични задължения

Дългосрочни търговски задължения в размер на 16 024 хил. лв. (2012 г.: 21 318 хил. лв.) представляват балансовата стойност на задължение за летищни такси и други подобни публични задължения, изчислена посредством метода на ефективната лихва. Съгласно споразумение от 21 юли 2009 г. задълженията на Групата са разсрочени до 20 юли 2017 г. и съответно отсрочени за първите 3 години. Главницата по задължението е в размер на 17 998 хил. лв. Ефективния годишен лихвен процент е определен на 10,44%, като са взети предвид условията на сключеното споразумение и други фактори, които биха могли да окажат влияние. Валутата, в която се извършват плащанията е лева.

26.2. Краткосрочни търговски задължения

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Търговски задължения авиационна дейност	65 914	58 116
Търговски задължения производствена дейност	5 255	8 350
Търговски задължения речен транспорт	6 605	8 052
Търговски задължения застрахователна дейност	4 385	6 064
Търговски задължения банкова дейност	4 295	3 824
Търговски задължения фармацевтична дейност	3 010	2 747
Други	33 748	22 742
	123 212	109 895

Не са представени справедливи стойности на търговските и други задължения, тъй като ръководството на Групата счита, че стойностите, по които те са представени в консолидирания отчет за финансово състояние, отразяват тяхната справедлива стойност поради краткосрочния им характер.

27. Възнаграждения на персонала

27.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала се състоят от текущи заплати и възнаграждения, разходи за социални осигуровки, неизползвани отпуски и провизии за пенсии, както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(90 215)	(89 973)
Разходи за социални осигуровки	(15 613)	(15 351)
Разходи за персонала	(105 828)	(105 324)

27.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Провизии за пенсии	2 254	2 019
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	2 254	2 019
Текущи:		
Задължения към персонала	9 439	9 669
Задължения към осигурителни институции	3 001	2 889
Провизии за пенсии	388	374
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	12 828	12 932

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2014 г.

При определяне на пенсионните задължения са използвани актюерски допускания. Ръководството на Групата е направило предположения след консултации с независими актюери, които са използвани при определянето на размера на задълженията за изплащане на дефинирани доходи за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството. Действителните резултати обаче могат да се различават от направените предположения.

Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда през годината са представени, както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи	2 393	2 436
Разходи за текущ трудов стаж	469	351
Разходи за лихви	94	109
Преоценки - актюерски (печалби)/загуби от промени в демографските предположения и във финансовите предположения	24	(235)
Изплатени доходи	(338)	(268)
	2 642	2 393

28. Данъчни задължения

Данъчните задължения включват:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Корпоративен данък	5 815	3 378
Задължения за ДДС	1 333	-
Акциз за внасяне	150	90
Други данъци	2 220	5 299
	9 518	8 767

29. Други задължения

Другите задължения могат да бъдат обобщени, както следва:

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Други задължения	90 501	89 394	1 288	3 276

29.1. Други дългосрочни задължения

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Финансиране Транс европейски транспортни мрежи	1 252	1 173
Договор за новация	-	1 790
Други	36	313
	1 288	3 276

Към 31 декември 2013 г. Групата е бенефициент по Решение за отпускане на финансова помощ от Комисията на европейските общности за проекти от общ интерес „Проучвания във връзка с проект за разширяване на пристанищен терминал Леспорт като част от пристанище Варна по отношение на прилагането на европейските стандарти в България” 2008-BG-90300-S в областта на трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T), издадено на 10 юни 2009 г.

Групата има задължение за учредяване на банкова гаранция в размер на 640 хил. евро (1 252 хил. лв.) съгласно договор № 80800ББГ-А-0191 от 24 юли 2009 г. с цел ограничаване на финансовия риск, свързан с изплащането на предварителното финансиране. Обезпеченията по гаранцията представляват залог върху активи на Групата, включени в пояснение 8.

29.2. Други краткосрочни задължения

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Гаранции	33 374	36 726
Продадени самолетни билети	25 371	24 177
Получени аванси	9 410	6 843
Задължения по концесионни възнаграждения	3 167	1 980
Неустойки	2 012	-
Други	17 167	19 668
	90 501	89 394

Значителна част от гаранциите в размер на 30 649 хил. лв. (2012 г.: 30 649 хил. лв.) представлява задължения по получен гаранционен депозит формирани по договор за покупко-продажба на нетекущи активи с Цетисиме трейд ЕООД. Групата има и получени гаранции в размер на 1 816 хил. лв. (2012 г.: 2 225 хил. лв.) по договори за отдаване на самолети на оперативен лизинг на други авиокомпани.

Задълженията по продадени билети в размер на 25 371 хил. лв. (2012 г.: 24 177 хил. лв.) представляват извършени продажби на самолетни билети, за които към датата на консолидирания финансов отчет не е настъпил момента на фактическо предоставяне на услугата т.е. извършване на превоза.

30. Приходи от нефинансова дейност

Приходите от нефинансова дейност на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Приходи от извършени самолетни полети	288 318	265 760
Приходи от продажба на продукция	72 276	65 469
Приходи от услуги	67 262	64 272
Приходи от продажба на стоки	50 674	46 991
Други	41 281	42 760
	519 811	485 252

31. Разходи за нефинансова дейност

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Разходи за външни услуги	(209 141)	(205 803)
Разходи за материали	(143 777)	(158 447)
Отчетна стойност на продадените стоки	(47 850)	(42 569)
Разходи за персонала	(35 589)	(35 921)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	(16 819)	(25 662)
Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	(379)	482
Други разходи	(1 943)	(15 329)
	(455 498)	(483 249)

Разходите за независим финансов одит за 2013 г. са в размер на 137 хил. лв. (За 2012 г. – 137 хил. лв.)

32. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Приходи от продажба на нетекущи активи	44 521	48 815
Балансова стойност на продадени нетекущи активи	(37 366)	(24 515)
	7 155	24 300

33. Приходи от застраховане

		2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Приходи от застрахователни премии	33.1	174 704	166 528
Приходи от освободени застрахователни резерви		176 106	154 510
Приходи от презастраховане		29 204	24 198
Приходи от регресии		7 288	7 235
Други приходи от застраховане		149	467
		387 451	352 938

33.1. Приходи от застрахователни премии

	2013 ‘000 лв.	2013 %	2012 ‘000 лв.	2012 %
Каско	92 987	53.23%	85 220	51.17%
Отговорности МПС	55 638	31.85%	52 415	31.48%
Пожар и природни бедствия	9 770	5.59%	10 031	6.02%
Помощ при пътуване	3 090	1.77%	2 987	1.79%
Злополука	2 803	1.60%	3 753	2.25%
Обща гражданска отговорност	2 246	1.29%	2 703	1.62%
Щети на имущество	1 605	0.92%	1 461	0.88%
Каско на летателни апарати	1 367	0.78%	2 340	1.41%
Живот и рента	1 070	0.61%	942	0.57%
Допълнителна застраховка	940	0.54%	892	0.54%
ГО, свързана с летателни апарати	788	0.45%	1 783	1.07%
Каско на плавателни съдове	611	0.35%	177	0.11%
Застраховка на гаранции	575	0.33%	486	0.29%
Товари по време на превоз	477	0.27%	528	0.32%
Кредити и лизинг	357	0.20%	214	0.13%
Разни финансови загуби	221	0.13%	40	0.02%
Болнична помощ	134	0.08%	123	0.07%
ГО, свързана с плавателни съдове	25	0.01%	15	0.01%
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	-	-	120	0.07%
Възстановяване на разходи	-	-	105	0.06%
Дентална помощ	-	-	84	0.05%
Извънболнична медицинска помощ	-	-	80	0.05%
Допълнителни услуги, свързани с битови увреждания	-	-	29	0.02%
	174 704	100.00%	166 528	100.00%

34. Разходи по застраховане

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Разходи за заделени застрахователни резерви	(202 279)	(178 744)
Изплатени застрахователни суми и обезщетения	34.1 (80 754)	(79 538)
Разходи по презастраховане	(32 151)	(33 330)
Аквизиционни разходи	(35 411)	(33 670)
Разходи за ликвидация на щети	(3 336)	(2 853)
Други застрахователни разходи	(12 049)	(10 714)
	(365 980)	(338 849)

34.1. Изплатени застрахователни суми и обезщетения

През 2013 г. и 2012 г. са изплатени следните обезщетения по групи застраховки:

	2013 изплатени обезщетения ‘000 лв.	2013 относителен дял %	2012 изплатени обезщетения ‘000 лв.	2012 относителен дял %
Каско	(54 180)	67.09%	(54 899)	69.02%
Отговорности МПС	(18 093)	22.41%	(16 079)	20.22%
Пожар и природни бедствия	(4 134)	5.12%	(3 032)	3.81%
Каско на летателни апарати	(1 280)	1.58%	(497)	0.62%
Помощ при пътуване	(958)	1.19%	(888)	1.12%
Злополука	(496)	0.61%	(1 102)	1.39%
Обща гражданска отговорност	(460)	0.57%	(1 658)	2.08%
Щети на имущество	(370)	0.46%	(432)	0.54%
Животозастраховане	(315)	0.39%	(619)	0.78%
Допълнителна застраховка	(147)	0.18%	-	-
Товари по време на превоз	(135)	0.17%	(3)	0.00%
Каско на плавателни съдове	(91)	0.11%	(67)	0.08%
Кредити и лизинг	(78)	0.10%	(18)	0.02%
ГО свързана с летателни апарати	(10)	0.01%	(27)	0.03%
Здравноосигурителна дейност	(7)	0.01%	(205)	0.26%
Разни финансови загуби	-	-	(12)	0.02%
	(80 754)	100.00%	(79 538)	100.00%

35. Приходи от лихви

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Приходи от лихви по видове източници:		
Предприятия	162 582	153 926
ДЦК	32 985	27 735
Банки	8 526	16 828
Граждани	30 474	32 292
Други	535	3 779
	235 102	234 560

36. Разходи за лихви

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Разходи за лихви по депозанти:		
Предприятия	(55 393)	(45 284)
Граждани	(78 032)	(84 768)
Банки	(8 095)	(28 437)
Други	(595)	(624)
	(142 115)	(159 113)

37. Печалба от операции с инвестиции и финансови инструменти

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Преоценка на финансови инструменти	388 189	294 921
Положителни разлики от операции с ценни книжа и инвестиции	26 757	68 859
Приходи от дивиденди от финансови инструменти	4 396	3 435
Други	-	3 751
	419 342	370 966

38. Загуба от операции с инвестиции и финансови инструменти

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Преоценка на финансови инструменти	(339 490)	(188 709)
Отрицателни разлики от операции с ценни книжа	(7 247)	(11 172)
Други	(2)	(483)
	(346 739)	(200 364)

39. Административни разходи

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Разходи за персонала	(70 239)	(69 403)
Разходи за външни услуги	(66 316)	(61 168)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	(33 943)	(25 460)
Разходи за материали	(6 676)	(7 126)
Други	(35 193)	(27 249)
	(212 367)	(190 406)

40. Печалба от придобивания

От осъществените през 2013 г. бизнескомбинации, Групата е отчела печалба в размер на 724 хил. лв., която се отнася до следните дружества, включени в консолидацията:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Алфа Еърпорт Сървисиз ООД	724	-
Асела АД	-	183
Беса Тур АД	-	135
АК Пластик ООД	-	28
	724	346

41. Други финансови приходи

	2013 ‘000 ЛВ.	2012 ‘000 ЛВ.
Приходи от такси и комисионни, нетно	41.1,41.2 45 389	41 688
Нетен резултат от промяна на валутни курсове	3 146	4 195
Други	17 139	6 030
	65 674	51 913

41.1. Приходи от такси и комисионни

	2013 ‘000 ЛВ.	2012 ‘000 ЛВ.
Банкови преводи в страната и чужбина	21 942	18 941
Обслужване на сметки	10 696	5 746
Отпускане и погасяване на кредити	1 864	5 844
Обслужване на задбалансови ангажименти	1 240	1 359
Други приходи от такси и комисионни, различни от банкови	10 359	8 673
Други приходи	7 247	8 231
Общо приходи от такси и комисионни	53 348	48 794

41.2. Разходи от такси и комисионни

	2013 ‘000 ЛВ.	2012 ‘000 ЛВ.
Банкови преводи в страната и чужбина	(5 375)	(3 125)
Обслужване на сметки	(1 125)	(296)
Освобождаване на ценни пратки	(203)	(208)
Сделки с ценни книжа	(73)	(407)
Други разходи за такси и комисионни, различни от банкови	(427)	(2 535)
Други разходи	(756)	(535)
Общо разходи за такси и комисионни	(7 959)	(7 106)

42. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка в размер на 10 % (2012 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Печалба за периода преди данъци	109 134	125 972
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък	(10 913)	(12 597)
Нетен ефект от корекции на счетоводния резултат за данъчни цели	4 590	6 293
Текущ разход за данък	(6 323)	(6 304)
Отсрочен данъчен разход		
Начисление и обратно проявление на данъчни временни разлики	(2 954)	(4 490)
Разходи за данъци	(9 277)	(10 794)
Отсрочени данъчни разходи, признати в другия всеобхватен доход	(38)	(479)

Пояснение 14 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати в другия всеобхватен доход.

43. Доход на акция

43.1. Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен като за числител е използвана величината – нетна печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции.

Среднопретегленият брой обикновени акции, използван за изчисляването на основния доход на акция, както и нетната печалба, намалена с разхода за дивиденди, подлежаща на разпределение, са както следва:

	31 декември 2013	31 декември 2012
Нетна печалба за Групата, подлежаща на разпределение в лева	86 892 000	104 312 000
Среднопретеглен брой акции	150 875 596	145 607 982
Основен доход на акция (лева за акция)	0.5759	0.7164

Среднопретегленият брой общо акции/ обикновени и привилегировани/, използван за изчисляването на намаления доход на акция, както и нетната печалба, намалена с разхода за дивиденди, подлежаща на разпределение, са както следва:

	31 декември 2013	31 декември 2012
Нетна печалба, подлежаща на разпределение в лева, коригирана с разходи за дивиденди	92 688 000	111 096 200
Среднопретеглен брой акции	229 436 069	230 205 369
Доход на акция с намалена стойност (лева за акция)	0.4040	0.4826

44. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват собствениците и асоциирани предприятия и ключов управленски персонал. Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия. Разчетните суми обикновено се уреждат по банков път, в брой или чрез прихващане.

44.1. Сделки със собствениците

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Продажба на стоки и услуги, приходи от лихви и други приходи		
- <i>приходи от лихви</i>		
Химимпорт Инвест АД	11 302	13 317
Покупки на услуги, разходи за лихви и други разходи		
- <i>покупки на услуги</i>		
Химимпорт Инвест АД	-	(10)
- <i>разходи за лихви</i>		
Химимпорт Инвест АД	(3)	-

44.2. Сделки с асоциирани и други предприятия извън група

Продажба на стоки и услуги, приходи от лихви и други приходи	2013	2012
	‘000 лв.	‘000 лв.
<i>- продажба на продукция</i>		
Каварна Газ ООД	1 021	1 326
Химснаб Трейд ООД	484	433
<i>- продажба на стоки</i>		
Фрапорт ТСЕМ АД	1 265	1 267
ВиТиСи АД	285	254
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	114	-
Химснаб Трейд ООД	1	23
Други	2	21
<i>- продажба на услуги</i>		
Луфтханза Техник София ООД	2 841	2 840
ЦКБ Лидер ДФ	537	506
ЦКБ Актив ДФ	433	410
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	67	385
Балкантурс ООД	54	50
Неохим АД	48	-
ЦКБ Гарант ДФ	22	13
Консорциум Енергопроект-Роял Хаскониинг	-	103
Други	78	74
<i>- приходи от лихви</i>		
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	8 362	8 351
Конор - Швейцария	833	90
Нико Комерс АД	587	714
Варнафери ООД	88	49
Фрапорт ТСЕМ АД	20	467
Луфтханза Техник София ООД	-	85
М Кар ООД	-	33
Други	234	139
<i>- други приходи</i>		
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	966	960
България Он Ер ООД	648	-
Луфтханза Техник София ООД	462	2 065
Други	52	40

Покупки на услуги и разходи за лихви	2013	2012
<i>- покупки на услуги</i>	‘000 лв.	‘000 лв.
Луфтханза Техник София ООД	(8 316)	(6 813)
Фрапорт ТСЕМ АД	(6 103)	(4 097)
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	(2 603)	(5 450)
Алфа Еърпорт Сървисиз ООД	(1 566)	-
България Он Ер ООД	(1 097)	-
Суиспорт България АД	(774)	-
Варна Карс ООД	(121)	-
Други	(35)	(38)
<i>- разходи за лихви</i>		
Нико Комерс АД	(132)	-
ЦКБ - Кипър	(62)	(227)
Фрапорт ТСЕМ АД	(36)	(304)
Добрички панаир АД	(35)	(39)
Амадеус България ООД	(18)	(20)
Инвест кепитъл ЕАД	(7)	(8)
ЧПБ Тексим АД	-	(64)
Други	(99)	(97)

44.3. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на управителния съвет и надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2013	2012
	‘000 лв.	‘000 лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати, включително бонуси	(2 411)	(570)
Разходи за социални осигуровки	(28)	(28)
Служебни автомобили	(6)	(9)
Общо краткосрочни възнаграждения	(2 445)	(607)

45. Разчети със свързани лица в края на годината

	2013	2012
	‘000 лв.	‘000 лв.
Дългосрочни вземания от:		
<i>- собственици</i>		
Химимпорт Инвест АД	2 200	2 300
	2 200	2 300
<i>- асоциирани предприятия</i>		
Луфтханза Техник София ООД	2 959	3 042
Варнафери ООД	1 993	-
	4 952	3 042
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
ПФК Черно море АД	1 564	-
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	99	8 078
Други	-	1 459
	1 663	9 537
Общо дългосрочни вземания от свързани лица	8 815	14 879

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Краткосрочни вземания от:		
<i>- собственици</i>		
Химимпорт Инвест АД	141 649	126 536
	141 649	126 536
<i>- асоциирани предприятия</i>		
Каварна Газ ООД	629	592
Луфтханза Техник София ООД	355	900
Фрапорт ТСЕМ АД	151	91
ВиТиСи АД	1	-
ПОК Съгласие АД	-	1
Други	-	1
	1 136	1 585
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
Авиокомпания Хемус ЕР ЕАД	115 178	86 530
Конор ГмбХ	9 828	9 356
Нико Комерс ООД	7 784	8 889
Консорциум Енергопроект – Роял Хаскониинг	1 415	1 414
ВИА Интеркар ООД	364	-
ПФК Черно море АД	143	-
М Кар ООД	58	1
Химснаб Трейд ООД	37	56
Други	213	4 741
	135 020	110 987
Общо краткосрочни вземания от свързани лица	277 805	239 108
	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Дългосрочни задължения към:		
<i>- собственици</i>		
Химимпорт Инвест АД	2	157
<i>- асоциирани и съвместни дружества</i>		
Фрапорт ТСЕМ АД	1 719	2 039
ВиТиСи АД	1 491	1 383
Нюанс БГ АД	162	162
Амадеус България ООД	127	135
Каварна Газ ООД	6	6
Луфтханза Техник София ООД	1	15
	3 506	3 740
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
М Кар ООД	164	80
Варна Карс ООД	62	-
Кепитъл Инвест ЕАД	21	17
Химснаб Трейд ООД	20	27
Инвест Кепитъл ЕАД	3	1
Авиокомпания Хемус ЕР ЕАД	1	58
Други	344	73
	615	256
Общо дългосрочни задължения към свързани лица	4 123	4 153

Краткосрочни задължения към:	2013	2012
	'000 лв.	'000 лв.
<i>- собственици</i>		
Химинвест Институт	1	494
Химимпорт Инвест АД	12 593	9 482
	12 594	9 976
<i>- асоциирани и съвместни дружества</i>		
Фрапорт ТСЕМ АД	7 176	17 305
Луфтханза Техник София ООД	3 140	2 675
ВиТиСи АД	1 490	645
Алфа Еърпорт Сървисиз ООД	988	-
Добрички панаир АД	986	951
Амадеус България ООД	478	401
Суиспорт България АД	445	-
Нюанс БГ АД	126	338
Каварна Газ ООД	-	62
	14 829	22 377
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
Консорциум Енергопроект - Роял Хасконинг	1 900	1 900
Нико Комерс АД	1 827	-
Инвест Кепитъл ЕАД	242	252
М Кар ООД	202	437
Кепитъл Инвест ЕАД	8	39
Химснаб Трейд ООД	4	-
Варна Карс ООД	-	143
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	-	39
Други	2 028	1 796
	6 211	4 606
Общо краткосрочни задължения към свързани лица	33 634	36 959

46. Условни активи, условни пасиви и поети ангажменти

Към 31 декември 2013 г. и 2012 г. Групата има сключени договори за отпускане на банкови кредити на клиенти, чието бъдещо усвояване зависи от това дали кредитополучателите отговарят на определени критерии, включително дали не е регистрирано просрочие по предишни траншове на кредитите, предоставяне на обезпечение с определено качество и ликвидност и други.

Общата сума на условните задължения по отношение на банковата дейност на Групата са както следва:

	2013	2012
	'000 лв.	'000 лв.
Банкови гаранции в български лева	33 636	27 510
Банкови гаранции в чуждестранна валута	30 678	50 331
Неотменими ангажменти	108 698	78 806
Други условни задължения	241	95
Общо условни задължения	173 253	156 742

Групата е страна по издадени банкови гаранции по договор от Банка ДСК ЕАД, с обезпечение ипотека върху сграда Дом на геолога в к.к. Св. Св. Константин и Елена, собственост на Парк Билд ЕООД, както следва:

- Банкова гаранция в полза на Булгартрансгаз ЕАД в размер на 141 хил. лв.
- Банкови гаранции в полза на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма в размер до 86 хил. лв. и 98 хил.лв.
- Банкови гаранции в полза на Министерство на транспорта в размер до 449 хил. лв. и 160 хил.лв.

Други банкови гаранции, издадени от Банка ДСК ЕАД са както следва:

- за сумата от 50 000 евро, обезпечаваща изпълнението на дейностите по опазване на околната среда и рекултивация на нарушените в резултат на геологопроучвателните дейности терени в Блок 1-12 Кнежа, Българска суша. Банковата гаранция е със срок на валидност до 30.06.2015 г.
- за сумата 18 хил. евро, обезпечаваща изпълнението на работната програма от Групата за втората година от срока по Договора за търсене и проучване на суров нефт и природен газ в Блок 1-12 Кнежа, Българска суша. Във връзка с изтичане срока на валидност на банковата гаранция, издадена от „Банка ДСК“ ЕАД е издадена нова банкова гаранция за сумата 44 000 евро, обезпечаваща изпълнението на работната програма от Групата за третата година от срока на Договора за търсене и проучване на суров нефт и природен газ в Блок 1-12 Кнежа, Българска суша.

Групата е страна по издадени банкови гаранции от Уникредит Булбанк АД на обща стойност 121 хил. лв. Банковите гаранции са със срок на валидност 30.11.2030 г.

Към 31 декември 2013 Групата има издадена гаранция от „Юробанк И Еф Джи България“ АД в размер на 2 600 хил. лв. в полза на Агенция Митници със срок на валидност до 5 април 2015 г.

Във връзка със сключен договор за концесия на „Пристанищен терминал Лом“ – част от пристанище за обществен транспорт Лом, Групата следва да поддържа банкови гаранции в размер на:

- банкова гаранция за добро изпълнение за гарантиране изпълнението на Инвестиционната програма за първата инвестиционна година в размер на 160 хил. лв.;
- банкова гаранция за добро изпълнение за гарантиране изпълнението на задълженията по договора, в размер на 449 хил. лв.;
- банкова гаранция за митнически цели за покриване на митни сборове и други държавни вземания на стоки, съхранявани в митнически склад, в размер на 50 хил. лв.

Групата поддържа контра банкова гаранция в размер на 44 хил. лв. към банкова гаранция за изпълнение на инвестиционна програма за първа инвестиционна година.

Поети ангажименти

Към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, Групата има поети следните ангажименти:

- Договор за концесия за Пристанищен терминал – Балчик: Инвестиционна програма в размер не по-малък от 3 475 хил. лв.
- Договор за концесия на пристанищен терминал „Леспорт“ за срок от 30 години, считано от 30 май 2006 г.: Инвестиционната програма; - за целия срок – в размер не по-малък от 129 010 хил. лв.

- Договор за концесия на пристанищен терминал „Леспорт”пристанищен терминал „Пристанищен терминал Никопол" със срок от 35 години.
- Договор за концесия на „Пристанищен терминал Лом” за срок от 35 години. Инвестиционната програма за първата договорна година по отношение задълженията за инвестиции е в размер на 1 602 хил. лв.
- Към 31 декември 2013 г. е в сила поет ангажимент за извършване на пристанищни услуги в пристанище за обществен транспорт с регионално значение – Пристанище “Пристис”. за срок от не повече от 5 години. Групата се задължава да реализира годишен товарооборот за всяка година от срока на договора както следва: 1 510 корабопосещения и 23 050 пътници. Към 31 декември 2013 г. е реализиран годишен товарооборот както следва: 1 074 корабопосещения и 32 139 пътници.
- Съгласно сключени концесийни договори за добив на суров нефт и природен газ Групата е задължена да извършва концесийни плащания (концесийно възнаграждение) на всяко шестмесечие на база реализирани количества суров нефт и природен газ. Размерът на начисленото концесийно възнаграждение за 2013 г. възлиза на 2 496 хил. лв.

47. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Финансови активи, държани до падеж:	16.3, 13.2		
Облигации		303 235	289 349
Финансови активи на разположение за продажба:	16.4, 13.4		
Ценни книжа и дългови облигации		307 900	289 346
Финансови активи, държани за търгуване (отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата):	16.2, 13.3		
Недеривативни финансови активи		851 874	705 393
Деривативи		13 097	12 252
		864 971	717 645
Кредити и вземания:			
Търговски и други вземания	17, 19	264 295	271 383
Вземания по застрахователни и презастрахователни договори	16.5	56 985	53 098
Вземания по предоставени заеми	16.1, 13.1	2 147 212	1 876 880
Вземания от свързани лица	45	286 620	253 988
Пари и парични еквиваленти	20	1 317 412	1 212 020
		4 072 524	3 667 369
		5 548 630	4 963 709

Финансови пасиви	Пояснение	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност			
Задължения към депозанти	24.1	3 346 374	2 910 492
Заеми	24.3, 24.4, 24.5	394 494	413 147
Задължения за дивиденди	24.2	47 847	59 769
Депозити от банки	24.8	23 342	38 947
Задължения по цесии		16 109	5 209
Задължения по договори за застраховане	24.6	15 639	14 980
Задължения по споразумения за обратно изкупуване		-	20 143
Задължения по финансов лизинг	9.1	15 462	20 879
Търговски и други задължения	26, 29	221 634	217 059
Задължения към свързани лица	45	37 757	41 112
		4 118 658	3 741 737
Деривативи, определени като хеджиращи инструменти на паричен поток (отчитани по справедлива стойност):			
Деривативи	24.7	10 860	8 265
		4 129 518	3 750 002

Вижте пояснение 4.19 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Методите, използвани за оценка на справедливите стойности са описани в пояснение 49. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 48.

48. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата и в резултат на оперативната си и инвестиционна дейност, Групата е изложена на различни видове рискове – застрахователен риск, пазарен риск, риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени. Управлението на риска на Групата се осъществява от управителния съвет на Групата. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на риск. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте Пояснение 47. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са изброени по-долу.

48.1. Застрахователен риск

Застрахователен риск е рискът от настъпване на застрахователни събития в резултат на притежавания портфейл от застрахователни договори, при което размерът на щетите и на дължимите обезщетения да надхвърлят размера на заделените застрахователни резерви.

Това зависи от честотата, с която възникват застрахователните събития, вида застрахователен портфейл, размера на застрахователните обезщетения. За смекчаване на този риск от голямо значение има разнообразието на застрахователния портфейл и теорията на вероятностите.

Основните рискове, на които Групата е изложена са:

- Риск, свързан с възвращаемост от направените инвестиции - риск от загуба, когато възвращаемостта на инвестициите се различава от очакваното.
- Риск, свързан с разходите – риск от загуба, когато разходите се различават от очакваното;

Групата се стреми да прави относително равномерно разпределение на застрахователните договори, както и да анализира различните видове застрахователни рискове, като това намира отражение в общите условия. Посредством разнообразни методи за оценка и контрол Ръководител на отдел Вътрешен контрол извършва регулярно оценка на риска и наблюдава акумулацията на застрахователни суми по група клиенти и региони. Управлението на риска се осъществява от Дирекция Вътрешен контрол в сътрудничество с актюерите и ръководството на Групата.

Основните фактори, от които зависи положителния финансов резултат на Групата от застрахователна дейност са квотата на щетимост, квотата на разходите и дохода от инвестиции.

Следващата таблица показва чувствителността на Групата в собствения капитал, текущата печалба преди данъци, границата на платежоспособност и коефициент на покритие на границата на платежоспособност (изискуем капитал) със собствен капитал.

Симулации към 31 декември 2013 г.	Печалба ‘000 лв.	Собствен капитал ‘000 лв.	Граница на платежоспос обност ‘000 лв.	Коефициент на покритие %	Δ на коефициента на покритие %
Текуща капиталова позиция	443	60 215	27 100	222%	
Доход от инвестиции (+2%)	7 263	67 035	27 100	247%	25%
Доход от инвестиции (- 1.5%)	3 082	62 854	27 100	232%	10%
Увеличение на квотата на разходите (+10%)	(3 550)	56 222	27 100	207%	(15%)
Увеличение на квотата на щетимост (+10%)	(4 325)	55 447	27 100	205%	(18%)

Симулации към 31 декември 2012 г.	Печалба ‘000 лв.	Собствен капитал ‘000 лв.	Граница на платежоспос обност ‘000 лв.	Коефициент на покритие %	Δ на коефициента на покритие %
Текуща капиталова позиция	205	58 319	25 750	226%	
Доход от инвестиции (+2%)	13 938	72 052	25 750	280%	53%
Доход от инвестиции (- 1.5%)	9 983	68 097	25 750	264%	38%
Увеличение на квотата на разходите (+10%)	(3 848)	54 265	25 750	211%	(16%)
Увеличение на квотата на щетимост (+10%)	(4 823)	53 291	25 750	207%	(20%)

При симулирано увеличение на дохода от инвестиции с 2% и запазване размера на квотата на щетимост и квотата на разходите се наблюдава нарастване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие, а границата на платежоспособността остава непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано намаление на дохода от инвестиции с 1.5% и отново запазване размера на квотата на щетимост и квотата на разходите се наблюдава намаляване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано увеличение на щетимостта с 10% се наблюдава намаляване на печалбата, собствения капитал, и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано увеличение на нетната квота на разходите с 10% се получава намаляване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена.

Посочения анализ на чувствителността показва добро ниво на капитализация на Групата.

48.1.1. Презастрахователна стратегия

Групата презастрахова част от рисковете си с цел да контролира експозициите си към загуби и да защитава капиталовите си ресурси. Всички договори за факултативно презастраховане са предварително одобрени от страна на ръководството. Преди да се сключи презастрахователен договор Групата анализира кредитния рейтинг на съответните презастрахователи. Избират се презастрахователи с висок кредитен рейтинг. Групата анализира периодично текущото

финансово състояние на презастрахователите, с които има сключени презастрахователни ангажменти.

Групата сключва презастрахователни ангажменти с различни презастрахователи с висок кредитен рейтинг, за да контролира излагането на загуби в резултат на едно застрахователно събитие.

48.1.2. Процес на уреждане на щети

Таблицата за щетимост и по-конкретно съответния процент на квотата на щетимост дава възможност да се получи по-точна представа за развитието на риска през отчетните периоди:

Видове застраховки	2013	2013	2012	2012
	бруто квота на щетимост %	нето квота на щетимост %	бруто квота на щетимост %	нето квота на щетимост %
Злополука, в т.ч.	51%	52%	23%	23%
- Злополука на пътниците в общ. транспорт	2%	2%	3%	4%
Заболяване	0%	0%	0%	0%
Каско	65%	66%	67%	68%
Релсови превозни средства	0%	0%	0%	0%
Каско на летателни апарати	141%	30%	4%	360%
Каско на плавателни съдове	21%	(9%)	49%	68%
Товари по време на превоз	27%	20%	4%	0%
Пожар и природни бедствия	14%	14%	70%	58%
Щети на имущество	24%	28%	30%	33%
Отговорности МПС в т.ч.	46%	40%	44%	42%
- ГО на автомобилиста	42%	36%	44%	42%
- ГО за чужбина - Зелена карта	439%	405%	46%	48%
- Гранична ГО	14%	14%	4%	4%
- Отговорност на превозвача при превоз на товари по шосе	27%	27%	53%	41%
ГО свързана с летателни апарати	0%	35%	1%	13%
ГО свързана с плавателни съдове	6%	10%	(86%)	(13%)
Обща гражданска отговорност	38%	46%	39 603%	(1 012%)
Кредити и лизинг	32%	32%	7%	7%
Застраховка на гаранции	0%	0%	0%	0%
Разни финансови загуби	53%	53%	0%	0%
Правни разноски	0%	0%	0%	0%
Помощ при пътуване	41%	41%	39%	39%
Общо:	54%	53%	57%	59%

Сравнявайки годишните нето квоти – за 2013 г. и за 2012 г. се вижда, че има значително намаление на щетимостта.

Следващата таблица показва средния размер на платените щети по видове застраховки:

Видове застраховки	сума лв.	брой	средна щета 2013	средна щета 2012	средна щета 2011	средна щета 2010
Злополука.	702 361	1 522	461	764	519	967
Каско	54 286 153	72 479	749	767	760	735
Каско на летателни апарати	1 287 890	15	85 859	57 053	162 113	14 077
Каско на плавателни съдове	91 176	11	8 289	17 934	15 402	12 199
Товари по време на превоз	135 256	52	2 601	469	1 190	414
Пожар и природни бедствия	4 223 814	1 583	2 668	1 364	965	1 476
Щети на имущество	377 899	47	8 040	7 957	8 526	9 433
Отговорности МПС	18 102 046	8 079	2 241	2 235	2 180	2 291
ГО свързана с летателни апарати	10 256	5	2 051	10 645	5 222	-
ГО свързана с плавателни съдове	-	-	-	-	36 270	14 200
Обща гражданска отговорност	460 188	36	12 783	23 774	12 997	14 572
Кредити и лизинг	78 033	8	9 754	9 754	40 511	78 899
Застраховка на гаранции	-	-	-	-	161	-
Разни финансови загуби	-	-	-	7 758	7 350	13 152
Помощ при пътуване	959 162	1 320	727	717	983	836
Общо:	80 714 234	85 157	948	949	960	935

Представената по-долу таблица служи да оцени развитието на резерва за висящи плащания през предходни периоди и да се сравни с оповестения резерв в текущия консолидиран финансов отчет. Посочено е и равнение на резервите за предстоящи плащания, включени в отчета за финансовото състояние и оценка на общите рискове.

	Година на възникване на събитието						Общо
	2013 '000 лв	2012 '000 лв	2011 '000 лв	2010 '000 лв	2009 '000 лв	2008 '000 лв	
в края на периода	48 106	53 652	42 426	48 100	42 465	34 034	268 782
1 година по-късно	-	21 692	18 447	18 664	16 751	20 079	95 633
2 година по-късно	-	-	4 275	4 033	3 311	3 021	14 640
3 година по-късно	-	-	-	1 282	3 083	1 651	6 016
4 година по-късно	-	-	-	-	2 539	1 325	3 864
5 година по-късно	-	-	-	-	-	1 057	1 057
Кумулативни плащания към настоящия момент	48 106	75 344	65 148	72 079	68 148	61 167	389 992
Обща оценка на Обезщетенията	79 165	86 502	70 512	75 625	69 347	61 167	442 317
Към 31 декември							
Плащания:							
Оценка	31 059	11 158	5 364	3 546	1 198	-	52 325
Реални резерви	50 000	25 281	11 371	4 844	3 205	1 973	96 675

Представената таблица посочва, че резервите за висящи плащания са адекватни към края на 2013 г.

48.1.3. Граница на платежоспособност

Към края на 2013 г. определената граница на платежоспособност е в съответствие с нормативните изисквания:

	2013 '000 лв.
Собствени средства, намалени с нематериални активи	55 282
Записан акционерен капитал	33 019
Резерви и фондове	46 104
Преоценъчни резерви	(18 908)
Намаления	
Балансовата стойност на участията по чл.5, ал.2, т.5 от Наредба № 21	(410)
Нематериални активи	(4 523)
Граница на платежоспособност	27 100
Превишение	28 182
	2012 '000 лв.
Собствени средства, намалени с нематериални активи	52 717
Записан акционерен капитал	15 019
Резерви и фондове	63 444
Преоценъчни резерви	(20 144)
Намаления	
Балансовата стойност на участията по чл.5, ал.2, т.5 от Наредба № 21	(410)
Нематериални активи	(5 192)
Граница на платежоспособност	26 597
Превишение	26 120

48.2. Валутен риск

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Групата в резултат на промени във валутните курсове.

Политика на Групата извън банковата дейност

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани в щатски долари, излагат Групата на валутен риск. Групата има дългосрочни търговски задължения и краткосрочни задължения по финансов лизинг в щатски долари, по-значителната част, от които са свързани със закупуването на самолети. Тези задължения се отчитат по амортизирана стойност. Групата има краткосрочни и дългосрочни заеми в щатски долари. Тези вземания са класифицирани като кредити и вземания.

Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани в евро, не излагат Групата на валутен риск, тъй като курсът на българският лев е фиксиран към еврото по силата на Закон за валутен борд.

За да намали валутния риск, Групата следи паричните потоци, които не са в български лева. Групата има отделни процедури за управление на риска за краткосрочните (до 6 месеца) и дългосрочните (над 6 месеца) парични потоци в чуждестранна валута.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутен борд. Дългата позиция на Банката-майка в евро не носи риск за Групата.

Валутни позиции в други валути включват основно активи и пасиви деноминирани в македонски денари и в руски рубли.

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2013 г. е следната:

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Други	Общо
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	31 075	159 876	8 256	63 612	262 819
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	47 695	969	-	-	48 664
Финансови активи за търгуване	97 491	21 415	10 822	2 311	132 039
Финансови активи отчитани по справедлива стойност					
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	928 568	756 123	89 074	87 087	1 860 852
Финансови активи за продажба	40 916	153 891	11 430	8 959	215 196
Финансови активи до падеж	69 837	90 415	-	123 299	283 551
ОБЩО АКТИВИ	1 215 582	1 182 689	119 582	285 268	2 803 121
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	4 541	13 445	2 272	448	20 706
Кредити от банки	7 072	-	-	739	7 811
Задължения към други депозанти	2 038 970	1 074 740	180 406	187 320	3 481 436
Други привлечени средства	290	-	-	778	1 068
Емитирани облигации	-	69 897	-	-	69 897
ОБЩО ПАСИВИ	2 050 873	1 158 082	182 678	189 285	3 580 918
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(835 291)	24 607	(63 096)	95 983	(777 797)

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2012 г. е следната:

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Други	Общо
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	28 217	83 694	23 673	36 916	172 500
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	42 866	21 110	-	-	63 976
Финансови активи за търгуване	72 148	12 214	8 621	3 423	96 406
Финансови активи отчитани по справедлива стойност	-	-	-	1 446	1 446
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	834 277	611 731	141 314	64 777	1 652 099
Финансови активи за продажба	48 976	152 385	47	3 876	205 284
Финансови активи до падеж	58 991	93 507	-	117 176	269 674
ОБЩО АКТИВИ	1 085 475	974 641	173 655	227 614	2 461 385
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	19 532	14 195	1 724	562	36 013
Кредити от банки	40 937	-	-	1 213	42 150
Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	-	-	-	-	-
Задължения към други депозанти	1 729 888	993 179	163 082	186 211	3 072 360
Други привлечени средства	1 000	-	-	778	1 778
Подчинени пасиви	45 023	-	-	-	45 023
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	1 836 380	1 007 374	164 806	188 764	3 197 324
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(750 905)	(32 733)	8 849	38 850	(735 939)

48.3. Лихвен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Затова дългосрочните заеми са обикновено с фиксирани лихвени проценти. Към 31 декември 2013 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти. Всички инвестициите в облигации на Групата, се изплащат на базата на фиксирани лихвени проценти.

Представените по-долу таблици показват чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на собствения капитал към вероятна промяна на лихвените проценти по заемите с плаващ лихвен процент, базиран на 1-месечен SOFIBOR, в размер на +/- 7.64 %, 3-месечен SOFIBOR, в размер на +/- 9.23% и по заемите с плаващ лихвен процент, базиран на 3-месечен EURIBOR, в размер на +/- 8.29 %, 6 месечен-EURIBOR, в размер на +/- 5.37%, 12-месечен EURIBOR, в размер на +/- 5.32%, 3-месечен LIBOR, в размер на +/- 7.20% . Тези промени се определят като вероятни въз основа на наблюденията на настоящите пазарните условия. Изчисленията се базират на промяната на средния пазарен лихвен процент и на финансовите инструменти, държани от Групата към края на отчетния период, които са чувствителни спрямо промени на лихвения процент. Всички други параметри са приети за константни.

31 декември 2013 г.	Нетен финансов резултат		Собствен капитал	
	увеличение	намаление	увеличение	намаление
	на лихвения	на лихвения	на лихвения	на лихвения
	процент	процент	процент	процент
1M SOFIBOR	(9)	9	(9)	9
3M SOFIBOR	(2)	2	(2)	2
3M EURIBOR	(11)	11	(11)	11
6M EURIBOR	(3)	3	(3)	3
12M EURIBOR	(6)	6	(6)	6
3M LIBOR	(2)	2	(2)	2

31 декември 2012 г.	Нетен финансов резултат		Собствен капитал	
	увеличение	намаление	увеличение	намаление
	на лихвения	на лихвения	на лихвения	на лихвения
	процент	процент	процент	процент
1M SOFIBOR	(119)	119	(119)	119
3M SOFIBOR	(17)	17	(17)	17
1M EURIBOR	(21)	21	(21)	21
3M EURIBOR	(26)	26	(26)	26
12M EURIBOR	(33)	33	(33)	33

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Групата се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск Групата използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/ дисбаланса). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент.

Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Групата, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна нетна лихвена рентабилност.

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2013 е отрицателен и е в размер на 882 743 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 31,49%.

	<u>До 1</u> <u>месец</u>	<u>От 1 до 3</u> <u>месеца</u>	<u>От 3</u> <u>месеца</u> <u>до 1</u> <u>година</u>	<u>От 1</u> <u>година</u> <u>до 5</u> <u>години</u>	<u>Над 5</u> <u>години</u>	<u>Общо</u>
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	243 648	15 427	710	3 034	-	262 819
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	11 469	17 246	19 949	-	-	48 664
Финансови активи държани за търгуване	-	10 167	31 387	3 811	9 556	54 921
Финансови активи отчитани по справедлива стойност	-	-	-	-	-	-
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	230 142	112 380	384 846	779 257	354 227	1 860 852
Финансови активи на разположение за продажба	524	2 865	5 523	152 899	25 557	187 368
Финансови активи държани до падеж	2 887	63 916	69 971	112 277	34 500	283 551
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	488 670	222 001	512 386	1 051 278	423 840	2 698 175
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	12 254	8 452	-	-	-	20 706
Кредити от банки	90	-	168	7 328	225	7 811
Задължения към други депозанти	1 395 128	406 819	995 761	678 738	4 990	3 481 436
Други привлечени средства	17	34	82	157	778	1 068
Емитирани облигации	-	-	-	-	69 897	69 897
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	1 407 489	415 305	996 011	686 223	75 890	3 580 918
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ						
ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И						
ПАСИВИ, НЕТНО						
	(918 819)	(193 304)	(483 625)	365 055	347 950	(882 743)

Поддържането на отрицателен дисбаланс излага Групата на риск от намаление на нетния лихвен доход при покачване на лихвените проценти. Влиянието на дисбаланса отчетен към 31 декември 2013, върху нетния лихвен доход, при прогноза за 2% (2012: 2%) покачване на лихвените нива в хоризонт от 1 година е спадане на нетния лихвен доход с 1,809 хил. лв. (2012: 1,690 хил. лв.)

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2012 е отрицателен и е в размер на 822,042 хил. лв. GAP коефициента, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 33.42%.

	<u>До 1 месец</u>	<u>От 1 до 3 месеца</u>	<u>От 3 месеца до 1 година</u>	<u>От 1 година до 5 години</u>	<u>Над 5 години</u>	<u>Общо</u>
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	161 915	7 583	3 002	-	-	172 500
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	37 671	12 860	13 445	-	-	63 976
Финансови активи държани за търгуване	-	-	12	37 303	5	37 320
Финансови активи отчитани по справедлива стойност	523	923	-	-	-	1 446
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	218 203	98 639	372 350	625 198	337 709	1 652 099
Финансови активи на разположение за продажба	893	9 510	943	119 251	47 670	178 267
Финансови активи държани до падеж	84 796	84 343	2 576	70 932	27 027	269 674
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	504 001	213 858	392 328	852 684	412 411	2 375 282
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	31 787	2 416	1 182	628	-	36 013
Кредити от банки	162	98	288	5 453	36 149	42 150
Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	-	-	-	-	-	-
Задължения към други депозанти	1 222 810	434 451	805 254	602 059	7 786	3 072 360
Други привлечени средства	52	40	240	668	778	1 778
Подчинени пасиви	-	-	-	-	45 023	45 023
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	1 254 811	437 005	806 964	608 808	89 736	3 197 324
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ, НЕТНО	(750 810)	(223 147)	(414 636)	243 876	322 675	(822 042)

48.4. Друг ценови риск

Ценовият риск е свързан с промените в пазарните цени на финансовите активи и пасиви, при които Групата може да претърпи загуба. Основният риск за Групата е намалението на пазарните цени на притежаваните от нея капиталови инструменти държани за търгуване да доведе до спадане на нетната печалба. Групата не притежава съществени експозиции в дериватни инструменти, базирани върху капиталови инструменти или индекси и следователно на риск е изложена балансовата стойност на капиталовите инструменти и инвестициите в договорни фондове от портфейла с финансови активи държани за търгуване – 63 279 хил. лв. (2012 – 46 092 хил. лв.).

48.5. Кредитен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти като например при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозирание на средства и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Дългосрочни финансови активи	1 676 397	1 430 610
Дългосрочни вземания от свързани лица	8 815	14 879
Краткосрочни финансови активи	2 003 906	1 795 708
Краткосрочни вземания от свързани лица	277 805	239 108
Пари и парични еквиваленти	1 317 412	1 212 020
Търговски и други вземания	264 295	271 384
Балансова стойност	5 548 630	4 963 709

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти установени индивидуално или на групи и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти и средства на паричния пазар се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Балансовите стойности описани по-горе представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Кредитният риск представлява вероятност от загуба, породена от невъзможност на контрагента да изплати в срок или изобщо да не изплати задълженията си.

Групата управлява кредитния риск, присъщ както за банковия, така и за търговския портфейл.

За отделните бизнес сегменти Групата прилага индивидуални кредитни политики.

За ограничаване на кредитния риск в Групата действа система от лимити по класове експозиции, бизнес сектори, географски райони, клиентски профил и групи кредити, носители на общ риск. Лимитите определят рисковия апетит и рисковия толеранс към кредитен риск и плановата алокацията на капитала, необходим за неговото покритие.

За редуциране на кредитния риск се приемат подходящи по вид и стойност обезпечения и гаранции, съобразно Вътрешните правила, прилагания подход за изчисляване на капиталовите изисквания и действащото банковото законодателство.

Паричните средства и паричните салда в Централните банки в размер на 974 682 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата, поради тяхното естество и възможността на Групата да разполага с тях.

Предоставените ресурси и аванси на банки с отчетна стойност 262 952 хил. лв. представляват преди всичко депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. По принцип тези финансови активи носят известен кредитен риск, чиято максимална изложеност според политиката на Групата в процентно изражение може да бъде двадесет процента, петдесет процента и сто процента, като процентното изражение се определя в зависимост от качествената характеристика на финансовата институция. Към 31 декември 2013 абсолютната сума на този вид риск е в размер на 56 010 хил. лв. Към 31 декември 2013 формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на предоставени ресурси и аванси на банки са в размер на 133 хил. лв.

Вземанията по споразумение за обратно изкупуване на ценни книжа в размер от 48 664 хил. лв. носят кредитен риск за Банката в зависимост от предоставеното обезпечение. Една част от вземанията в размер на 13 964 хил.лв. не носят кредитен риск поради обезпечаването им с държавни ценни книжа емитирани от Република България. На сто процента кредитен риск са изложени вземания в размер на 33 175 хил.лв., обезпечени с корпоративни ценни книжа.

Финансовите активи държани за търгуване в размер на 132 039 хил. лв. носят основно пазарен риск за Групата, който е разгледан в оповестяванията свързани с пазарния риск.

Капиталовите ценни книжа на разположение за продажба с отчетна стойност 28 632 хил. лв. представляват акции във финансови и нефинансови предприятия и дялове в договорни фондове, които носят кредитен риск, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 28 632 хил. лв. в абсолютна сума. Към 31 декември 2013 размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на капиталови ценни книжа държани за продажба е в размер на 280 хил. лв.

Държавните дългови ценни книжа в размер на 86 321 хил.лв. излагат банката на кредитен риск на съответната държава емитент.

Дълговите ценни книжа на разположение за продажба и емитирани от местни и чуждестранни търговски дружества в размер на 100 523 хил. лв., носят кредитен риск за Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 100 523 хил. лв. в абсолютна сума.

Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Република България в размер на 139 787 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Българската държава. Дълговите ценни книжа до падеж и емитирани от Народната банка на Република Македония в размер на 2 572 хил.лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Народната банка на Република Македония. Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Република Македония в размер на 116 348 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Македонската държава. Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Руската Федерация в размер на 4 379 хил.лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Руската Федерация.

Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от чуждестранно търговско дружество в размер на 20 465 хил.лв. носят кредитен риск на Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 20 465 хил.лв.

Предоставените кредити и аванси на клиенти с отчетна стойност в размер на 1 894 564 хил. лв. носят кредитен риск за Групата. За определянето на размера на изложеност на Групата към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Групата произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Групата прилага критериите за оценка и класификация на рисковите

експозиции, заложи в банковото законодателство на Република България, Република Македония и Руската Федерация. Съобразно тези критерии и извършения анализ максималната изложеност на Групата за кредитен риск е в размер на 1 570 972 хил. лв. С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлизирани процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, видовете обезпечения приемливи за Групата, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност. Групата поддържа отношение на обща капиталова адекватност над нормативните изисквания, основно като мярка срещу риска от концентрации.

Приемането и контролът върху лимитите за кредитен риск ограничават концентрациите на рисковите експозиции по географски райони, отрасли, бизнес сегменти и групи кредити, носители на общ риск. Групата е възприела методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити и аванси на клиенти на база на изискванията на банковото законодателство съответно в Република България, Република Македония и Руската Федерация, които не се различават съществено. Към 31 декември 2013 г. размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на кредити и аванси е в размер на 33 712 хил. лв.

Качество на кредитния портфейл

Класификационни групи към 31 декември 2013:

Дълг Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент Размер	По предоставени гаранции		
	Размер	ДЯЛ В %	Провизии		Размер	ДЯЛ В %	Провизии
Редовни	1 802 568	95.14	3 059	107 854	64 314	100	22
Под наблюдение	25 927	1.37	1 514	533	-	-	-
Необслужвани	18 687	0.99	3 637	184	-	-	-
Загуба	47 382	2.50	25 502	149	-	-	-
Общо	1 894 564	100	33 712	108 720	64 314	100	22

Класификационни групи към 31 декември 2012:

Дълг Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент Размер	По предоставени гаранции		
	Размер	ДЯЛ В %	Провизии		Размер	ДЯЛ В %	Провизии
Редовни	1 587 047	94.01	3 360	78 049	77 876	100	59
Под наблюдение	29 333	1.74	2 346	488	-	-	-
Необслужвани	21 085	1.25	3 370	167	-	-	-
Загуба	50 710	3.00	27 000	125	-	-	-
Общо	1 688 175	100	36 076	78 829	77 876	100	59

Предоставените от Групата кредити могат да се обобщят в следната таблица:

Наименование на групите	31 декември 2013			31 декември 2012		
	Кредити предоставени на нефинансови клиенти		Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване	Кредити предоставени на нефинансови клиенти		Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване
	хил. лв.	%		хил. лв.	%	
Непросрочени и необезценени	1 344 261	70.95	48 664	1 138 551	67.44	63 796
Просрочени, но необезценени	425 513	22.46	-	452 331	26.79	-
Обезценени на индивидуална основа	124 790	6.59	-	97 293	5.76	-
Общо	1 894 564	100	48 664	1 688 175	100	63 796
Заделени провизии	(33 712)		-	(36 076)		-
Нетни кредити	1 860 852		48 664	1 652 099		63 796

Към 31 декември 2013 и 2012 преобладаващата част от кредитите представени като просрочени, но необезценени, представляват кредити, по които са допуснати просрочия в рамките до 30 дни. Групата счита, че подобни инцидентни просрочия не са индикация за обезценка на тези кредити.

Кредити и аванси, които не са нито просрочени, нито обезценени, са представени в следната таблица:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Физически лица		
Кредитни карти и овърдрафти	22 102	22 024
Потребителски кредити	94 670	108 831
Ипотечни кредити	40 565	44 677
Корпоративни клиенти	1 186 924	969 278
Общо	1 344 261	1 144 810

Стойността на кредитите, които са просрочени, но не са обезценени е представена в таблицата по-долу. Тези кредити не са обезценени поради това, че са допуснали инцидентни просрочия до 30 дни, което не води до необходимостта от тяхното обезценяване.

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Физически лица		
Кредитни карти и овъдрафти	8 152	10 508
Потребителски кредити	15 577	17 737
Ипотечни кредити	20 234	24 420
Корпоративни клиенти	381 550	399 666
Общо	425 513	452 331

Отчетната стойност на кредитите, за които има начислена провизия на индивидуална основа към 31 декември 2013 и 2012 е 51 230 хил. лв. и 56 280 хил. лв. Тези суми не включват паричните потоци от усвояване на обезпечение по тези кредити.

	Отчетна стойност преди обезценка	Отчетна стойност преди обезценка	Отчетна стойност преди обезценка	Общо високоликвидно обезпечение
31 декември 2013				
Кредитни карти и овъдрафти	245	78	2 184	-
Потребителски кредити	7 405	3 781	8 528	5 078
Ипотечни кредити	1 046	147	6 361	9 882
Корпоративни клиенти	2 543	1 274	17 638	21 358
Общо	11 239	5 280	34 711	36 318
31 декември 2012				
Кредитни карти и овъдрафти	2 103	759	4 584	-
Потребителски кредити	7 233	4 124	6 415	5 668
Ипотечни кредити	73	434	5 074	6 982
Корпоративни клиенти	4 768	393	20 320	22 809
Общо	14 177	5 710	36 393	35 459

Таблицата по-долу показва нетната експозиция на 10-те най-големи кредити и аванси на клиенти на Групата.

Клиент	Договорен размер - лимит	Нетна експозиция към 31.12.2013	Клиент	Договорен размер - лимит	Нетна експозиция към 31.12.2012
Дружество 1	75 008	80 112	Дружество 1	73 464	74 894
Дружество 2	75 916	77 810	Дружество 2	60 000	60 310
Дружество 3	65 850	65 864	Дружество 3	48 636	49 014
Дружество 4	68 255	60 385	Дружество 4	55 249	47 294
Дружество 5	71 697	49 444	Дружество 5	45 047	45 377
Дружество 6	48 070	49 273	Дружество 6	56 197	42 990
Дружество 7	42 246	44 096	Дружество 7	37 835	37 974

Клиент	Договорен размер - лимит	Нетна експозиция към 31.12.2013	Клиент	Договорен размер - лимит	Нетна експозиция към 31.12.2012
Дружество 8	39 420	39 576	Дружество 8	37 253	36 656
Дружество 9	52 844	37 699	Дружество 9	34 412	32 156
Дружество 10	58 969	36 611	Дружество 10	33 771	33 907
Общо	598 275	540 870		481 864	460 572

Общият размер на нетната експозиция за 2013 и 2012 представлява съответно 29.07 % и 27.88 % от кредитите и авансите на клиенти на Групата.

В следната таблица е представен портфейлът на Групата по вид обезпечение:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Обезпечени с парични средства и ДЦК	125 781	115 103
Обезпечени с ипотека	599 152	514 013
Други обезпечения	992 335	897 179
Необезпечени	177 296	161 880
Разходи за формиране на провизии за загуба от обезценка	(33 712)	(36 076)
Общо	1 860 852	1 652 099

Бизнес-сегмент, класификационна група и просрочия към 31 декември 2013:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неусвоен ангажимент
				главница	Лихва	Съдебни вземания		
Дребно	редовни	75 777	241 892	481	196	-	2 751	37 486
	под							
	наблюдение	3 296	15 369	467	268	-	912	508
	необслужвани	1 540	10 118	778	418	-	1 950	183
	Загуба	3 703	20 121	2 212	1 215	9 964	14 159	134
Общо		84 316	287 500	3 938	2 097	9 964	19 772	38 311
Корпоративно	редовни	1 297	1 443 214	2 301	2 412	-	307	70 298
	под							
	наблюдение	98	10 558	65	101	-	602	24
	необслужвани	54	7 004	335	194	-	906	2
	Загуба	225	27 261	3 617	1 425	17 200	12 125	15
Общо		1 674	1 488 037	6 318	4 132	17 200	13 940	70 339
Бюджет	редовни	9	119 027	-	92	-	-	49
	под							
	наблюдение	-	-	-	-	-	-	-
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
	Загуба	-	-	-	-	-	-	-
Общо		9	119 027	-	92	-	-	49
Общо портфейл		85 999	1 894 564	10 256	6 321	27 164	33 712	108 699

Бизнес-сегмент, класификационна група и просрочия към 31 декември 2012:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неувоен ангажимент
				главница	лихва	Съдебни Вземания		
Дребно	редовни	72 037	214 842	530	343	-	2 719	35 042
	под наблюдение	3 695	17 250	549	318	6	986	443
	необслужвани	1 706	13 883	1 274	552	-	2 468	149
	Загуба	3 824	18 115	3 543	1 633	5 616	11 898	117
Общо		81 262	264 090	5 896	2 846	5 622	18 071	35 751
Корпоративно	редовни	1 337	1 328 495	14 511	3 268	0	128	42 937
	под наблюдение	121	12 082	386	97	-	1 359	45
	необслужвани	66	7 202	478	267	-	120	18
	Загуба	275	32 594	7 223	2 282	19 050	16 398	8
Общо		1 799	1 380 373	22 598	5 914	19 050	18 005	43 008
Бюджет	редовни	7	43 712	-	14	-	-	47
	под наблюдение	-	-	-	-	-	-	-
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
	Загуба	-	-	-	-	-	-	-
Общо		7	43 712	-	14	-	-	47
	Общо портфейл	83 068	1 688 175	28 494	8 774	24 672	36 076	78 806

48.6. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи парични наличности, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи.

Към 31 декември 2013 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени както следва:

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	До 12 месеца '000 лв.	От 2 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	
Задължения за дивиденди	15 544	32 303	-	
Банкови и други заеми	121 605	198 530	74 359	
Задължения към свързани лица	33 634	4 123	-	
Задължения по финансов лизинг	5 068	10 394	-	
Търговски и други задължения	2 903 317	702 279	28 362	
Общо	3 079 168	947 629	102 721	

Към 31 декември 2012 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени както следва:

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	До 12 месеца '000 лв.	От 2 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	
Задължения за дивиденди	15 935	43 834	-	
Банкови и други заеми	121 641	247 955	43 551	
Задължения към свързани лица	36 959	4 153	-	
Задължения по финансов лизинг	5 417	15 462	-	
Търговски и други задължения	2 507 318	615 694	7 676	
Общо	2 687 270	927 098	51 227	

Стойностите оповестени в този анализ на падежите на задълженията представляват недисконтираните парични потоци по договорите които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата. Годишните лихвени плащания са в размер на 16 383 хил. лв. (2012 г.: 20 456 хил. лв.).

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Групата следва задълженията и ограниченията произтичащи от нормативните актове на банковото законодателство в съответните държави свързани с управлението и надзора върху ликвидността на банките. Групата е обособила специализирани колективни органи за управление на ликвидността които провеждат възприетата от ръководството на Групата политика по управление на ликвидния риск.

Количествен измерител на ликвидния риск съобразно регулациите на банковото законодателство е коефициента на ликвидни активи изразяващ отношението на ликвидните активи към привлечените средства на Групата.

Групата традиционно поддържа голям обем високоликвидни активи – парични средства в каса и в Централните банки които й гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Техният дял към 31 декември 2013 е приблизително 25% от общите активи на Групата. Като допълнителен инструмент за осигуряване на висока ликвидност Групата използва предоставените ресурси и аванси на финансови институции. В основата си това са депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. Към 31 декември 2013 те заемат около 7% от общите активи. Облигации издадени от правителството на Република България от НБРМ и от правителството на РСФСР които Групата притежава и не е заложила са около 5% от активите й. Поддържайки над 35% от активите си в бързоликвидни активи Групата е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежирали финансови пасиви.

Разпределението на финансовите пасиви на Групата към 31 декември 2013 г., съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	12 254	8 452	-	-	-	20 706
Кредити от банки	90	-	168	7 328	225	7 811
Задължения към други депозанти	1 395 855	406 819	995 761	678 011	4 990	3 481 436
Други привлечени средства	17	34	82	157	778	1 068
Емитирани облигации	-	-	-	-	69 897	69 897
Други задължения	19 017	-	-	-	-	19 017
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	1 427 233	415 305	996 011	685 496	75 890	3 599 935

Финансовите пасиви на Групата са формирани основно от привлечени средства от други депозанти – депозити на физически и юридически лица. По-голямата част от тях –40% са с остатъчен срок под 1 месец. Традиционно клиентите на Групата предпочитат сключване на договор за депозит с едномесечен срок и предоговарянето му за продължителен период от време. Поради това едномесечните депозити практически са дългосрочен и относително постоянен ресурс за Групата.

Разпределението на финансовите пасиви на Групата към 31 декември 2012, съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	35 528	485	-	-	-	36 013
Кредити от банки	162	98	288	5 453	36 149	42 150
Задължения към други депозанти	1 222 811	434 451	805 253	602 059	7 786	3 072 360
Други привлечени средства	52	40	240	668	778	1 778
Подчинени пасиви	-	-	-	-	45 023	45 023
Други задължения	19 634	-	-	-	-	19 634
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	1 278 187	435 074	805 781	608 180	89 736	3 216 958

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски и други вземания надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до 1 година.

49. Оценяване по справедлива стойност

49.1. Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Справедливата стойност на финансови инструменти е представена в сравнение с тяхната балансова стойност към края на отчетните периоди в следната таблица:

Финансови активи	Към 31 декември 2013 г.	
	Справедлива стойност '000 лв.	Балансова стойност '000 лв.
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата	608 175	608 175
	608 175	608 175

Следната таблица представя финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, в съответствие с йерархията на справедливата стойност.

Тази йерархия групира финансовите активи и пасиви в три нива въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви. Йерархията на справедливата стойност включва следните нива:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, са групирани в следните категории съобразно йерархията на справедливата стойност.

31 декември 2013 г.	Пояснение	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Активи					
Финансови активи, държани за търгуване	а)	339 936	40 341	4 680	384 957
Финансови активи, на разположение за продажба	б)	151 938	-	71 280	223 218
Общо активи		491 874	40 341	75 960	608 175
Пасиви					
Дериватни финансови инструменти		-	10 860	-	10 860
Общо пасиви		-	10 860	-	10 860

През отчетните периоди не е имало трансфери между нива 1 и 2.

Определяне на справедливата стойност

Методите и техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност, не са променени в сравнение с предходния отчетен период.

а) борсово търгувани акции

Всички пазарно търгувани акции са представени в български лева и са публично търгувани на Българска фондова борса, София. Справедливите стойности са били определени на база на техните борсови цени-продава към отчетната дата.

б) акции, които не се търгуват борсово

Оценката по справедлива стойност се базира на наблюдавани цени на скорошни пазарни сделки с акции на подобни дружества, коригирани за специфични фактори.

49.2. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2013 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

31 декември 2013 г.	Ниво 1 '000 лв.	Ниво 2 '000 лв.	Ниво 3 '000 лв.	Общо '000 лв.
Инвестиционни имоти:				
- земи, сгради и машини и оборудване	-	-	248 368	248 368

Справедливата стойност на недвижимите имоти на Групата е определена на базата на доклади на независими лицензирани оценители.

Земи, сгради и машини и оборудване (Ниво 3)

Земите, сградите и машини и оборудване са преоценени на 31.12.2013 г.

Началното салдо на нефинансовите активи на ниво 3 може да бъде равнено с крайното им салдо към отчетната дата, както следва:

	Инвестиционни имоти Земи, сгради и машини и оборудване ‘000 лв.
Салдо към 1 януари 2013 г.	146 069
Печалби или загуби, признати в печалбата или загубата:	
- промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	15 259
Покупки и рекласифицирани	89 589
Отписани и рекласифицирани	(2 549)
Салдо към 31 декември 2013 г.	248 368
Сума, включена в печалбата или загубата на ред „Приходи от оперативна дейност“, в резултат на нереализирани печалби или загуби от активи, държани към края на отчетния период	15 259

50. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на капитал към нетния дълг.

Групата определя капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал представени в отчета за финансовото състояние.

Нетният дълг се изчислява като общ дълг намален с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитал към нетен дълг в граници които да осигуряват релевантно и консервативно съотношение на финансиране.

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите поправки в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура Групата може да промени сумата на дивидентите изплащани на акционерите да върне капитал на акционерите да емитира нови акции или да продаде активи за да намали задълженията си.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран както следва:

	2013 ‘000 лв.	2012 ‘000 лв.
Собствен капитал	1 538 031	1 461 012
Капитал	1 538 031	1 461 012
Дъг	4 855 347	4 349 513
- Пари и парични еквиваленти	(1 317 412)	(1 212 020)
Нетен дъг	3 537 935	3 137 493
Съотношение на капитал към нетен дъг	1:2.3	1:2.15

Увеличението на съотношението през 2013 г. се дължи главно на увеличаването на нетния дъг на Групата във връзка с банковата и други дейности. Групата е спазила условията във връзка със своите договорни задължения включително поддържането на определени капиталови съотношения.

51. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване.

52. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2013 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Управителния съвет на 30 април 2014 г.